

KÜRESEL EĞİTİM REHBERİ AVRUPA KONSEYİ KUZAY-GÜNEY MERKEZİ
nscentre.org

Bu Küresel Eğitim Rehberi, Küresel Eğitim Haftası uygulayıcılarının, eğitimcilerin küresel eğitimi anlamalarına ve uygulamalarına yardımcı olacak ortak bir araca sahip olmaları için dile getirdikleri ihtiyacın bir çıktısıdır.

Küresel Eğitim Rehberi, Kuzey-Güney Merkezi Küresel Eğitim Haftası Ağından bir uygulayıcılar ekibinin dahil olduğu Kuzey-Güney Avrupa Merkezi - Küresel Eğitim Programı'nın bir girişimidir.

KÜRESEL EĞİTİM REHBERİ

EĞİTİCİLER VE POLİTİKA YAPICILAR İÇİN KÜRESEL EĞİTİMDE KAVRAMLAR VE METODOLOJİLER

Avrupa Konseyi'nin Kuzey-Güney Merkezi ile koordineli olarak Küresel Eğitim Haftası Ağı tarafından geliştirilmiştir

Avrupa Konseyi Kuzey-Güney Merkezi tarafından yayımlanmıştır - LIZBON 2008
Birinci Basım 2008 - Güncellenen sürüm 2012

Küresel Eğitim Rehberi Çalışma Grubu tarafından yazılmıştır: Alicia Cabezudo, Christos Christidis, Miguel Carvalho da Silva, Valentina Demetriadou-Saltet, Franz Halbartschlager, Georgeta-Paula Mihai

Miguel Carvalho da Silva tarafından koordine edilmiştir

İÇİNDEKİLER

Önsöz ve Teşekkür	6
Giriş	7
Arka Plan	8
Bölüm A - Küresel Eğitim Nedir?	11
Tanımlar ve Bildirgeler	12
Dönüşümsel Öğrenme Süreci Olarak Küresel Eğitim	14
Bölüm B - Neden Küresel Eğitim?	17
Günümüz dünyası: Küreselleşmiş bir dünya	18
Küresel Toplum için Öğrenim	19
Amaçlar	20
Bölüm C - Kavramlar	21
Bilgi - önerilen içerik alanları	24
Beceriler	25
Değerler ve Davranışlar	26
Bölüm D - Metodoloji	27
Küresel eğitim metodolojisinin temelleri	28
Küresel eğitimde metodolojik yaklaşımlar	30
Küresel eğitimi uygulamada önemli hususlar	31
Küresel eğitimi uygulama yöntemleri	33
Küresel eğitim faaliyetlerinin planlanması ve değerlendirilmesinde kriterler	44
Kaynakları seçme ve değerlendirme kriterleri	47
Örgün ve yaygın ortamlar için müfredat tasarım kriterleri	49
Değerlendirme	50
Bölüm E - Bibliyografya ve Kaynaklar	57
Referanslar	59
Küresel Eğitim Öğreniminde kullanılan kaynaklar	61
Avrupa Konseyi eğitim kaynakları	62
Ek I - Maastricht Küresel Eğitim Bildirgesi	64
Ek II - Küresel Eğitim Şartı	70

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Bu belge, küresel eğitimin anlaşılması ve uygulanması için bir rehber olarak kabul edilmeli ve aynı zamanda, henüz mevcut olmayan ve mevcut olanları da çeşitlendiremeyen küresel eğitim yaklaşımlarının oluşturulmasına yardımcı olacak pedagojik bir koçluk aracı olarak değerlendirilmelidir. İçerik; sahadaki uygulamalar, referanslar, kültürel, coğrafi, sosyal ve ekonomik gerçekler göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur.

Bu rehber, örgün ve yaygın ortamlardaki eğitim süreçlerinin giderek küreselleşen bir dünyayı daha iyi kavrayabilmek için yeni yolların bulunması adına yazılmıştır. Bunun yanında, eğitimciler ve öğretmenlerin mesleki sorumlulukları ve okullarla farklı kurum - kuruluşların müfredatta, yaygın projeler ve faaliyetler kapsamında, dünya çapındaki konularda küresel farkındalık ve bilgi birikimindeki rollerine ilişkin önemli konuları gündeme getirmektedir.

Yazarlar, Küresel Eğitim Rehberinin; birçok farklı paydaşın bakış açılarını yansıtmasına, bu rehberin yazılmasına ve Küresel Eğitimin gelişmesine katkıda bulunma fırsatını sağlaması bakımından, katılımcı süreçle ilgili memnuniyetlerini dile getirmişlerdir. Sürecin, hem farklı hem karşıt görüş ve fikirleri belgeye dahil etme açısından her ne kadar meydan okuyucu da olsa zenginleştirici bir yönünün olduğunun da altını çizmek gerekmektedir.

Bu belgenin hazırlanmasında bir şekilde katkıda bulunan herkese; yani Küresel Eğitim Haftası Ağı'nın üyelerine ve eleştirel fikirler sunmayı kabul eden bütün ortaklara teşekkürler.

GİRİŞ

Küresel Eğitim Rehberi, küresel eğitim girişimlerini anlamak ve başarılı bir şekilde uygulamak için, eğitimcilere destek üzere Kuzey-Güney Merkezinin (NSC) küresel eğitim uygulayıcıları -Küresel Eğitim Haftası Ağı- tarafından, ağ ve diğer ortaklarca kazanılan deneyimlere dayalı ortak bir araca sahip olmaları hususunda ortaya koyduğu ihtiyaçların bir sonucudur.

Bu rehber, küresel eğitim ve bununla ilgili yöntemlere ve değerlendirme kriterlerine dayalı bakış açılarını (uygulamaların, araçların ve kaynakların paylaşılması dahil) sunmak suretiyle, küresel eğitim alanındaki genel çalışmalarını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, uygulayıcılara örgün ve yaygın eğitim ortamlarındaki ihtiyaçlarına ve kendi deneyimlerine dayanarak geliştirebilecekleri genel unsurları tanıtarak desteklemeyi; mevcut küresel eğitim yaklaşımlarını ve uygulamalarını tespit etme sürecinde onlara yardımcı olmayı; kendi küresel eğitim faaliyetlerine yansıtmayı ve daha bilinçli hale gelmelerini desteklemeyi; küresel eğitim uygulamalarına ilişkin paylaşımları artırmayı ve paydaşlar arasında ortak bir bağ oluşturmayı; yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim politikalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Küresel Eğitim Rehberi, Avrupa Konseyi'nin Kuzey Güney Merkezi Küresel Eğitim Programı'nın Küresel Eğitim Rehberi'nin oluşturulma göreviyle birlikte, taslak hazırlama ekibini oluşturan Küresel Eğitim Haftası ağından, bir eğitimci takımının katılımıyla hazırlanan bir girişimdir. Yazım süreci, küresel eğitim eğitimcileri boyutunda, çeşitli danışmanlık seviyelerinde katılımcı bir metodu içermekteydi ve uygulayıcılar, Kuzey-Güney Merkezi küresel eğitim ve gençlik programlarında etkin olarak yer almışlardı. NSC'nin Avrupa ve uluslararası ortaklarına ek olarak, NSC'nin (Kuzey-Güney Merkezi) Gençlik ve Kalkınma Üniversitesi'nin oluşturduğu eğitimci ekibinden oluşan bir grup danışman da belirlenmiştir.

Rehberde sunulan konular, küresel eğitim ile ilgili temel soruların netleştirilmesini amaçlamaktadır; aynı zamanda rehber, içerik oluşturmaya yönelik stratejiler önermekte; amaçları, becerileri, değerleri ve davranışları ortaya koymaktadır; yöntemler, müfredat tasarımı ve değerlendirilmesi yanı sıra faydalı bağlantılar, linkler ve kaynakçalar hakkında da bir rehber niteliği taşımaktadır.

Rehber, çeşitli ortaklardan ve onların deneyimlerinden elde edilen yeni fikirler, veriler ve uygulamalar kapsamında düzenli olarak gözden geçirilmesi gereken devamlı bir evrim süreci olarak kabul edilmelidir.

Rehberin Kuzey-Güney Merkezi'nin www.nscentre.org adresinde bulunan sayfasında elektronik versiyonun yanında, basılı bir versiyonu da bulunmaktadır. Elektronik versiyonun düzenli olarak güncellenen yararlı küresel eğitim linklerini gösteren ek bir bölümü de mevcuttur.

ARKA PLAN

AVRUPA KONSEYİ KUZEY-GÜNEY MERKEZİ

Resmi olarak Avrupa Küresel Bağlılık ve Dayanışma Merkezi adını taşıyan Kuzey-Güney Merkezi (NSC) Avrupa Konseyi'nin bir Kısmi Anlaşmasıdır. Azerbaycan, Cabo Verde, Kıbrıs, Finlandiya, Almanya, Yunanistan, Vatikan, İzlanda, İtalya, İrlanda, Lihtenştayn, Lüksemburg, Malta, Karadağ, Fas, Norveç, Portekiz, San Marino, Sırbistan, Slovenya, İspanya ve İsveç; üye olan 22 ülkedir.

Avrupa Konseyi Kuzey-Güney Merkezi'nin görevi, küresel karşılıklı bağlılık meseleleri hakkında kamuoyu bilincini artırmak için tasarlanan Avrupa işbirliği için bir çerçeve oluşturmak ve Avrupa Konseyi'nin amaç ve ilkelerine, insan haklarına, demokrasiye ve sosyal uyumluluğa saygılı dayanışma politikalarını teşvik etmektir. Kuzey-Güney Merkezinin çalışması üç ilkeye dayanmaktadır: diyalog, ortaklık ve dayanışma. Hükümetler, parlamentolar, yerel - bölgesel yetkililer ve sivil toplum örgütleri; dörtlü diyalog ortaklığını oluşturmakta ve Merkezin faaliyetlerine katılmaktadırlar. Merkez, çalışmalar yürütmekte ve müzakereler, atölyeler ve eğitim kursları düzenlemektedir. Farklı görüşlerden ve farklı ülkelerden gelen aktörlerin katıldığı toplantıları kolaylaştırarak, ortak ilgi alanlarıyla alakalı olarak çalışan ve ağların oluşumunu teşvik eden bir katalizör görevi görmektedir.

Kuzey-Güney Merkezi faaliyetlerinin iki temel rol üstlendiği söylenebilir:

- Eğitim ve gençlik programları aracılığıyla, küresel bağlılık ve dayanışma konularında Avrupa farkındalığını artırmak,
- Diyalog yoluyla Avrupa, Güney Akdeniz ülkeleri ve Afrika arasında Kuzey-Güney dayanışma politikalarını Avrupa Konseyi'nin amaç ve ilkelerine uygun olarak teşvik etmek.

KUZEY-GÜNEY MERKEZİNİN KÜRESEL EĞİTİM PROGRAMI

Kuzey-Güney Merkezinin küresel eğitimle ilgili hedefi, küresel eğitim adına stratejiler oluşturmak, geliştirmek ve sürdürmektir. Aynı zamanda örgün, yaygın ve sargın küresel eğitim alanlarında kurumlara ve uygulayıcılara dönük kapasite geliştirme çalışmaları yürütmektir. Bu çalışma, küresel eğitimin; insanların gözlerini ve akıllarını "dünyanın gerçeklerine açan, onlar için daha büyük bir adalet, eşitlik ve insan hakları dünyası yaratmak amacıyla uyandıran bütüncül bir eğitim olduğu inancına dayanmaktadır"¹. Bu bakış açısına göre, "Küresel eğitimin; Kalkınma Eğitiminin, İnsan Hakları Eğitiminin, Sürdürülebilirlik Eğitiminin, Barış Eğitiminin, Çatışma Önleme ve Kültürlerarası Eğitimin; Vatandaşlık Eğitiminin küresel boyutunu kapsadığı anlaşılmaktadır"².

Kuzey-Güney Merkezinin Küresel Eğitim Programı, bu tür eğitimleri Avrupa Konseyi üyesi devletlerde ve küresel düzeyde başlatıp geliştirmekte ve pekiştirmektedir. Bu program Kuzey-Güney Merkezi'nin Atina (1996), Budapeşte (1999) ve Maastricht'te (2002) düzenlediği konferansların önerileri ve çıktıklarına dayanmaktadır.

¹Maastricht Küresel Eğitim Bildirgesi, 15-17 Kasım 2002. Tanım, ilk olarak 28-31 Mart 2002 tarihlerinde Kıbrıs'ta düzenlenen "Küresel Eğitim Haftası Ağı Toplantısı" sırasında formüle edildi.

²Maastricht Küresel Eğitim Bildirgesi, 15 -17 Kasım 2002, bkz. Ek 1

Avrupa Konseyi üyesi devletler için Küresel Eğitim Şartı fikri, Yunanistan Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı ile birlikte Kuzey-Güney Merkezi tarafından 1996 yılının Mart ayında Atina'da düzenlenen Küresel Eğitim Ortaklığı Eğitimi - Ortaokullarda Küresel Eğitim konulu uluslararası çalıştayda ortaya çıkmıştır. Küresel Eğitim Şartı, 1997'de küresel eğitim hakkındaki ilk Kuzey-Güney Merkezi referans belgesi olarak yayınlanmıştır.

Haziran 1999'da düzenlenen Küresel Değişim için Bağlanma ve Öğrenim Konferansı'ndan bu yana Kuzey-Güney Merkezi, Avrupa Konseyi üyesi devletlerindeki uygulayıcıları için, küresel eğitimin artırılması ve iyileştirilmesi amacıyla stratejiler ve uygulamaları paylaşmalarına yönelik bir ağ oluşturma mekanizması geliştirmiştir. Bu mekanizma resmileşmiş ve Küresel Eğitim Haftası Ağı 2000 yılında Lizbon'da ilk toplantısını gerçekleştirmiştir.

Bu ağ kurma yaklaşımı, küresel eğitim pratiğini örgün, yaygın ve sargın eğitim ortamlarında teşvik etmeye dayalı olarak, Avrupa çapında yıllık farkındalık yaratma etkinliği olan Küresel Eğitim Haftası tarafından desteklenmektedir. Bunun yanında Küresel Eğitim Haftası, Küresel Eğitim Haftası Ağının desteğiyle koordine edilmekte bunun yanında interaktif bir web sayfası ve periyodik elektronik bülten aracılığıyla örneklendirilmektedir. Bu ağ oluşturma süreci, Küresel Eğitim Haftası değerlendirme semineri boyunca, küresel eğitimin güçlendirilmesi ve iyileştirilmesi için stratejilerin paylaşılması amacıyla bir ağ toplantısı esnasında değerlendirilmiştir. Bu seminer sırasında, ertesi yılın Küresel Eğitim Haftası'nın teması da belirlenmiştir.

Kuzey-Güney Merkezi ve ortakları tarafından 2002 yılında düzenlenen Maastricht Küresel Eğitim Kongresi, küresel eğitimin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi üzerine politika yapıcıları ve uygulayıcıları bir araya getirerek Avrupa stratejisi hakkında fikir yürütmelerini sağlamıştır. Böylece küresel eğitimin görünürlüğünü pekiştirmiştir. Bu durum, Maastricht Bildirgesi ile sonuçlanmıştır.

Kuzey-Güney Merkezi, Küresel Eğitim Rehberi çerçevesinde Rehberin, Maastricht Küresel Eğitim Bildirgesi gibi önceki girişimlerle birlikte, 2008 yılında, üye devletlerde küresel eğitimi destekleyen Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından bir tavsiyenin kabul edilmesine vesile olan bir danışma sürecinin yürütülmesine temel teşkil etmesine karar vermiştir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Mayıs 2011'de, küresel eğitimde ilk Avrupa yasal standardı olan küresel bağlılık ve dayanışma eğitimi Tavsiyesini kabul etmiştir. Bu Tavsiye, Merkez çalışmalarının temel faaliyet alanlarından biri olan Avrupa ve ötesine dair sağlam bir temel sağlayacaktır.

Avrupa Konseyi'nin Kuzey-Güney Merkezi ve Avrupa Komisyonu, Avrupa ve ötesindeki küresel eğitim ve gençlik faaliyetini teşvik etme çabalarını birleştirmeyi kabul etmiştir. Bu amaçla, iki kurum, 28 Kasım 2008 tarihinde kalkınma işbirliğine yönelik halkın anlayışını ve önemli desteğini ve Binyıl Kalkınma Hedeflerinin başarısını küresel eğitim alanındaki önemli paydaşlar aracılığıyla güçlendirmeyi amaçlayan bir ortak yönetim anlaşması imzalamıştır. Proje öncelikle Avrupa Birliği'nin yeni Üye Devletlerinde küresel eğitimin güçlendirilmesi ve ikinci olarak, Afrika-Avrupa gençlik işbirliğinin, AB-Afrika Stratejisi bağlamında desteklenmesi ve temel olarak sivil toplum aktörlerini ve yerel yetkilileri hedef alması gibi iki ana sütuna dayanmaktadır.

Küresel Eğitim Programı ayrıca, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin 1318 (2003) sayılı kararında yer alan ve Üye Devletlerin "Küresel eğitimin, güçlendirilmiş küresel vatandaşlar tarafından anlaşılması, katılım sağlanması ve etkileşime girilmesi için bilgi ve beceriler edinmesi hususunda küresel eğitimin herkes için gerekli olduğunu akılda tutarak, sürdürülebilir

kalkınmanın kamu farkındalığını artırmak amacıyla küresel eğitimi teşvik etmelerini dile getiren" önerilerine dayanmaktadır. Bu program, Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi alanında Avrupa Konseyi Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen faaliyetleri tamamlamaktadır.

Küresel Eğitim Programı hedefleri, Birleşmiş Milletler UNESCO Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimin On Yılı kapsamındadır. Bunun yanında, Binyıl Kalkınma Hedeflerinden hareketle bu program, siyasi karar vericiler, sivil toplum örgütleri ve uzmanlar arasında ortaklıklar ve ağ oluşturma yoluyla tartışma ve diyalogu kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Avrupa çapında düzenlenen Maastricht Kongresinden on yıl sonra, küresel eğitimdeki başarılarla dayalı bir diyalogu başlatmak ve kolaylaştırmak, değişen gerçekleri göz önünde bulundurmak ve ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve çevresel sorunları ele almak gerekmektedir. Bu açıdan NSC, GENE ve CONCORD, Küresel karşılıklı bağlılık ve dayanışma için Eğitim Tavsiyesi konusunda farkındalık yaratırken ve üye devletlerin bu alandaki standartları belirlemeleri konusunda yardımcı olurken, 2015 ve sonrasında küresel eğitimin desteklenmesi ve daha da güçlendirilmesi için gerekli desteğin sağlanmasını garanti altına almak amacıyla, Lizbon'da 27-28 Eylül 2012 tarihlerinde "**Değişen Dünyada Eğitim, Bağlılık ve Dayanışma**" konulu **2. Avrupa Eğitim Kongresini** düzenleme kararı almışlardır.

BÖLÜM A

KÜRESEL EĞİTİM NEDİR?

TANIMLAR VE BİLDİRGELER

Küresel eğitim, günümüz insanların küreselleşen bir dünyada yaşadığı ve birbirlerini etkilediği gerçeğinden ortaya çıkan bir eğitim perspektifidir. Bu, eğitimin öğrencilere; küresel, içiçe geçmiş bir toplumda kendi bakış açılarını ve rollerini yansıtacak ve paylaşacak, aynı zamanda ortak sosyal, ekolojik, politik ve ekonomik sorunların karmaşık ilişkilerini anlayabilecek ve tartışacak fırsatlar ve yeterlilikler sunmasını, yeni düşünme ve hareket etme yolları elde etmek açısından zorunlu kılmaktadır. Bununla birlikte küresel eğitim, bir yandan küresel sorunlarla uğraşırken, eğitim sürecinde ikilemler, gerilimler, şüpheler ve farklı algıların var olduğunu bildiğimiz gerçeğinden hareketle, eleştireksizin kabul edebileceğimiz bir yaklaşım gibi sunulmamalıdır.

Küresel eğitimin birçok tanımı bulunmaktadır. Maastricht Küresel Eğitim Bildirgesi'ne göre (2002):

Küresel eğitim, insanların gözlerini ve zihinlerini küreselleşmiş dünyanın gerçeklerine açan ve onları herkes için daha fazla adalet, eşitlik ve insan hakları konularının farkına vardırarak bir eğitimidir.

Küresel Eğitim, Vatandaşlık Eğitiminin küresel boyutu olarak Kalkınma Eğitimi, İnsan Hakları Eğitimi, Sürdürülebilirlik Eğitimi, Barış Eğitimi ve Çatışma Önleme ve Kültürlerarası Eğitim konularını kapsayan bir eğitim olarak anlaşılmaktadır.

Çeşitli uluslararası belgeler, küresel eğitim kavramının gelişimi ile ilgilidir. Bunların bazılarını aşağıda listelenmiştir, zira her biri kendince bu yaklaşıma odaklanmakta ve bu yaklaşımı zenginleştirmektedir:

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

Eğitmek, insan kişiliğinin tam gelişimine ve insan hakları ve temel özgürlüklere, saygının güçlendirilmesine yönlendirilmelidir. Bütün uluslar, ırksal veya dini gruplar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu teşvik etmeli ve Birleşmiş Milletler'in barışı korumak amacıyla yaptığı faaliyetleri daha da ileriye götürmelidir.

Madde 26, Birleşmiş Milletler, Genel Konferans, San Francisco, 10 Aralık 1948

www.un.org/education

Uluslararası Anlayış, İşbirliği ve Barış Eğitimi ve İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerle ilgili Eğitim açısından Tavsiye Kararı

Öğrenme, eğitim, bilgi ve faaliyetleri birleştiren uluslararası eğitim, birey için gerekli entelektüel ve duygusal gelişimini daha da geliştirmelidir. Daha az ayrıcalıklı gruplara dönük sosyal sorumluluk ve dayanışma duygusu geliştirmeli ve günlük davranışlarda eşitlik ilkelerine uyulmasını sağlamalıdır.

UNESCO, Genel Konferans, Paris, 19 Kasım 1974

www.unesco.org/education

Gündem 21, Bölüm 36: Eğitimin Desteklenmesi, Toplumsal Farkındalık ve Eğitim

Örgün eğitim, toplumsal farkındalık ve eğitim dahil olmak üzere eğitim, insanların ve toplumların tam potansiyellerine ulaşabilecekleri bir süreç olarak kabul edilmelidir. Sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek, insanların çevre ve kalkınma sorunlarını ele alma kapasitesini geliştirmek bakımından eğitim çok önemlidir.

Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı. Rio de Janeiro, 3-4 Haziran 1992

www.un.org/esa/sustdev/documents

UNESCO - Barış, İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi Beyannamesi ve Entegre Hareket Çerçevesi. Paris 1995

Giriş: Eğitim, özgürlüğün değerini ve onunla ilgili zorlukların üstesinden gelmek için gereken kapasiteyi değerlendirme yeterliliğini geliştirmelidir. Bu, vatandaşların zor ve belirsiz durumları çözmek üzere eğitilmesi, özerklik ve bireysel sorumluluk için yetenekler geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Bu, sivil katılım değerinin anlaşılması ve sorunların çözümü için diğer kişilerle ilişki kurma kapasitesinin ve eşitlikçi, barışçıl ve demokratik bir toplumun inşasına yönelik çabaların takdir edilmesi ile ilintilidir.

UNESCO, Genel Konferans, Paris, Kasım 1995

www.unesco.org/education

Birleşmiş Milletler Milenyum Bildirgesi, 2000, Bölüm: Değerler ve İlkeler

Bugün karşı karşıya olduğumuz temel zorluğun, küreselleşmenin dünya toplumları için pozitif bir güç olmasını sağlamak olduğuna inanıyoruz. Küreselleşme büyük fırsatlar sunarken, maliyetleri dengesiz bir şekilde dağıtılmaktadır ve doğal olarak faydaları da dengesiz bir şekilde paylaşılmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin ve geçiş halinde ekonomiye sahip olan ülkelerin bu temel sorunlarla mücadele ederken bir takım zorluklarla karşılaştıklarını biliyoruz. Bu durumda, tüm çeşitliliğine rağmen bir olan insanlığımıza dayanan ortak bir gelecek yaratmak için büyük ve sürekli gayretler sayesinde, küreselleşme tamamen kapsayıcı ve adil bir hale getirilebilir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Kararı, New York, 8 Eylül 2000

www.un.org/millenniumgoals

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimin On Yılı 2005-2014

Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimin temel vizyonu, herkesin eğitimden yararlanma ve sürdürülebilir bir gelecek ve pozitif toplumsal dönüşüm için değerleri, davranışları ve yaşam tarzlarını öğrenme fırsatına sahip olduğu bir dünyadır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimin On Yılı, Uluslararası Uygulama Planı, Ocak 2005

www.unesco.org/education

Avrupa Kalkınma Mutabakatı: Kalkınma Eğitimi ve Farkındalığının Artmasına Katkı, 2007

Kalkınma Eğitimi ve Farkındalığın Artmasının amacı, Avrupa'daki herkesin küresel kalkınma sorunlarını ve bu sorunların yerel ve kişisel ilgilerinin farkına varma ve onları anlama konusundaki fırsatlara yaşam boyu erişebilmelerini, adil ve sürdürülebilir bir dünya için değişimi etkileyerek birbirine bağlı ve değişen bir dünyanın sakinleri olarak hak ve sorumluluklarını yerine getirebilmelerini sağlamaktır.

http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/PUBLICATION_CONSENSUS_EN-067-00-00.pdf

Avrupa Kültürlerarası Diyalog Yılı 2008

Madde 2: Hedefler

1. Avrupa Kültürlerarası Diyalog Yılı'nın genel hedefleri, [...] AB'de yaşayan herkesin, özellikle de gençlerin, dünyaya açık etkin bir Avrupa vatandaşlığı geliştirmenin öneminden haberdar olmalarına, kültürel çeşitliliğe saygı duymalarına ve AB Antlaşması'nın 6. Maddesinde ve Avrupa Birliği Temel Haklar Şartında belirtildiği üzere AB'deki ortak değerlere dayanmalarına [...] katkıda bulunmak olmalıdır.

2. Avrupa Kültürlerarası Diyalog Yılı'nın özel hedefleri: Eğitim çeşitliliğini öğretmek üzere önemli bir araç olma rolünü güçlendirmek, diğer kültürlerle ilişkin anlayışı artırmak, becerileri ve en iyi sosyal uygulamaları geliştirmek, eşitlik ve karşılıklı anlayış ilkesini destekleme hususunda medyanın merkezi rolünü vurgulamak.

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi, 1983/2006/EC sayılı Karar, 18 Aralık 2006

<http://ec.europa.eu/culture/portal/events/current/dialogue2008>

Avrupa Konseyi Tarafından Kültürlerarası Diyalog Üzerine Hazırlanan Beyaz Kitap, Haziran 2008

Kültürlerarası yaklaşım, kültürel çeşitliliği yürütmek üzere geleceğe dönük bir model sunmaktadır. Bu, bireysel insan onuruna dayanan bir anlayış önermektedir (ortak insanlığı ve ortak kaderi benimseme). Gerçekleştirilecek bir Avrupa kimliği varsa, bu; ortak temel değerlere, ortak mirasa ve kültürel çeşitliliğe ve her bireyin eşit onuruna saygıyla temellendirilecektir. Kültürlerarası diyalog bu hususta önemli bir role sahiptir. Beyaz Kitap ayrıca etnik, inançsal, dilsel ve kültürel ayrımları önlemeye imkan sağlamaktadır. Farklı kimliklerimizi ortak evrensel değerler temelinde yapıcı ve demokratik bir şekilde ele almak üzere birlikte ilerlemeyi mümkün kılmaktadır.

<http://www.coe.int/t/dg4/intercultural>

Avrupa Konseyi Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi için Eğitim Şartı (Bakanlar Komitesi tarafından 11 Mayıs 2010 tarihinde kabul edilmiştir)

Demokratik vatandaşlık ve insan hakları eğitimi, birbiriyle yakından bağlantılı ve karşılıklı olarak yürütülen destekleyici bir niteliğe sahiptir. İnsan Hakları Eğitimi, insan yaşamının her alanında daha geniş kapsamlı insan hakları ve temel özgürlüklerle ilgilenmekte iken, Demokratik Yurttaşlık Eğitimi öncelikle toplumun sivil, politik, sosyal, ekonomik, yasal ve kültürel alanlarıyla ilgili olarak demokratik hak ve sorumluluklara ve etkin katılımlara odaklanmaktadır.

Bakanlar Komitesinin üye devletlere yönelik küresel karşılıklı bağlılık ve dayanışma için eğitimi hakkında CM/Rec(2011)4 sayılı Tavsiye Kararı

(Bakanlar Komitesi tarafından 5 Mayıs 2011 tarihindeki 1113. Bakan Yardımcıları toplantısında kabul edilmiştir)

Küresel bağlılık ve dayanışma için eğitim tavsiyesi, küresel eğitim konusunda ilk Avrupa yasal standardını oluşturmaktadır.

http://www.coe.int/t/dg4/nscentre/GE/GE_recommendation2011.pdf

DÖNÜŞÜMSSEL ÖĞRENME SÜRECİ OLARAK KÜRESEL EĞİTİM

Bu rehberde, küresel eğitimin ve söz konusu tutumlarının rolüne çoğunlukla üstünlükle ilişkilendirilen bireycilik kültüründen, diyaloga ve işbirliğine dayalı bir ortaklık kültürüne olan geçişe bakmak istiyoruz. İlk kültürel model, küresel temaların ve dünya gerçeklerine ilişkin bilincin ulusal vizyonlarla ilgili olduğu düşünülmemeyen birçok ülkede eğitim sistemlerini karakterize etmektedir. Öte yandan, ortaklık modeli uluslar ve insanlar arasındaki uluslararası anlayışa ve işbirliğine yol açabilmektedir.

Üstünlük konusu toplumlarımızın çok farklı yönlerinde mevcuttur ve eğitim sistemlerinin yapılarına derinden kök salmış durumdadır. Mevcut eğitim modeli bu üstünlüğü büyük ölçüde yansıtmaktadır. Bununla ilgili eleştiriler, bu modelin bireyler ve insanlar arasındaki, özellikle farklı kültürlerle, inançlara, sosyal gruplara ya da düşünce tarzlarına mensup olmaları durumunda, düşmanlık içeren ilişkilere yol açtığı altını çizmektedir.

Konuları birbirinden ayırarak ve kategorize ederek bilgi hiyerarşileri yarattık ayrıca diğer öğrenme biçimlerinin değerini azalttık. Bu bölümlendirilmiş eğitim süreciyle birlikte ortaya çıkan ayrışma, bize birbirine bağlı bir dünya sunmadı ve bu yüzden yakınlaşmak, başkalarını tanımak ve anlamak için gereken köprüler kuramadık.

Küresel eğitim, insanlar, kültürler ve inançlar arasındaki mikro ve makro düzeyde gerekli olan işbirliği alanına dönük vizyonu uygulamakla ilgilidir.

Küresel eğitim yoluyla dönüşümsel öğrenme, düşüncelerin, duyguların ve faaliyetlerin temelinde olan derin, yapısal bir değişimi içermektedir. Bu zihin için olduğu kadar maneviyat için de gerekli bir eğitimidir. Bu, karşılıklı bağlılığa yönelik radikal bir değişimi ifade eder ve insanlar arasında daha fazla eşitlik, sosyal adalet, anlayış ve işbirliği için fırsatlar yaratmaktadır.

Dönüşümsel öğrenmenin üç ana aşaması, küresel eğitimle güçlü bir şekilde bağlantılıdır:

- Mevcut dünya durumunun analizi
- Hakim modellere hangi alternatiflerin benzeyebileceğine dair bir vizyon
- Sorumlu küresel vatandaşlığa doğru bir değişim süreci

Dönüşümsel öğrenme olarak küresel eğitim, tüm bu aşamalarda katılımcı karar alma süreçlerini ifade etmektedir. Bu tür bir öğrenmenin amacı, karşılıklı bilgi ve kolektif öz farkındalığı teşvik etmektir. Küresel eğitim, insanları rekabet, çatışma, korku ve nefret yoluyla bölmek yerine işbirliği ve dayanışma yoluyla açgözlülük, eşitsizlik ve benmerkezciliğe meydan okumaktır.

Dönüşümsel öğrenme olarak küresel eğitim, katılımcı stratejiler ve yöntemler aracılığıyla yurttaşlığı inşa etme anlamında dünyayı etkilemek üzere, yerel düzeylerde değişiklik yapmanın bir yolunu sunmaktadır. Bu sayede insanlar sadece hükümetlere ve diğer karar vericilere bırakılmayacak sorumlulukları alarak öğrenirler.

Küresel eğitimin ortak temellerini tanımlamak için hem mikro hem de makro düzeyde küresel eğitim; farklı eğitim alanlarının gündemlerini bir araya getirmektedir: Kalkınma Eğitimi, İnsan Hakları Eğitimi, Sürdürülebilirlik Eğitimi, Barış ve Çatışma Önleme Eğitimi, Kültürlerarası ve Dinler Arası Eğitim, Vatandaşlık Eğitimi için küresel boyut vb. bunlara örnek gösterilebilir.

Bu hem örgün eğitim hem de yaygın eğitim açısından, geleceği şekillendirmede katılımcıların gerçek güçlerini farketmelerinde önemli rol oynayan büyük bir etki yaratacaktır.

Ancak küresel eğitim yalnızca küresel konular, dünya sorunlarının ve çözümlerinin nasıl bir araya getirileceği ile ilgili değildir. Aynı zamanda, herkes için daha iyi yaşam koşulları, yerel ve küresel bakış açılarını birleştirme ve bu vizyonu, dünyada kendi küçük noktamızdan başlayarak gerçek ve ulaşılabilir kılmak için gerekli ortak bir geleceği nasıl öngörüleceğiyle ilgilidir. Dönüşümsel öğrenme, insanların herkes açısından daha adil ve sürdürülebilir bir dünya için ortak bir vizyon oluşturmasını sağlar. Bu nedenle böylesine dönüşümsel bir vizyonda geleceğe odaklanmak çok önemlidir.

Küresel Eğitim, vizyon geliştirme sürecine katkıda bulunabilir, fakat aynı zamanda, toplumsal hareketlerin ve yaygın öğrenme süreçlerinin, örgün öğrenmenin merkezinde olmayan değerler, sorunlar ve yaklaşımlar için yer açması ve marjinalleştirilenler de dahil olmak üzere tüm insanlara ses getirmesi gibi yeni yöntemlerin yaratılmasında da rol oynayabilir.

Küresel eğitim, asıl odağı, yeniden üretim ve baskın olma kültüründen, diyaloga ve işbirliğine dayalı bir ortaklığa dönüştürerek, insan onurunu merkezi bir değer olarak yeniden ortaya koymakta ve yerleşik küresel ekonomi kurallarını değiştirmektedir.

BÖLÜM B

NEDEN KÜRESEL EĞİTİM?

GÜNÜMÜZ DÜNYASI: KÜRESELLEŞMİŞ BİR DÜNYA

Ülkeler arasında karşılıklı bağların bir sonucu olarak, içinde yaşadığımız dünya küresel bir sisteme dönüşmüştür. Açıkça yakın tarih bizlere, bu gezegendeki erkek ve kadınların, binlerce kilometre uzakta gerçekleşen olaylardan ve süreçlerden etkilenebileceğini göstermektedir. Dünya çapında ekonomik, jeopolitik ve sosyal ilişkiler, modern iletişim ve teknolojiler, medya ve ulaşım, hızlı bir bilgi akışı sağlamaktadır. İnsanlar ve ürünler, birbirine bağlanmış bir dünyaya ve günümüzde küresel yerelleşme (glocalizasyon) diye adlandırılan bir sürece yol açan küreselleşmenin hem nedenleri hem de özellikleridir.

Küreselleşme, karmaşık ve değişkendir. Sonuçları hem olumlu hem de olumsuz olarak değerlendirilebilir.

Küreselleşmenin olumlu sonuçları arasında insanların ufkunun genişlemesi; bilgi, bilim ve teknoloji ürünlerine erişim, çok kültürlülük ve kültürlerarası görüşler, fırsatlarda artış, kişisel ve sosyal gelişim ve ortak sorunların çözümlerine yönelik fikirlerin paylaşılması ve ortak hareket olanakları yer almaktadır.

Olumsuz sonuçlar temel olarak sosyal, ekonomik ve çevresel düzeydedir. Toplumlarda artan yoksulluğun yanında, düşük yaşam standartları, hastalık, zorunlu göç, insan hakları ihlalleri, güçsüz sosyal grupların sömürsü, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı, çatışmalar, güvensizlik ve artan bireycilikten de söz etmek mümkündür. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler ile ayrıcalıklı ve dışlanmış insanlar arasında giderek derinleşen bir uçurum bulunmaktadır. Diğer tarafta sera etkisi, iklim değişikliği, kirlilik ve doğal kaynakların tükenmesi gibi birçok çevresel etki de vardır.

Pek çok günümüz düşünürü, küreselleşmenin bu olumsuz sonuçların ana nedenlerini, ulus ötesi kontrol edilemeyen faaliyetler olduğunu düşünmektedir ve sonuçta ortaya çıkan siyasi kararlar, çoğunlukla pazar hakimiyeti, tüketim, rekabetin artması ve sosyal refahın azalması temeline dayanan tek taraflı gelişmeyi hedeflemektedir.

Dünya çapındaki küresel değişim bilincinin daha sürdürülebilir, daha adil bir kalkınma ve uluslararası işbirliğine olan ihtiyacı, büyüyen bir sivil toplum taahhüdü ve uluslararası kuruluşlar tarafından teşvik edilen sözleşmeler, bildirgeler ve kampanyalar yoluyla giderek daha fazla ele alınmaktadır.

Bu nedenle dünyadaki güncel konuların daha iyi anlaşılmasını sağlamak, yerel ve küresel düzeydeki etkisine doğru yol almak amacıyla hem örgün hem de yaygın eğitimde, öğrenme ve öğretme yöntemlerinin uluslararası bir boyutu olarak, küresel eğitime olan gereksinim sadece bir ihtiyaç değil, günümüz dünyasına karşı etik bir meydan okumadır.

KÜRESEL TOPLUM İÇİN ÖĞRENME

Küreselleşme, tüm ülkelerdeki eğitim alanları için temel zorluklar oluşturmaktadır. İnsanlara, kültürlere, ekonomilere ve dillere yeni bir erişim şekli sağlamaktadır. Bu bağlamda küresel sorunlara ilişkin eğitim, pazara erişimi olanlar açısından küresel ekonomi içerisinde etkin tüketici ve çalışan olmak üzere gerekli bilgi ve becerileri artırırken, tamamen piyasa odaklıymış gibi değerlendirilebilir.

Bununla birlikte, eğitimin önemi, insanların rollerini, bireysel ve kolektif sorumluluklarını, bu küresel topluluğun aktif üyeleri olarak, herkes için sosyal - ekonomik adalet ve dünya ekosistemlerinin korunması ve yeniden canlandırılması anlamında tanınmasına yardımcı olmaktadır.

Küresel eğitim, bu vizyonun ardındaki pedagojik bir kavramdır.

21. yüzyıl eğitimcileri olarak, zor ve karşılığı çok olan bir dünyada yaşıyoruz. İnsanları bu tür sorunlarla başa çıkmaya nasıl hazırlayabiliriz? Bilginin ve teknolojik gelişmelerin arttığı bir dünyada sorumluluklarımız nelerdir? Yoksulluk, şiddet, önyargı ve tahrip edilen çevreye karşı sorumluluklarımız nelerdir?

Küresel eğitim, bu soruları cevaplamaya yardım eden yeni bir yaklaşımdır. Öğrencilerin dünya sorunlarını anlamalarına yardımcı olurken, dünya vatandaşları için küresel problemlerle yüzleşmek amacıyla gerekli bilgileri, becerileri, değerleri ve tutumları güçlendirmektedir. Bu terimler çerçevesinde küresel eğitim, dönüşümü ve kendi kendini dönüştürmeyi sağlayan bireysel ve kolektif bir büyüme süreci olarak ele alınabilir. Aslında sosyal bir uygulamadır. Aynı zamanda yaşam adına ömür boyu süren bir "hazırlık" olup, gerçekleri eleştirel olarak analiz etmek ve düşünmek için işlevsel ve duygusal yeterliliklerin edinilmesi, öğrencilerin etkin, sosyal bireyler haline gelmesini mümkün kılmaktadır.

Bu bağlamda eğitimin, kasvetli ve zor bir gelecek imajını güçlendirmeden, dünyamızdaki güncel sorunların gerçekçi ve bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi yönünde fırsatlar sunması artarak devam etmektedir. Aynı zamanda, alternatif geleceğe ilişkin farklı görüşlerin yaratıcı ve rasyonel tartışmalarına dönük olarak, müfredat tasarımlarında daha fazla fırsata gereksinim duyulduğu üzerine tartışılmaktadır. Bu, farklı ülkelerdeki müfredat yenilikleri için yeni içerikler uygulayarak aktif yöntemler ve yeni kaynaklar kullanarak daha esnek ve daha açık bir perspektifi teşvik eden çağdaş eylemlerle uyum göstermektedir. Küresel eğitim bu eylemleri karşılamaktadır.

AMAÇLAR

Küresel eğitim, insanları sosyal adalet ve sürdürülebilir kalkınma konusunda eğitmeyi amaçlamaktadır.

Küresel eğitim, insanların günümüz dünyasının karmaşık gerçeklerini ve süreçlerini anlamalarına yardımcı olmak ve herkesin birbiriyle bağlantılı olduğu bir dünyanın zorluklarıyla yüzleşmelerine olanak sağlayacak değerleri, tutumları, bilgi ve becerileri geliştirmek üzere küresel bir boyut ve eğitimde bütünsel bir bakış açısı yaratmayı amaçlamaktadır.

Küresel eğitim, öğrencilerin bireysel, kolektif, ulusal ve küresel düzeylerde şiddete ve çatışmaya yol açan karmaşık süreçlerin bazılarını anlamlandırılmasına ve bu çatışmaların önlenmesine veya çözülebilmeye yönelik bazı yollardan haberdar olmalarına yardımcı olmaktadır. Küresel eğitim, farklı kültürlerin anlaşılmasını teşvik ederek ve insanların dinamik aktörler olarak daha adil ve daha eşit bir dünya için rolünü bütünleştirerek, çatışmaların yapıcı, şiddet içermeyen çözümünü sağlayan tutumlar geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Küresel eğitimin, odak noktası öğrencilerin ve eğitimcilerin küresel meselelerde işbirliği içinde çalışmasına teşvik edilmesidir.

Küresel eğitim, öğrencileri ve eğitimcileri yenilikçi öğretim ve pedagoji ile küresel konulara yaklaşma hususunda teşvik etmeyi ve motive etmeyi amaçlamaktadır.

Küresel eğitim, kendi içerik ve metodolojisini sunarak örgün - yaygın eğitim programlarına ve uygulamalarına meydan okumayı amaçlamaktadır.

Küresel eğitim, farklılığı ve karşılıklı bağlılığı kabul etmeyi ve başkalarının kendilerini ifade etmeleri ve davranışlarını belirlemeleri için gerekli koşulların yaratılmasını amaçlamaktadır.

Küresel öğrenme, öğrencilerin kişisel veya kamusal yaşama ilişkin kararlar alırken ve seçimlerinin sonuçlarına yansıdığı ve böylece "dünya vatandaşlarının küresel sorumluluğu" ruhunu geliştirirken alternatifler oluşturmalarına yardımcı olur.

Küresel eğitim, harekete katılımı teşvik etmektedir. Başka bir deyişle, öğrencileri ve eğitimcileri, herkes için daha adil ve eşit bir dünya adına dinamik bir şekilde hareket etmeye davet etmektedir.

BÖLÜM C

KAVRAMLAR

Küresel eğitim, günümüz dünyasının gerçekleriyle ilgili pedagojik kavramları bünyesinde toplayan bir terimdir. Bu nedenle, uygun genel eğitimin konsepti açık, devamlı ve çok boyutludur. Bunun ötesinde, aynı zamanda, etkin küresel vatandaşları dayanışma temelli farklı, daha eşit, adil, barışçıl ve sürdürülebilir bir dünya yaratma ve yeniden yaratma konusunda tarihsel mücadeleye kolektif, bütüncül bir cevap olarak kabul edilmektedir.

Küresel Eğitim, herkesin kendi potansiyelini gerçekleştirme hakkına sahip olduğu adil, sürdürülebilir bir dünya için gerekli olan bilgi, beceri, değer ve tutumları geliştirmelerini sağlamaktadır.

Bölüm A'da belirtildiği üzere, küresel eğitim sadece küreselleşmiş konular ve bunlarla ilgili öğrettiğiniz ve öğrendikleriniz hakkındaki farklı bakış açılarıyla ilgili değildir. Aynı zamanda, öğrettiğiniz ve öğrendiğiniz konuların bağlamsal koşullarıyla da ilgilidir. Aslında, öğrenme sürecinde içerik, biçim ve bağlam arasında gerekli bir uyum bulunmaktadır.

Küresel eğitim, yeni sistemler ortaya koymayan yalnızca toplumsal dönüşümü öngören ve insanların gözlerini açan³ bir eğitim sistemi oluşturmak üzere değişim hedefine odaklanan bir öğretim şekli olduğuna göre, içeriğin geleneksel tanımının, yeni bir kavram perspektifiyle değiştirilmesi gerektiği görülmektedir.

Burada sunulan küresel eğitim içeriği, soyut kategorilerden değil, insanların kendi ifadelerinden ortaya çıkan ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır.

Geleneksel içerik kavramı,

- a) gerçekliğe en yakın mikro düzeyde gerçekleşen olaylar ve gelişmeler analizi
- b) bu durumlarla ilgili belirli konuların seçilmesi

³Bkz. Bölüm A "Maastricht Deklarasyonu"

c) makro dünya ile bağlantıların ve bunlar arasında ortaya çıkan diyalogun tanınması ile değiştirilmiştir.

Bu nedenle, küresel eğitim sürecinde, öğrenciler ve eğitimciler, olayların ve gelişmelerin kökenleriyle ve nedenleriyle daha derinden ilgilenmekte ve yeni bir bilgi - ilgi alanı çemberi oluşturan gözlem, analiz, yansıtma ve bilgi alışverişinin dinamik bir uygulamasında olası çözümlere dair fikirlerini paylaşmaktadırlar.

Cinsiyet, sosyal sınıf, etnik, inanç, sosyoekonomik ve kültürel farklılıkların tartışıldığı konular ve sorunlar arasında diyalog ve tasvir yoluyla yürütülecektir ve olası çözümlere ilişkin tartışmaların bir parçası olacaktır. Bu süreçte “bilmek”, belli konular ve sorunlar hakkında bilgi birikimine sahip olmak, enformasyon veya veri edinmek değildir. “Bilmek”, gündelik bilgi anlamına gelir, yaşamın tüm yönleriyle ilgili, yerel ve küresel olarak bağlantılı, birbirine bağlı bir şekilde düşünmektir; böylece dış dünya, günlük yaşam analizinin bir parçası olmakta ve öğrenme sürecini⁴ hızlandırmaktadır.

Bu nedenle içerik, soyut teori bilgisi ve gündelik yaşamın somut deneyimi arasındaki sürekli bir ilişkinin sonucudur. Bu içeriği inşa etme sürecinde, belirli bağlamlardaki somut davranışların dönüşüme tabi tutulması haline, soyut içerik ile davranış arasındaki ayrımı ortadan kaldıran bir olgu olarak “uygulama” diyoruz⁵.

Küresel eğitimdeki içerikler, mikro bağlamdaki sorunlarla küresel sorunlar (ki aynı zamanda bunlar, makro bağlamda sorunlardır) arasında köprü vazifesi görmekte ve yakın realiteden (aile, mahalle, okul, şehir) ara realiteye (din, devlet) ve uzak realiteye (küresel dünya) hareket etmektedir. Bu nedenle, küreselleşen konuların anlaşılmasında en önemli yöntemsel yaklaşımlardan biri olan mikro ve makro arasındaki ilişkiyi sürekli olarak araştırmak üzere tüm bu düzeylerde aynı sorunları ve hususları izlemek önemlidir⁶.

⁴Bkz. Bölüm D, Metodoloji “Mikro/Makro İlişkisi”

⁵Bkz. Paulo Freire - *Pedagogy of the Oppressed*. Bölüm 4 bu kavramı geliştirmektedir

⁶Bkz. Bölüm A “Maastricht Deklarasyonu” ve Küresel Eğitimin diğer tanımları

BİLGİ - ÖNERİLEN İÇERİK ALANLARI

Küresel eğitim yeni içerikler getirmemekte, ancak boyutlarını genişleterek küresel kalkınma ile ilgili tüm konu ve eğitim alanlarının kavramlarını ve içeriğini zenginleştirmektedir.

Küreselleşme süreci bilgisi ve dünya toplumunun kalkınması

Küresel eğitimin odağı, herkese hayat şansı vermek adına sosyal adalet ve sürdürülebilir kalkınmadır. Bu nedenle, küresel eğitimin konularını belirleyebileceği içerik alanları, yerel düzeyde ve dünyanın diğer bölgelerindeki yaşam koşulları, çok kültürlü toplumlar, sosyal, politik, ekonomik ve kültürel bağlamlar, yapısal ve doğrudan şiddet, bölgeler arası bağımlılıklar, ülkeler ve kıtalar ve sınırlı doğal kaynaklar, bilgi toplumu ve medya gibi temel hususları içermektedir.

İnsanlığın evrensel kavramlarının tarih ve felsefe bilgisi

Küresel eğitim insanlığa dair İnsan Hakları, Demokrasi ve İyi Yönetim, Sağlık, Bilimsel ve Teknolojik verilere eşit erişim, Ekonomi, Sosyal Adalet, Adil Ticaret, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Barış ve Çatışma Dönüşümü, Vatandaşlık, Çeşitlilik, Kültürlerarası ve İnançlar Arası Diyalog, Sürdürülebilir Kalkınma gibi evrensel kavramlar hakkında bilgi sağlamaktadır.

Topluluklara aidiyet ve farklılıklar hakkında bilgi

Küresel eğitim, toplumlar ve farklı yaşam tarzları, kültürler, inançlar ve nesiller hakkında bilgi sağlamaktadır. İnsanların duyguları, sevinçleri ve üzüntüleri dünyanın her yerindedir. Bu nedenle benzerlikleri ve farklılıkları anlamak, çeşitliliğe saygı duymayı daha kolay hale getirmektedir.

BECERİLER

Eleştirel düşünme ve analiz

Küresel eğitim, öğrencilerin açık, eleştirel bir zihinle konulara yaklaşmalarına, kendilerini yansıtabilecekleri, yeni kanıtlar ve rasyonel argümanlar ışığında fikirlerini değerlendirebilmelerine yardımcı olmalıdır ve bu sayede önyargıyı, beyin yıkamayı ve propagandayı fark edip bunlara karşı durabilirler.

Değişen bakış açıları veya çoklu bakış açısı yaklaşımı

Küresel eğitim, öğrencilerin bakış açılarını değiştirmelerini ve konulara farklı bakış açılarından bakmalarını sağlamalıdır.

Negatif klişeleri ve önyargıları tanıma

Küresel eğitim, öğrencilerin olumsuz klişeleri ve önyargıları tanımasını ve etkin olarak onlara karşı çıkmasını sağlamalıdır.

İletişimde kültürlerarası yeterlikler

Küresel eğitim, öğrencilerin karşılıklı kültürel anlayışın ve dillerin çeşitliliğiyle ilgilenmesine yardımcı olmalıdır, böylece karşılıklı anlayış sağlanabilir. Günümüzün mozaik tarzı kültürlerinde, her sosyokültürel grubun, kimlik kültürü, diyalog ve çok kültürlü topluluğun tüm üyelerinin katılımı yoluyla toplum hayatımızın zenginleştirilmesine katkıda bulunabileceği fikrini kabul etmeliyiz.

Takım Çalışması ve İşbirliği

Küresel eğitim, öğrencilerin paylaşılan görevlerde işbirliği yapmanın değerini bilmelerine ve ortak hedefler doğrultusunda diğer bireyler ve gruplar ile birlikte çalışmasına yardımcı olmalıdır.

Empati

Küresel eğitim, öğrencilerin farklı grupların, kültürlerin ve milletlerin kendi başlarına, özellikle de başkalarının bakış açılarını ve duygularını hassas bir şekilde anlamalarını sağlamalıdır.

Diyalog

Küresel eğitim, aktif dinleme, başkalarının görüşlerine karşı saygı ve yapıcı bir kararlılık gibi diyalog becerilerini geliştirmelidir.

Kararlılık

Küresel eğitim, öğrencilerin başkalarıyla açıkça ve kararlı bir şekilde iletişim kurmalarını sağlamalıdır. Bu da öğrencilerin, ne başkalarının haklarını çiğneyen ne de inkar eden bir tavırla sergilemesiyle oluşturulabilir.

Karmaşıklık, çelişkiler ve belirsizlikle baş edebilme

Küresel eğitim, öğrencilerin dünyadaki karmaşıklığı anlamalarına, çelişkilerin ve belirsizliklerin farkına varmalarına ve karmaşık problemler için tek boyutlu çözümlerin bulunmadığını anlamalarına yardımcı olur.

Uyuşmazlık ve çatışma dönüşümü ile baş edebilme

Küresel eğitim, öğrencilerin çatışmalarla yüzleşmesini ve onlarla yapıcı ve sistematik bir şekilde baş etmesini sağlamalıdır.

Yaratıcılık

Küresel eğitim, küresel konuları düşünmek, yaratıcı ve eğlenceli bir şekilde çalışmak için hayal gücünü geliştirmeyi teşvik etmelidir.

Araştırma

Küresel eğitim, farklı kaynaklardan yararlanarak öğrencilerin küresel konular hakkında araştırma yapmasını sağlamalıdır.

Karar vericilik

Küresel eğitim, öğrencilerin karar verme süreçlerine katılmalarını ve demokratik süreçler yoluyla inisiyatif almalarına imkan sağlamalıdır.

Medya ile ilgilenme

Küresel eğitim, öğrencilerin medya farkındalığını geliştirmelerini ve bilgilere eleştirel bir düşünce yapısıyla yaklaşmalarını sağlamalıdır.

Bilim ve modern teknolojiyle ilgilenme

Küresel eğitim, öğrencileri yeni bilimsel ve teknolojik edinimleri sorumlu bir şekilde kullanmaları için gerekli becerilerle donatmalıdır.

DEĞERLER VE DAVRANIŞLAR

Temel değerler, eğitimcilerin öğrenme sürecinin temel ilkelerini açıklığa kavuşturmasına, içerik seçiminde onlara rehberlik etmesine, bilgi kaynaklarını tanımlayıp kullanmasına, öğretme-öğrenme-değerlendirme stratejilerini tasarlamasına ve öğrenci için pratik müdahale alanlarını geliştirmesine olanak sağlamaktadır.

Küresel eğitimin asıl amacı, bireysel ve kolektif düzeyde, sorumlu küresel vatandaşlık adına davranışlar oluşturmak amacıyla küresel konulara ve ilgili becerilere dayalı değerlerin geliştirilmesidir. Bu değerler şunları içermektedir:

Özsaygı, kendine güven ve başkalarına saygı

Küresel eğitim, öğrencilerin kendi kıymetini bilmelerini ve kendine özgü sosyal, kültürel ve aile geçmişleriyle gurur duymalarını teşvik etmektedir. Aynı zamanda, onları başkalarının da kıymetini bilmeye, özellikle kendisinden farklı geçmişlere sahip olanlara karşı hassasiyet geliştirmeye teşvik etmektedir.

Toplumsal sorumluluk

Küresel eğitim, öğrencileri yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde daha sosyal, adil ve güvenli bir dünya için dayanışma ve yakınlık hissetme duygusu geliştirmeye teşvik etmektedir.

Çevresel sorumluluk

Küresel eğitim, öğrencileri doğal çevre dengesini yerel ve küresel düzeyde önemsemeye teşvik etmektedir.

Açık fikirli olma

Küresel eğitim, farklı bilgi kaynaklarına, kültürlere ve olaylara eleştirel ve açık bir fikirle yaklaşmayı teşvik etmektedir.

Vizyoner tutumlar

Küresel eğitim, öğrencileri daha kapsayıcı bir dünyanın kendi toplumumuzda, diğer toplumlarda ve bir bütün olarak dünyada nasıl görüldüğünün çeşitli vizyonlarını geliştirmeye teşvik etmektedir.

Proaktif ve katılımcı toplum üyeliği

Küresel eğitim, bireysel - kolektif hak ve sorumlulukların herkes tarafından bilinip saygı duyulduğu, ortak destek ve kararlara katılma ihtiyacı yaratan ve böylece çoğulculuk, ayrımcılık yapmama ve sosyal adalet ilkelerini destekleyen bir topluluğun (yerel-küresel) parçası olma duygusunu güçlendirmektedir.

Dayanışma

Küresel eğitim, dünya vatandaşlarını küresel gerçeklerden haberdar eden aktif bir dayanışmaya yöneltilmektedir ve herkes için diyalog ve işbirliği için insan haklarına dayalı daha sürdürülebilir bir dünya için çalışmalarda bulunmaktadır.

BÖLÜM D

METODOLOJİ

METODOLOJİ

Uygulamayı analiz eden ve öncül bir role sahip ilkeler ve kurallar sistemi olan Metodoloji, her bilimde yöntem ve teori arasındaki ilişkiyi sistematik olarak incelemektedir.

Metodoloji ve yöntemler arasındaki ayrım, olası tartışmalara yardımcı olabilir: Metodoloji, epistemolojinin çekirdeği olarak, yeni spesifik yöntemlerin oluşturulmasına ya da var olanların incelenmesi ve analiz edilmesine yönelik temelleri formüle etmek için yöntemlerin bilimsel temeli ve gelişimidir. Bir yöntem, belirli bir bilimde tanımlanmış hedefleri elde etmek için üstlenilen hareket tarzını düzenleyen planlı bir prosedürdür.

Eğitimde ve özellikle küresel eğitimde metodoloji, öğretim yöntemleri hakkında bir tartışmadan daha fazlasıdır; metodoloji, eğitim politikasının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Öğretme ya da öğrenme aktivitelerinin nasıl geliştirileceğinden ziyade metodoloji, eğitimin ne olduğu ile ilgili tüm konuları içermektedir. Bu anlamda, herhangi bir eğitim etkinliğinin içeriği, seçilen faaliyetin amaçlarını gerçekleştirmek için öğrenme grubu içerisinde kullanılacak yöntemlerle doğrudan ilişkili olmalıdır. Bu temel ifade, örgün ve yaygın eğitimdeki her öğrenme grubunda uygulanan her bir aktivitenin, daha geniş bir ideolojik bağlamın uygulanması olduğunu kabul etmemiz halinde çok önemli bir hal almaktadır. Bu nedenle, metodoloji konuları, sadece belirli öğrenme etkinlikleriyle ilgili değil, eğitimin ana hedefleri ve değerlendirme süreci ile dinamik etkileşimle ilgili sürekli bir öğrenme sürecinin çerçevesi olarak görülmelidir.

Ve eğer herhangi bir eğitim biçiminin; insanın düşünme, hareket etme ve yaşama şeklini etkilediği konusunda hemfikirsek, eğitimde metodolojinin rolüyle ilgili herhangi bir tartışmanın, toplumumuzdaki eğitimin rolüyle ilgili bütün tartışmalarla da alakalı olduğu sonucuna varabiliriz.

KÜRESEL EĞİTİM METODOLOJİSİNİN TEMELLERİ

Küresel eğitim metodolojisinin temellerini yansıtmak için Maastricht Küresel Eğitim Bildirgesindeki ana kavramlara geri dönmeliyiz:

“Küresel eğitim, insanların gözünü ve zihnini küreselleşmiş dünyanın gerçeklerine açan bir eğitimidir.”

Küresel eğitim metodolojisi dünyanın gerçekleri ile ilgili olmalıdır. Bu, her şeyden önce, öğrenme grubumuzun gerçekliği, bağlamları ve ihtiyaçları, daha sonra bu topluluğu çevreleyen yerel toplumun gerçekliği ve daha sonra yerel gerçeklerimizi etkileyen küresel toplumun gerçekliği ve aralarındaki bağlantılar temelinde ortaya çıkmaktadır. Bu, öncelikle ele alacağımız tüm kavramları netleştirmeyi ve daha sonra, öğrenme grubunun (örneğin yaş, dil bilgisi, kültürel geçmiş ve fiziksel kapasiteler) farklı kapasitelerine ve özelliklerine uyarlanan öğrenme stilleri ile ilgili çok çeşitli kaynakları kullanmayı gerektirmektedir.

Herkesin katılım sağladığından emin olmak için, dünyanın gerçeklerini ve bunların nasıl birbirine bağlı olduklarını ortak bir anlayışa kavuşturmak üzere, hedeflerin ve faaliyetin farklı adımlarının herkes için açık ve anlaşılır olması gerekmektedir.

Bazı örnek sorular, öğrenme prosedürünü adım adım yansıtmamıza yardımcı olabilir:

- *Bu gruptaki insanlar kimlerdir (eğitimciler ve öğrenciler)?*
- *Nereden geliyorlar (kültürel geçmiş, vs.)?*
- *Kültürel kimliği/kimlikleri grupta ve içinde yaşadıkları toplumda nasıl algılanıyor?*
- *Neden buradalar?*
- *Grup içerisinde kendilerini nasıl hissediyorlar?*
- *Birbirlerine karşı nasıl davranıyorlar?*
- *Eğitmenlerin davranışlarına tekil olarak nasıl tepki veriyorlar?*
- *Eğitmen, öğrencilerin bireysel ve bir grup olarak davranışlarını nasıl hissediyor ve tepki veriyor?*

Tüm eğitimler açısından öğrenme grubunu anlamak, özellikle küresel eğitim konularıyla ilgilenirken olmazsa olmaz koşuldur.

Öğrenme grubundaki insanları, küreselleşmiş dünyada hiçbir kişisel ya da kolektif kültürel kimliğin statik olmadığını akılda tutarak anlamak çok önemlidir.

Ele alacağımız bilgi alanının, öğrenme grubunun ihtiyaçlarına göre tanımlanması son derece önemlidir.

Bununla aynı ölçüde önemli olan, uygun öğrenim atmosferini nasıl ele alacağımız, nasıl oluşturacağımız, iletişim ve güven köprülerini nasıl kuracağımızdır ve herkesin kendinden emin olduğu ve aidiyet duygusuna sahip olduğu, başkalarıyla birlikte öğrenmek için cesaret verici, güvenli ve güzel bir alan yaratmaktır.

Eğitimciler olarak bu hedefe nasıl ulaşırız? Hangi prosedürü takip ederiz?

Bunun cevabı, karşımıza yine bir soru olarak çıkar. (Tek bir yöntem, aktivite ve araç kullanarak her bir farklı kişinin hayatından kesitleri gruba getirerek anlamak mümkün müdür?)

Cevap, tüm öğrencileri içeren ve onların isteklerine, kişiliğine, yaşamına, kültürel geçmişine ve haysiyetine saygılı, cazip, katılımcı, yaratıcı ve esnek aktiviteler şeklinde verilebilir.

Küresel eğitim, insanlara, herkes için daha fazla adalet, eşitlik ve insan hakları dünyası yaratma konusunda ilham vermektedir.

Adalet, eşitlik ve insan hakları ile ilgili temel kavramları insanlarla tartışmak, eleştirel düşünme ve analizlere dayalı araştırma prosedürleri, araştırma, çalışma, keşif ve incelemeler yoluyla faaliyetlere yönelten yöntemleri gerektirir. Aynı zamanda, öğrencilerin adaletsizlik ve eşitsizlik konusundaki farkındalıklarını arttırmak için öğrenme faaliyetinin içeriği, insanların yaşamları, gerçek durumları ve insan deneyimleri ile ilişkili olmalıdır. Toplumlarımızda bu değerlere izin veren veya yaratan bağlamı yansıtmak amacıyla adaleti, eşitlik koşullarını ve insan haklarına saygıyı insanların gündelik yaşamlarında tanımak ve çalışmak da önemlidir.

Kuşkusuz, öğrenme sürecine dahil olan tüm aktörler arasında gerçek ve demokratik bir diyalogun, içinde yaşadığımız dünyanın ortak bir bilgisinin ve ortak anlayışının kurulmasını kolaylaştırmak üzere, dünyanın eleştirel ve yaratıcı bir keşif sürecini devam ettirmek için gereklidir. Verilen değerler ve güç sistemlerinin çeşitli bileşenlerinin entegrasyonu ve insanların gerçekleri arasındaki karşılıklı bağlılığın tartışılması gerekmektedir.

Bütüncül bir yaklaşım, her düzeyde güç, şiddet ve adaletsizlik biçimleri ile bunların üstesinden gelmek için gerekli olan değerler, uygulamalar ve gerekli koşullar arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri anlamayı amaçlamaktadır. Bilgisizlik ve ilgisizlikten, küresel sorunlara dair bilgiye ve küresel farkındalığa doğru yol alma, bireyselliği müştereken bağlayan ve yereli de küresel bağlama ile ilintilendiren bir öğrenme sürecinin sonucu olabilir. Herkes için daha fazla adalet, eşitlik ve insan hakları dünyası yaratmak için bilgiden ve bilinçten harekete geçmek, ciddi bir güçlendirme gelişimi isteyen bir öğrenme sürecinin bir sonucu olabilmektedir ve öğrencilerin kolektif bir şekilde karar verme sürecine katılma kapasitelerini ve bu yönde yerel düzeyde dönüşüm için gerekli faaliyetleri teşvik etmektedir.

Tarihsel sürecin temel prensiplerini anlamak için, insanlığın yerel ve küresel düzeyde karmaşık mevcut durumlara nasıl ve niçin geldiğini bunun yanında geleceğe dair olumlu vizyonları nasıl geliştirdiğini anlamak açısından kuramsal bilgiyi geçmişin ve günümüzün sosyal gerçekleriyle birleştirmek aynı derecede önemlidir.

KÜRESEL EĞİTİMDE METODOLOJİK YAKLAŞIMLAR

İşbirlikçi temelli öğrenme

İşbirlikçi öğrenmede, katılımcıların öğrenme çabaları arasında pozitif bir karşılıklı bağlılık vardır. Katılımcılar karşılıklı destek için çalışmaktadır, böylece tüm grup üyeleri birbirlerinin çabaları sayesinde kazançlı çıkmaktadırlar. Katılımcıların birlikte çalışma konusundaki kararlılıklarında olumlu bir karşılıklı bağlılık mevcuttur. Yöntem etkileşimli öğrenmeye izin vermekte, katılımcıların iletişim becerilerini geliştirmekte ve öz saygılarını güçlendirmektedir.

Problem temelli öğrenme

Problem temelli metodolojiler insanları belirli sorulara veya konulara ilişkin doğal meraktan yararlanarak soru sormaya ve cevaplamaya teşvik etmektedir. Katılımcılar, mutlak cevapları veya kolay gelişimleri olmayan ve gerçek dünya sorunlarının karmaşıklığını yansıtan konular üzerinde düşünmeye davet edilmektedir. Problem temelli öğrenme, öğrenme sürecine aktif, görev odaklı ve kendi kendini kontrol eden bir yaklaşımın yolunu açmaktadır.

Diyalog temelli öğrenme

Diyalog, fikir alışverişini artırmak isteyen katılımcılar arasında sözlü etkileşimler yaratmaktadır. İnsanlar arasında bir köprü vazifesi görmekte ve karşıt ya da farklı olsalar bile fikirler, düşünceler ve öneriler geliştirecek samimi bir alan yaratmaktadır. Diyalog, iletişim ve dinleme becerilerini geliştirmeye yardımcı olmakta, böylece farklı konuların ve bakış açılarının anlaşılmasını sağlamaktadır ve bu, küresel eğitimin en önemli yöntemlerinden biridir.

KÜRESEL EĞİTİM YÖNTEMLERİNİ SEÇME VE DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	
KÜRESEL EĞİTİM YÖNTEMLERİ	KÜRESEL EĞİTİM YÖNTEMLERİ
<ul style="list-style-type: none"> • İlginç • Cazip • Motive edici • Meydan okuyucu • Katılımcı • İşbirlikçi • Gerçekçi ama iyimser • Umut verici • Yansıtıcı 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı insanları hedef alan • Öğrenici merkezli • Yaratıcı • İnteraktif • Demokratik • Dinamik • Farklı insanları hedef alan <p>OLMALIDIR.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Sağlam kaynaklara dayanır • Küresel Eğitim içeriğiyle uyumludur • “Öğretmez” ama eğitir • Farkındalığı artırır • Diyalogu teşvik eder • Aidiyet duygusu oluşturur • Sorumluluk oluşturur İnsanları dahil eder • Öğreniciye saygı duyar <ul style="list-style-type: none"> • İnsani değerleri temel alır • Eleştirel düşünmeyi destekler • Yereli küresele bağlar • Harekete geçmeyi teşvik eder • İçerik ve uygulama arasında bağ kurar • Micro/makro temellidir • İnsani değerleri ön planda tutar

KÜRESEL EĞİTİMİ UYGULAMADA ÖNEMLİ HUSUSLAR

Örgün ve yaygın küresel eğitimde aşağıda belirtilen noktalar önemli kabul edilmektedir.

Öğrenici grubunu tanımlamak ve anlamak:

Her türlü eğitim formunda çok önemli olduğu gibi, öğrenci gruplarının durumlarını ve geçmişlerini göz önünde bulundurulması küresel eğitimde de hayati derecede önemlidir. Yaş, katılımcı sayısı, seçilen konular, zaman, malzeme ve mekan ile bağlantılı sosyal ve kültürel çeşitliliğin, öncelikle bir küresel eğitim programının tasarlanması ve uygun yöntemlerin seçilmesinde göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Öğrencinin bağlamlarından başlayarak ve onların ihtiyaçlarını işbirliği içinde araştırmak da birincil bir unsurdur. Bu, müfredatın önerilmediği durumlarda küresel eğitim programlarının tasarlanması bakımından da özellikle önem taşımaktadır.

Bu konularla ilgili tartışmalar ve konuların ana hatlarını oluşturan anketler; ihtiyaçları tanımlamak, bu konudaki temaları ve eğitim programının faaliyetlerini temel almak açısından en yaygın yöntemlerdir.

Uygun öğrenme ortamını seçmek:

Öğrenici merkezli bir ortam, demokratik, katılımcı, işbirlikçi ve deneyimsel öğrenme ilkelerine dayanmaktadır. Böylesine interaktif bir ortamda, eleştirel düşünme, demokratik diyalog ve bütünsel bakış açısı, tüm eğitim süreci boyunca değer kazanmakta ve teşvik edilmektedir.

KÜRESEL EĞİTİMDE ÖĞRENİM ORTAMI	KÜRESEL EĞİTİM ÖĞRENME ORTAMI
<ul style="list-style-type: none"> • Demokratik ve diyaloga dayalı • Katılımcı • Özenli ve içtenlikle destekte bulunan • Keyifli ve umut verici • Teşvik edici ve ilham verici <p>OLMALIDIR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Özgüven yaratır • Karşılıklı anlayışı ve güveni destekler • Birbirinden öğrenmeyi teşvik eder • Dünyanın bir mikro kozmosu olabilir

Kavramsal boyut:

Karşılaştığımız küresel sorunlarla ilgili temel kavramların yeterince ele alınması gerekmektedir. Bu kavramlar, etkileşimli öğrenmenin temel alınacağı sağlam, somut bir zemin oluşturacaktır.

Eleştirel düşünmeyi geliştirme:

Eleştirel düşünme, farklı adımlar ve öğrenme seviyeleri üzerinden geliştirilmektedir. İlk olarak, öğrencilerin küresel toplumu tanımak için gerçekleri tanıması ve her bir insanın onurlu yaşama hakkına ilişkin değerleri geliştirmeleri ve daha sonra, bunları analiz ve sentez yoluyla anlamaları gerekmektedir. Durumları kendi gerçekliklerinde ve günlük yaşamlarında tecrübe etmek, anlamak için önemlidir.

Durumu parçalara ayırarak analiz etmek, argümanlara ve farklılıklara yönelik açık olma durumuyla ilgili diyaloga dayalı cevaplar yerine, neyin neden olduğuna dair soruların yolunu açmaktadır. Bulmacanın farklı bölümlerini bir araya getirerek sentezleme, her durumun politik, sosyal, ekonomik ve kültürel boyutlarını ve farklı insanların gerçekliklerinin karşılıklı bağlılığını anlama ve sorumluluk duygusunu geliştirmeye yönelik önemli bir adımdır.

Bilgiyi ve bilgi altyapısını yeni durumlara yansıtmak, aktif katılım yoluyla daha iyi bir dünyaya yönelik yeni bakış açıları açmaktadır. Analiz ve sentez sonucuyla ilgili açık ölçütler hakkındaki bilginin değerlendirilmesi, insanların eleştirel zihin ve beceriler geliştirmesini sağlamaktadır.

Merak uyandırmak:

Merak uyandırmak, eleştirel düşünmeyi geliştirmenin çok önemli bir önkoşuludur. Bu, çoğunlukla karmaşık soruların, belirsiz bir dünyada bulunmayabilecek doğru cevaplarından ziyade doğru soruları arama yoluyla yapılabilmektedir.

Yaratıcılığı harekete geçirmek:

Yaratıcılığı harekete geçirmek, barışçıl ve sürdürülebilir bir dünya için bakış açıları ve olanaklar geliştirebilmenin ön koşuludur.

Mikro/makro yaklaşım:

Temel formlar:

- **Yerelden küresele**, örneğin bölgemizdeki kirlilik veya yoksulluk konularında, yerel düzeyden bu sorunların küresel yerelleşme (glocalizasyon) boyutuna geri yönelmekteyiz.
- **Bireyselden kolektifliğe**, örneğin, çok kültürlü bir küresel eğitim programında katılımcıların sunduğu kişisel hikayeler ve deneyimlerden hareketle, göç sorununu kolektif temelde ele almaktayız.
- **Duygusal rasyonelliğe**, örneğin, yukarıdaki göç hikayelerinden sonra bireysel düzlemde ortaya çıkan duygulardan, göç sorununun genel yönlerini araştırmaya yönelmekteyiz.

Disiplinlerarası yaklaşım:

Küresel konular, müfredatın örgün veya yaygın herhangi bir konusuyla geliştirilebilmektedir. Spesifik bilgiyi, genel olan bilgiye bağlamak ve çeşitli bilimlerden gelen farklı verileri birbiriyle ilişkilendirmek, bilginin birleşik bir sistem olarak algılanması için çok boyutlu bir yaklaşıma izin verir. Böylece kendimizin ve başkalarının yaşamlarının tamamlayıcı aynı zamanda da birbiriyle çelişen gerçekliklerinin olduğunu karmaşık, bağımsız bir dünyada anlarız. Bireycilik kültüründen, ortaklık kültürüne geçmek, tek gerçekliğin kişisel kriterlerinin, çoklu gerçekliklerin kolektif kriterlerine dönüşmesinin önkoşuludur.

Üç zaman boyutu:

Küresel bir meseleye yaklaşırken üç boyutu ele almak da çok önemlidir. Örneğin, başlangıçta, doğal olarak bir problemin günümüzde nasıl görüldüğüne odaklanılır. Fakat bunun yanında problemin geçmişini de görmemiz ve gelecek için olasılıkları da araştırmamız gerekmektedir.

Bilginin tarihselliği:

Bunun yanında, bireysel ve toplumsal süreçlerin tarihselliğini ve sınırlarını, büyük olayların gelişim süresinde ortaya çıkan farklı aşamalarını, başlangıç ve bitişini, durumların makul bir şekilde anlaşılmasını sağlamak üzere herhangi bir sistemin (ekolojik, sosyal, ekonomik, politik) sınırlarını, olası tükenişini ve yok oluşunu tanımlamak önemlidir.

Çatışmalarla başa çıkma:

Küresel konuların tartışmaya açık olması beklenmektedir. Bu nedenle, bu tür sorunlarla başa çıkarken, tartışmalardan kaçınmamalı, görüşlerin sentezini amaçlayarak, sorunlar dengeli bir şekilde ele alınmalıdır. Bu senteze ulaşmak elbette her zaman mümkün değildir. Örneğin, inançla ilgili konular fazlasıyla tartışmaya açık olabilir ve belki demokratik bir tartışma ortamında sonuca varılamayabilir. Ancak böyle bir tartışmanın kendi içinde bir değeri olduğu unutulmamalıdır. Farklı kültürlere saygı gösterilmesi konusu, yukarıdaki örnek üzerinden mutlaka tartışılacaktır. Ve gruptaki herkes, varolan inançları, değerleri ve tutumları, yeniden düşünceleri gereken ve hızla değişen bir dünyada yaşadığını fark edecektir.

Ulusal ya da kültürel kimlik konularında yüzleşme:

Genellikle bu konular oldukça tartışmaya açık olan göç, yabancı düşmanlığı, önyargılar ve insan hakları ile bağlantılıdır. Bu nedenle çok hassas bir şekilde ele alınmalıdır. Her ne kadar küresel eğitim statükoya karşı direnç göstermek anlamına gelse de, asla bir tehdit olarak algılanmamalı, ulusal ve kültürel kimliği zenginleştiren ve genişleten olumlu bir meydan okuma olarak kabul edilmelidir.

Değişim unsuruyla tanışma:

Sürekli değişim ve beraberinde gelen belirsizlik ve istikrarsızlık dünyamızın bir gerçeğidir. Küresel eğitim, öğrencileri bu gerçekle yüzleşmeye; olumlu, yapıcı bir şekilde adapte etmeye hazırlamalıdır. Bu, istikrar ve değişim arasında bir tür denge elde etmenin yollarını aramak demektir. Bu amaçla varlığın farklı boyutlarını (fiziksel, entelektüel, duygusal ve ruhsal) çevrenin farklı boyutlarıyla (doğal, sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi) ilişkilendiren daha bütünsel bir yaklaşıma ihtiyaç vardır.

İlham verici iyimserlik ve haz:

Küresel eğitim iyimserdir ve umut aşılar. Cassandra tarzında, dünyanın sonuna dair kehanet yürüten birçok modern “peygamber” vardır. Kötümserlikle nasıl baş edebiliriz? Olumlu bir yol, insan doğasına olan inancı vurgulamaktır. İki ya da üç nesil geriye gidin ve pozitif bakış açılarının daha iyi anlaşılması adına, örneğin sosyal güvenliğin ya da eğitimin yayılması için kaydedilen ilerlemeye bakın. Küresel eğitim de, iyimserlikle ilgili bir unsurdur. Mizah da mutlu bir atmosfer yaratmada yardımcı olmaktadır. Küresel beceriler ve değerler geliştirmeye ve harekete geçmeye büyük etkisi olan aktif, eğlenceli yöntemler kullanın.

Kişisel deneyimler veya simülasyonlara dayanma:

Kişisel deneyimler veya simülasyonlar, deneyimsel öğrenmenin biçimleridir. Pedagojik teorilere göre, insanların en iyi öğrenme yolu biliş, duygu ve hareket içeren deneyimlerinden geçmektedir. Küresel eğitim simülasyon faaliyetleri, başa çıkılması kolay olmayan güçlü duyguları ortaya çıkarabilir. Bu nedenle eğitmenin, güçlü duygularla başa çıkmayı bilmesi ve gruptaki her bir kişiyi tanıyıp anlaması gerekmektedir. Duygusal aktiviteler, belirli bir zaman çizelgesinde, ister başlangıç noktası olsun ister bütün bir programın parçası olsun çok dikkatli bir şekilde

yürütülmelidir. Aksi takdirde, duyguların fazlasıyla öne çıkması, grup çalışmasını “akıl ve düşünme” kavramlarından uzaklaştırabilir. Deneyim ve düşünme gerektiren; bilişsel, duygusal ve eylem düzeyini dengeleyen yöntemler, küresel eğitimde öğrenim için en etkili olanlardır.

Aktif katılımı teşvik etme:

Aktif katılımın teşvik edilmesi, değer ve tutum değişikliği için çok önemlidir. Etkinlikler, öğrenciler tarafından, gerçekleri ve ihtiyaçları hakkında bir değerlendirme değerinde tasarlanabilir. Katılımcılar, kendi çevrelerinde örgün eğitimin, sivil toplum örgütleriyle (STK) bağlanması gibi, mikro düzeyde (sınıf, okul, topluluk, köy vb.), dönüşümü teşvik etmek üzere çözümler önermeye veya hatta kolektif olarak harekete geçmeye çalışabilirler. Bu süreçler sayesinde, öğrenciler, katılımın ve özgün ihtiyaçlara cevap vermenin toplumdaki yaşam kalitesini nasıl iyileştirdiğini ve hayat boyu sürecek hizmet ve sivil katılım ile nasıl sağlanacağını kavrayabilirler.

İnsanlar arasında ağ kurma:

Küresel eğitimi uygularken, diğer ülkeler, kültürler ve toplumlar arasında bağlantılar kurmak çok önemlidir. Bu bağlantılar, birlikte çalışan grupların görünebilir somut bir dayanışması anlamına gelmektedir. Örneğin, gelişmiş bölgelerdeki insanların şehre karşılık köy hayatını benimsemeleri ya da daha az gelişmiş ülkelerdeki insanların, gelişmiş ülkelerde yaşayanların büyük şanslarla doğmadığını anlamaları konusunda yardımcı olabilirler. Öte yandan, çeşitli ülkelerden gelen göçmenler her yerde vardır. Onları eğitim sürecine dahil ederek farklı renklerde elde edebiliriz böylece karşılıklı bağlılığımızı ve dayanışma ihtiyacımızı etkin bir şekilde ortaya koyabiliriz.

Çoklu kaynakları kullanma:

Küresel eğitimi uygulayan eğitimciler, öğrenim ortamının (nerede, ne zaman, kim, ne gibi sorular ve ayrıca içerik ve bağlam çerçevesinde) gerçeklerine göre çok çeşitli kaynaklar kullanmalıdır. Genellikle nesnel zorluklar, kaynak seçme olasılığını ortadan kaldırmaktadır. Küresel eğitimciler esnek olmalı ve faaliyetlerini mevcut kaynaklara ve aktivitelere göre uyarlamalıdır. Küresel eğitimde önemli olan araç değil, bu aracın nasıl kullanıldığıdır.

Medyayı kullanma:

Medyadan bilgi almak (basın, TV, internet) günlük hayatımızın bir parçasıdır. Medya, küresel eğitim için hem araç hem de amaçtır; zira çeşitli tamamlayıcı kaynaklardan gelen bilgi ve devasa çeşitlilikten dolayı bir araçtır ve hedef kitlenin, iletişim araçları aracılığıyla dünya hakkında bilgi sahibi olması, günümüz dünya vatandaşları için kesinlikle gerekli olan medya farkındalığını geliştirmenin en iyi yoludur.

Medyayı anlamak, küresel eğitim için bir hedeftir: Medya eğitimi, küresel eğitim ile doğrudan ilgilidir; eleştirel düşünceyi belirli bir bilgi kaynağına (nesnel ya da öznel, ideolojik ve kültüre yönelik) eleştirel bir yaklaşımla aktarılan herhangi bir bilginin (ifadeler, resimler, sesler, vb.) işaretlerini ve sembollerini çözme yoluyla ve bir olayın ne olduğu ve gerçek bir durumun farklılaşması ve karşılaştırması; üstelik fikir ve yorum çerçevesinde analiz etme yoluyla teşvik etmektedir. Medya eğitimi, küresel eğitimi desteklemektedir, zira örgün ve yaygın programlar içindeki farklı konularla ilgilidir. Eğitimde herhangi bir konuda medyayı kullanmanın olmazsa olmaz koşulu, bilgi ile bilgi birikimini birbirinden ayırt etmektir.

Medyayı küresel eğitimde bir kaynak olarak kullanmak: Öğrenme sürecinde medyadan gelen bilgiyi kullanmak mikro düzeyde öğrenme grubunu çevreleyen mikro-kozmos hakkında bilgi sahibi olmak, yerel topluluğun dünya gerçeklerine nasıl tepki verdiğini

anlamak ve etrafındaki insanların küresel bağlam hakkında bilgi sahibi olmalarını analiz etmek son derece ilginç olabilir. Aynı zamanda yaşadığımız dünyanın karşılıklı bağlılığını anlamak açısından makro düzeyde etkili bir bilgi kaynağıdır. Küresel eğitimde medyayı kullanan bir eğitimci, öğrencileri küresel sorunların farkında olması, her türlü bilgiye dönük eleştirel bir izleyici olması, basmakalıp yapıları çözmesi, bir anlayış kültürü geliştirmesi ve aktif vatandaşlar olması noktalarında teşvik edici olabilmektedir. Öğrenim yoluyla küresel eğitimde medyayı kullanan öğrenciler, bilgiyi keşfetmeye yönelik bir süreçte bilginin ve işbirlikçi katılımcıların aktif araştırmacıları olabilmektedir.

Medyayı küresel vatandaşlar olarak harekete geçmek üzere bir araç olarak kullanmak:

Medyayı kullanmak, grubun öğrenme faaliyetinden gerçek hayatta veya siber alanda harekete geçmeye devam etmesi halinde, yalnızca bilgiyi edinmenin değil, aynı zamanda grubun yerel veya küresel topluma bilgi yaymanın da zorlu bir yoludur. Medya, insanların farkındalığını artırmak ve bireylere veya ortak çıkarlara (örneğin, toplumun refahı için dayanışma hareketleri veya işbirliği, şiddet eylemlerine karşı protestolar, çok kültürlü olaylar, sürdürülebilirlik için faaliyetler) yönelik kolektif eylemlere görünürlük sağlamak için kullanılabilir.

Dinamik süreç:

Küresel eğitim faaliyetleri sürekli hazırlık, faaliyet ve etkileme süreçlerini takip eder. Bu tür eğitimin tüm katılımcıları değerlendirmeler yapacak, öneriler geliştirecek, hareket planları oluşturacak ve faaliyet sonuçlarını akran grubuyla paylaşacak ve onlar üzerinde etki bırakacaktır. İç değerlendirme, tüm sürecin yansımaları halinde ve faaliyetin amaçlarına bağlı olarak önemli bir dayanak noktasıdır. Değerlendirme sonuçları, bir faaliyet veya projenin yeniden tasarlanması, yeni bakış açıları ve planlar için başlangıç noktası olabilir. Küresel eğitim, statik, tekrarlayan bir prosedür değil, sürekli ve dinamik bir yansıtma ve faaliyet sürecidir diğer bir deyişle; uygulamadır.

KÜRESEL EĞİTİMİ UYGULAMA YÖNTEMLERİ

Küresel eğitim, geniş yelpazedeki sorunları ve dinamik tutkularıyla, pratikte kullanılabilir çeşitli yöntemler - deyim yerindeyse, "klasik" olanlardan ziyade daha "yenilikçi" olanlar için birçok fırsat sunmaktadır. Eğitimcilerin hatırlaması gereken şey, bir metodun, hedeflerle doğrudan ilişkili ve her konunun ve faaliyetin içeriğiyle tutarlı, dinamik etkileşim halinde olan bir öğrenme yaklaşımı olmasıdır. Ayrıca, daha önemli olan şey, bilginin elde edilmesinden çok, öğrenenlerin öğrenmeyi öğrenmesi sürecidir.

Küresel eğitimdeki en önemli şey, her halükarda, yukarıda sunulan metodolojik önerileri kullanmamızdır. Böylece, öğrenci merkezli bir ortam genellikle, bu derste modern teknoloji kullanılsa bile, pasif öğrencilere yönelik uzun bir oturumun çok "klasik" olan yöntemlerini dışarıda tutar. Benzer şekilde çalışma sayfaları, bireysel bir cevap bekleyen çok sayıda "akademik" soruya dayalı uzun, kuru bilimsel metinler ise çok fazla etkili olamazlar. Öte yandan, bazı ilham verici soruların eşlik ettiği öyküler (hikaye olarak aktarılan veya çizgi roman şeklinde verilen) ya da karikatürler, öğrenenleri gruplar halinde cevap aramaya ve küresel konuların katılımcı, işbirlikçi, deneysel ve hepsinden önemlisi demokratik öğrenme ortamında nasıl ele alınacağı hususunda daha iyi motive edebilir.

Bu temelde interaktif olan her şey memnuniyetle karşılanır: herkesin kaynaşması ve harekete geçmesi için düzenlenen faaliyetler, etkinlikler ve oyunlar, rol yapma, beyin fırtınası, problem çözme alıştırmaları, grup tartışmaları, panel veya yuvarlak masa toplantıları, grup çalışmaları, deneyim alışverişi, araştırma ve sunumlar, çalışma ziyaretleri, katılımcı sanatlar, örnek olay incelemeleri, müzik ve/veya dans gibi sanat etkinlikleri ve öyküler veya görsel sanatlar/ikonografiyi (fotoğraf, film, kolaj, çizgi roman, çizim, vb.) temel alan etkinlikleri sayabiliriz. Bu türde çok sayıda yöntem vardır ve eğitimli öğretmenler bunların farkındadır. Avrupa ve uluslararası kuruluşlar tarafından sağlanan çok sayıda basılı ve çevrimiçi materyal, bu yöntemlere yönelik somut örnekler ve fikirler açıklamaktadır⁷.

Bunların hepsinde tek bir ana mesaj olmalıdır: Örnek verecek olursak küresel eğitimin uygulandığı alan, tüm arıların ortak bir amaç etrafında rol alabilecekleri bir mecradır; tek fark, buradaki eğitimci despot bir kraliçe arı değildir.

Gençlik grupları veya daha olgun yetişkinlere yönelik olarak yürütülen yaygın eğitim durumunda, eğitimcinin, bir orkestra şefine benzemesine özen gösterilmesi, oyuncuların ve programların detaylarına demokratik bir şekilde karar vermelerinin yanı sıra, nihai ve uyumlu bir senfoni elde etmek için her kişinin bireysel ve kolektif rollerine dikkat edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

EĞİTİMCİLER, ÖĞRENİCİLER VE EĞİTİM YETKİLİLERİ YENİ YÖNTEMLERLE KARŞI KARŞIYA

Eğitimciler yalnızca eğitim sisteminin değil, sürekli değişen bir toplumun bireyleri ve üyeleri olarak hareket ettiğinden dolayı, baştan aşağı doğru olan bir prosedürün bir sonucu olarak, eğitimde sıklıkla yenilikçi yöntemler ortaya çıkmaktadır. Küresel eğitimle uğraşan bir eğitimci olmak, kesinlikle sizin bilginize, becerilerinize, eğitiminize, kişiliğinize, özgüveninize, fikir ve motivasyonunuza göre kendi yöntemlerinizi geliştirmeniz gerektirmektedir. Eğitimde kullanılan geleneksel yöntemlere veya kalkınma ve iyileştirme için basit bir insani ihtiyaca yönelik eleştirel bir yaklaşıma bağlı öz değerlendirme sonucunda, birçok eğitimci günümüzün zorluklarına karşılık

⁷Bkz. Kuzey-Güney Merkezi web sayfası: www.nscentre.org, eğitim linki

gelen yeni yöntemleri araştırmaktadır. Bazen öğrenciler de yeni ve yenilikçi yöntemler talep etmekte ve geleneksel yöntemleri eleştirmektedirler. Fakat çoğu zaman, en azından örgün eğitimde, eğitimciler, eğitim yetkililerinden gelen bir eğitim programı aracılığıyla yeni yöntem arayışında ve bunu talep ederken, aslında yeni araçlar talep etmektedirler. Çoğu zaman yetkililer yeni araç veya gereçler sunmakta ve bu araçların kullanımının metodolojiyi değiştireceğini ve sonra araçlar, yöntemler, amaçlar ve içerik (ne, neden, nasıl) arasındaki tutarlılığı yansıtmaksızın “verimliliği” etkileyeceğini düşünmektedirler. Yeni araç ve gereçler olsun ya da olmasın, yenilikçi yöntemlerin rolünün ve öneminin açıklığa kavuşturulması, küresel eğitim için başka bir zorluktur.

ÖNERİLEN UYGULAMALAR

a) Proje metodu

Ortak bir küresel tema veya onun boyutları çerçevesinde çalışmak, örgün ve yaygın sektördeki öğrenciler için çok yaratıcı bir görevdir. Çalışma, bilgilendirici metinler, şiir veya düzyazı, fotoğraf, çizim, grafik, çizgi roman, çizgi film, gazete veya dergilerden alıntılar, kolajlar, bir sınıf gazetesi, müzik, rol yapma ve hatta görsel-işitsel ya da CD-ROM gibi belirli öğeleri içerebilir. Proje bireysel olarak gerçekleştirilse bile, dersin nihai sunumu, tartışması ve değerlendirilmesi dahil olmak üzere kolektif bir boyuta sahip olmalıdır. Bununla birlikte, katılımcıların, ilgi alanlarına ve yeteneklerine göre yukarıdaki unsurların bazılarını veya tümüne katkıda bulunabilecekleri bir ekip çalışmasının bir sonucu olması daha iyidir. Mümkün olan yerlerde, yerel konulara ilişkin saha çalışması yapmak da mümkündür. Nihai sonuç, tüm projenin gerçekleştirildiği yerde veya yerel bir topluluk düzeyinde sergilenmesi olabilir⁸.

Avrupa Konseyi'nin Kuzey-Güney Merkezi tarafından başlatılan ve koordine edilen Küresel Eğitim Haftası, bu tür projeler için harika bir fırsat sunmaktadır.

b) Dünya linkleri yöntemi

Bu yöntem, bir öncekine daha gerçek bir içerik sağlayabilir. Genel olarak yukarıda belirtildiği üzere, küresel gerçekliği sınıfta (veya başka bir öğrenme alanında) aktif işbirliğine dayalı hale getirmek, küresel eğitim programlarında, örgün ve yaygın sektörde hayati öneme sahiptir.

Bu birçok şekilde yapılabilir:

- *diğer ülkelerden insanları eğitim sürecine dahil etmek, hatta grup halinde bir ziyaretin mümkün olması durumunda diğer ülkeleri ziyaret etmek;*
- *posta veya e-posta yazışmaları yoluyla dünyanın farklı bölgelerinden insanlarla bağlantılar ve ağlar oluşturmak;*
- *farklı kültürlerden gelen ziyaretçileri, örneğin ülkenizde yaşayan göçmenleri, okulların öğretmen odalarına ve sınıflara veya sargın küresel eğitim (GE) programına dahil etmek;*
- *okullarda ya da kamusal alanlarda çok kültürlü etkinlikler, şölenler, sergiler ya da benzeri etkinliklerin düzenlenmesi ve farklı tarzlarda yiyecek, müzik, dans ve belki de tiyatro gibi çeşitli etkinliklere katılarak farklı kültürlere mensup kişilerin katılımını sağlamak;*
- *öğrencileri, ihtiyaç sahibi insanların yaşadığı bölgelere götürmek, böylece durumu yerinde deneyimleme imkanı elde etmek ve eğer mümkünse, yerel sorunlarla yüzleşmek için onlarla işbirliği yapmak;*

⁸Bkz. Kuzey-Güney Merkezi web sayfası: www.nscentre.org, eğitim linki

- özellikle örgün eğitimde, sivil toplum örgütleri tarafından başlatılan ihtiyaç sahibi insanlara ya da gönüllü çalışmalara yardımcı olmayı amaçlayan faaliyetlerde bulunan öğrencileri dahil etmek;
- çok kültürlü temalar hakkında öğrenme oturumları için öğretmen, öğrenci ve velilerin toplantılarını organize etmek.

c) Uluslararası okul ortaklıkları

Bu uygulama bir öncekini tamamlamaktadır. Güney, kuzey, doğu ve batı okulları arasında yüzlerce ikili bağlantı vardır. Çeşitli uluslararası okullar, aracı kuruluşlar, web siteleri, fikirler, yazılı deneyimler ve raporlar sağlayan ilişkiler vardır ve (nihayetinde) okul bağlantı ağları oluşturma sürecindedir. Çoğu Avrupa ülkesinde, uluslararası okul ortaklıklarıyla ilgilenen okullara destek sağlayan ulusal ajanslar veya sivil toplum kuruluşları bulunmaktadır. Özellikle kuzey-güney okul ortaklıkları, küresel eğitim için birçok olanak sunmaktadır.

Bizim bakış açımıza göre, bu ortaklıklar aşağıdakilere imkan vermektedir:

- ortak ülkelerde ve okullarda bulunan öğrenciler ve öğretmenler arasında doğrudan temas yoluyla karşılıklı küresel bağlılığın daha iyi anlaşılması
- karşılıklı klişelerin ve önyargıların üstesinden gelme
- öğrenci ve öğretmenlerin motivasyonunda artış
- yeni bir öğretim ve öğrenme kültürü, örneğin konu bağlantılı/örtüşen öğretim yoluyla
- dahil olan herkes için önemli anahtar yeterliliklerin daha da geliştirilmesi, örneğin modern iletişim teknolojileri, proje yönetimi, yabancı dil becerileri, öğrenciler ve öğretmenler arasındaki uluslararası iletişim

Metodolojik bakış açısına göre, kuzey-güney okul ortaklıkları, somut sınıf etkinlikleri için birçok olanak sunmaktadır:

- mektup alışverişi (el yazısı, e-posta)
- etkileşimli web siteleri tasarlama ve kullanma (tartışma forumları ve sohbet odaları dahil)
- proje çalışmalarının sonuçlarını ortak okullarla paylaşma
- proje ortağı ülkeler hakkında daha fazla bilgi almak amacıyla sınıfa ortak okulunuzun ülkesinden bir uzmanı davet etme
- ortak okullar arasında karşılıklı ziyaretler planlama

d) Münazaralar

Münazaralar, örgün veya yaygın eğitimdeki öğrencilerin çağdaş küresel eğitim sorunlarından haberdar edilebilmeleri bakımından çok çekici bir yöntemdir. Mevcut fonlara göre bir grup veya bir okul yerel, ulusal veya uluslararası düzeyde organizasyon yapabilir.

Münazaranın amaçları:

- Eleştirel düşünceye dayalı konuşma ve tartışma becerilerini geliştirme
- Öğrencileri güncel konularda duyarlı hale getirmek ve bu konuların araştırılması yoluyla soru sormalarına zemin hazırlama
- Eleştirel bir zihin geliştirme
- Mesajların eleştirel alıcıları olmak ve manipülasyona karşı eleştirel direnç geliştirme

Değerlendirme kriterleri:

- İçerik (ikna, tartışma, konuşma seviyesi)
- Genel tavır (ses, duruş, jest, ifade)
- Zaman (zaman sınırlarına uyma)

Genel Yorum: Bu tür yarışmalarda en önemli unsur kazanma değil, katılımdır. Katılımcılar, erdemin varış noktasında değil, motive eden bir yolculukta olduğunu anlamalıdır. Bu yolculuk boyunca, onları motivasyon sahibi küresel vatandaşlar olarak geliştiren, deneyim ve bilgidir.

e) Katılımlı sanat

Katılımlı sanatlar (PA), kolaylaştırıcıların (sanatçıların ve/veya belirli arka plana sahip diğer kişilerin) ve sanatçı olmayanların, özellikle performans için kurallar ve araçlar kullanarak etkileşimde bulunduğu bir arayüzün rolüne sahiptir. Bu kolektif eğitim deneyimi, katılımcıları, fiziksel ve zihinsel rahatlığın ortak ve güvenli bir alanını yaratan prensipleri teşvik ederek başka bir tür kendini geliştirmeye yönlendirmektedir. Bu alanda eğitimciler (eğitmenler, öğretmenler, psikologlar, sanatçılar) ve öğrenciler, saygı ve eşitliğe dayalı bir ortaklık içinde birlikte çalışacaklardır. Bu tür sanatsal-biçimlendirici faaliyet, daha önce belirlenen ve belirli prosedürler aracılığıyla kurulan grup ihtiyaçlarının bir cevabı olarak ortaya çıkmaktadır. Eğitimsel amaç ile ilgili olarak, katılımlı sanatlarda süreç, nihai sonuç (performans, gerçekleştirme, grafiti, sosyal tiyatro, vb.) kadar önemlidir.

Katılımlı sanat yöntemleri herhangi bir ket vurmaya ortadan kaldıracak ve bunların yerine getirme olasılıklarını, kişiliklerini ve kişisel başarılarını tatmin edecek şekilde değiştirecektir.

Katılımlı sanat olarak tiyatro-forum, farklı bağlamlarda ve farklı sosyo-profesyonel kategorilerden gelen farklı ilgi alanları ile karşı karşıya olan farklı sorunlara yönelik bir yöntemdir.

Eğitmenler, sosyal, politik ve eğitim düzeylerinde aktivizmi/katılımı teşvik etmek için Katılımlı sanatı etkili bir yol olarak kullanmaktadır. Yöntem, tüm katılımcıların etkileşimini teşvik etmek üzere tiyatro diline ve estetik alana dayanmaktadır. Onlar ait oldukları grubun problemlerinin çoğunu keşfetme, analiz etme ve yeniden gözden geçirme konusunda aynı fikirde olan seyirciler ve aktörler (izleyici-aktörler) haline gelmektedirler.

Başlarken, bir güdüleyici olarak hareket sergileyecek bir problem (model) içeren bir sahne gösteriyoruz ve izleyici-aktörlerin tepki vermesini sağlıyoruz ve ana karakteri ve/veya diğer karakterleri değiştirerek çözüm ya da olası alternatifleri bulmaya çalışıyoruz, böylece harekete yeni gelişmeler katıyoruz. Model sahne/problem en az bir kabul edilemez yaklaşım (şiddet, ayrımcılık, katılmama vb.) içermelidir ve bu katılımcılar tarafından değiştirilmeli ve yerine normal bir yaklaşım geliştirilmelidir.

Forum, olası çözümlerin sonuna kadar geliştirilemese bile durumu analiz etme hususunda faydalı olduğunu kanıtlamaktadır. Gerçi olumlu yaklaşımlar zaten hep tatmin edici bir sonuç elde edilmesini sağlamıştır. Her durumda, tartışma, forum ve sürecin kendisi, önerilen çözümden daha önemlidir. Çünkü fikirlerle farklı bir şekilde yüzleşilmesi, sebep ve argümanların değişimi, katılımcıları gerçek hayatta harekete geçirmek için teşvik eder ve eğitir. Forum simülasyonu, gerçek hayat için geçerli bir çözüm olacaktır.

f) Toplumsal öğrenme

Bu teknik, toplum hizmetini ve bu hizmete etkisini içermektedir. Daha yakındaki gerçekliğe karşı sosyal sorumluluk ve adanmışlık beslemektedir. Toplumsal öğrenme, belirli konulara bilgi ve beceri kazandırmak veya belirli durumların nasıl aktarılacağını öğrenmek için de kullanılabilir. Bu da, pratik hareket fikrinin bilgi edinim süreci ve bağlantısı ile ilgilidir. İçerikler sadece teorik bir yaklaşımdan değil, aynı zamanda yeni bir bileşenden kaynaklı katma değerden de -saha çalışması ve teoride öğrenilen kavramları gerçekte deneyimlenen güçlü kavramlarla derinleştiren uygulamalardan- öğrenilmektedir.

Toplumsal öğrenme, küresel eğitim öğreniminde mükemmel bir uygulamadır ve günlük yaşamın ve toplumun “gerçek durumlarında” eğitim için bilgi ve yetenek geliştirme becerileri sunmaktadır.

g) Birlikte yaşamayı öğrenmek⁹

Deneysel Uygulamalar

Aşağıdaki özellikleri içermektedir:

- öğrenciler kendi meraklarını ve ilgilerini takip eder
- doğrudan deneyimle öğrenirler (yaparak öğrenme)
- eğitimci, tek bir bilgi kaynağından ziyade bir öğrenme kolaylaştırıcısı veya aracıdır
- öğrenmenin resmi bir değerlendirmesi yoktur
- öğrenciler daha sonra öğrendiklerini yansıtırlar

İşbirlikçi uygulamalar

Bu, grup süreçlerinin bireysel öğrenme üzerinde hakim olduğu sosyal ve interaktif öğrenmedir. Bu açıdan, Küresel Eğitim saha aktiviteleri aşağıda örnek gösterilen becerilerin gelişimini teşvik etmektedir:

- karşılıklı hedef belirleme
- takım çalışması
- her grup üyesine rol atama
- ortak sorumluluk oluşturma
- işbölümü düzenleme
- paylaşılan kaynakları ayarlama
- Birbirinden ve birbirleriyle öğrenebilecekleri bir kapasite yaratma

Kültürler arası uygulamalar

Birçok Küresel Eğitim sitesi, aşağıdaki iki ilkeye dayanan bu öğrenme şeklini teşvik eder:

- kültürel bir hiyerarşinin bulunmadığı gerçeği çerçevesinde kültürel görecelik, (başka bir kültürün faaliyetlerini yargılamak başka bir kültür ile yapılmaz)
- karşılıklılık, diğer bir deyişle çok kültürlü toplumlarımız bağlamında kültürlerin etkileşimi ve çapraz bilgisi.

⁹Bkz. Delors, J. *Apprendre - Un trésor est caché dedans*, Paris, Ed. Odile Jacob, 1996

Bu iki temel ilkedен yola çıkarak, Küresel Eğitim siteleri tarafından geliştirilen kültürlerarası öğrenmenin aşağıdaki hedeflere ulaşması amaçlanmıştır:

- etnik merkeziliğin üstesinden gelme
- diğer kültürlerle empati kurma yeteneğini kazanma
- kültürel sınırlar dahilinde ve çok kültürlü bir ortamda bir aracı geliştirme
- kültürel sınırlar arasında, örneğin iki dillilikle iletişim kurabilme becerisi elde etme,
- bireysel kültürel farklılıkları aşan yeni bir kolektif kimliği şekillendirme

Faaliyet uygulamaları

Bu, kesin sonuçlara sahip bir proje yapısında bir kural olarak düzenlenen, hedefe yönelik bir süreçtir. Projeyi gerçekleştirmek için öğretmenlerin/öğretmenlerin aşağıdakileri uygulamaları gerekmektedir:

- öğrenme hedeflerini açık bir şekilde formüle etme
- öğrencilerin kendi öğrenme stratejilerini seçmelerine yardımcı olma
- öğrencileri kendi öğrenmeleri için sorumluluk almalarını sağlayacak şekilde motive etme
- tamamen öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilecek bir somut proje geliştirme
- öğrencilerin bağımsızlığının kademeli olarak artmasını teşvik etme
- öğrencilerin yansıtma yoluyla kendi faaliyetlerini anlamalarına izin verme (yansıtıcı uygulama ile öğrenme)

İçeriğe dayalı uygulamalar

Bu bir bireyin öğrenmesinin, ait olduğu grup, topluluk veya topluma ait kültürel ve yurttaşlık referansları sistemindeki sürekli entegrasyonunu gerektirmektedir. Bu anlamlı öğrenmeyi teşvik etmek için, projelerde yer alan oyuncular şu konulara odaklanmıştır:

- öğrencilerin amaçlarını ve stratejilerini öğrenme konusunda genel bir resim elde etmelerine yardımcı olma
- öğrencileri teşvik etme ve üstlendikleri değerleri ve kimlikleri netleştirme
- öğrencilerin önceki deneyimlerini ve bilgilerini kullanma
- öğrencileri günlük yaşamlarında yeni deneyimleri genişletmeye, test etmeye ve uygulamaya teşvik etme
- öğrencilerin kendi sonuçlarını elde etmelerini sağlama
- küresel toplum vizyonunu güçlendirme

h) Spor

Spor, eşitlik, katılım ve dahil etmeyi teşvik etmekte ve sıkı çalışma, adil oyun, karakter gelişimi ve takım çalışması gibi, bireylerin sosyal değerlerini ve hedeflerini geliştirebilmektedir. Sporla meşgul olmanın topluma daha fazla bağlılık yarattığı, kişilerarası ilişkileri iyileştirdiği ve liderlik rollerini üstlenme eğilimini artırdığı belirtilmektedir. Spor aynı zamanda sosyal uyumu ve karşılıklı anlayış ve saygıyı da desteklediğinden, çeşitlilikteki anlayış mesajlarını iletmek ve zor durumlarla karşılaşırken şiddet içermeyen araçları bulmak için kullanılabilir¹⁰.

Küresel eğitim ayrıca çocuklarda ve gençlerde yarattığı ilgi ve coşku çerçevesinde diyalog, araştırma ve çeşitli kültürel, dini ve küreselleşmiş dünyanın karakteristik özelliği olan etnik geçmişe dayalı gruplarla çalışma için açık alanlar yaratmak üzere, bu ilginin olduğu fırsatlara dayanan spor aktivitelerini önemli bir kaynak olarak kabul etmelidir¹¹.

KÜRESEL EĞİTİM FAALİYETLERİNİN PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİNDE KRİTERLER

Daha önce de belirtildiği üzere, küresel eğitimde çok çeşitli yöntem ve materyaller kullanılmaktadır ve çok çeşitli eğitim ortamları ve faaliyetleri mümkündür.

Küresel eğitim metodolojisine dayanan faaliyetlerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi için aşağıdaki soru listesi yol gösterici olabilir:

1. Hedeflerin netleştirilmesi

- Faaliyetin sonunda hedef kitleme/hedef grubuma ne tür bir mesaj vermek istiyorum?
- Faaliyet için hedefler (katılımcıların sayısı ve strateji) nelerdir?
- Küresel bir eğitim faaliyeti düzenleme süreci genellikle sonuçtan daha önemlidir.

2. Ortakların ve paydaşların katılımı

- Kimler (meslektaşlar, uzmanlar, örgütler) küresel eğitim faaliyetinin düzenlenmesinde ortak olabilir?
- Farklı sosyal ve kültürel bağlamlardan insanları (örneğin topluluklar, dini gruplar) dahil etmek mümkün mü?
- Küresel eğitim faaliyetinin planlanmasında ve uygulanmasında tüm ortakların nasıl ve ne şekilde yer almaları mümkün olabilir?
- Farklı ortaklar hangi rolü oynamalıdır? Görevlerini yapabilecek kapasiteye sahipler mi?
- İşbirliği süreci nasıl düzenleniyor? Saygı ve katılıma dayalı bir işbirliği ortamı var mı?
- (Tüm ortaklar süreç ve çıktıları kesin olarak saptayabiliyor mu?)

3. Faaliyetlerin formatı

- İçerik ile faaliyetin türü/formatı arasında uygun bir ilişki var mı?
- Faaliyetin türü/formatı katılımcıların aktif katılımını mümkün kılıyor mu?
- Küresel eğitim faaliyeti sırasında konum ve çevre yeterli mi?

¹⁰Bir yöntem olarak spor hakkında daha fazla bilgi için: www.toolkitsportdevelopment.org

¹¹Daha fazla uygulama için bkz. Birzea, César - Education for democratic citizenship: a lifelong learning perspective, Council for Cultural Co-Operation (CDCC). Council of Europe, Strasburg, Haziran 2000

4. Lojistik

- **Zamanlama:** Küresel eğitim faaliyeti yeterince önceden planlanmış mı? Faaliyetin tarihi (hafta içi, aynı güne ait diğer etkinliklerle ilgili) uygun şekilde seçilmiş mi?
- **Bütçe:** Dış finansman mı gerekiyor yoksa bağış toplamak mı (örn, yer kiralama, ücretler)? Bütçe konusu tüm ortaklar arasında açıklığa kavuşturulmalıdır.
- **İnsan kaynakları:** Harekete geçmek için insanlardan yeterli destek var mı?

5. Halkla ilişkiler ve medya

- Küresel eğitim faaliyeti için ne türden bir tanıtım (örn, el ilanları, posterler, radyo veya TV spotu) planlanmaktadır?
- Yerel, bölgesel veya ulusal medyayı tanıtıma dahil etmek mümkün mü?

6. Sürdürülebilirlik

- Katılımcılar için ne tür bir dokümantasyon planlanıyor?
- Herhangi bir takip etkinliği düşünülüyor mu?

7. Değerlendirme

- Faaliyetin ne tür bir değerlendirmesi planlanıyor?
- Takım çalışmasının değerlendirilmesi planlanıyor mu?

KAYNAKLARIN SEÇME VE DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Daha önce de belirtildiği üzere, tüm hedef gruplar için tek bir yöntem yoktur. Benzer şekilde, tüm kaynaklar da tüm öğrenme gruplarında kullanılamaz; bir kaynak, farklı bir grupla veya farklı koşullar altında aynı şekilde kullanılamaz. Belirli bir derste ya da faaliyette kullanmak için kaynakları seçmek istediğimizde bunların aklımızda tutulması gerekmektedir.

Bununla birlikte, küresel eğitim için yararlı kaynakların seçimi açısından bazı kriterler örgün ve yaygın sektörlerdeki tüm küresel eğitim uygulayıcıları için tavsiye edilebilmektedir. Benzer kriterler, küresel eğitimin amaçlarına ve öğrenme grubu üzerindeki etkisine göre değerlendirmek için kullanılabilir. Elbette, eğitimciler olarak, aşağıda belirtilen tüm özelliklere sahip kaynak bulmayı beklememeliyiz, zira aksi takdirde asla bunları test etmeye veya uygulamaya karar veremeyiz.

1. Bir kaynağı öğrenme grubuyla birlikte kullanma

Kaynaklarınızı öğrenme grubunuza göre, yani aşağıdakilere göre seçin:

- Öğrencilerin **yaş grubuna** göre - çok basit değil, çok karmaşık değil, çok çocukça değil, çok ciddi değil.
- Öğrencilerin **dil seviyesine** göre - eğer bir kaynağın talimatlarını anlamadıysa, katılamazlar. Talimatlar çok basitse, kaynakları kullanmak açısından yeterince akıllı ya da yetişkin olmadıklarını düşündüğünüzü hissedeceklerdir.

- Özellikle birbirinden farklı **yeteneklere** sahip tüm öğrencilerin yeteneklerine göre. Eğer öğrenciler yapabileceklerinden emin değilse, bir kaynağı denemek işe yaramaz
- Grubun **kültür çeşitliliğine** göre- belirli bir kültüre yönelik değil. Özellikle grup çok kültürlü yapıda ise öğrenciler, içeriği anlayamayabilir veya yanlış anlayabilir.
- Grubun **ilgi alanlarına** göre- eğitmen veya eğitmen için çok ilginç olan bir kaynak, öğrenciler için sıkıcı olabilir.

2. Format

Eğer kaynak; paket veya araçsa, büyük veya küçükse, tek parça veya çok sayıda parçalı ise bunu aşağıdakiler çerçevesinde kontrol etmeliyiz:

- kolayca paketlenmiş,
- elde veya bagajda kolayca taşınabilir,
- kolayca açılır, kuruluma, kullanıma hazır halde,
- amacı doğrultusunda kolayca kullanılabilir,
- faaliyetin süresince kolayca uygulanabilir.

Kaynak elektronik formatta ise, şunları kontrol etmeliyiz:

- öğrenme ortamında mevcut donanımlar (bilgisayarlar, internet bağlantısı, vb.) var mı?
- format, etkinlik için mevcut olan birim ile uyumlu mu?
- kaynak hızlı ve kolay bir şekilde kurulabilir mi?
- veri herkes tarafından kolayca erişilebilir mi?

3. Format ve içerik

İyi bir kaynak;

- farklı durumlarda kullanım için esnek olmalı,
- farklı durumlara uyarlanabilir olmalı,
- gerekirse kolayca değiştirilmeli,
- gerekirse başka bir dile kolayca tercüme edilebilmelidir.

4. İçerik

Bir küresel eğitim kaynağı;

- küresel eğitim temalarıyla ilgili tartışma konularını gündeme getirir.
- basmakalıp bakış açıları ile ilgili soruları kışkırtır.
- gerçekçi ama olumlu bakış açıları sağlar.
- diğerlerinin bakış açılarını içerir.
- öğrenme ortamını geliştirir.

5. Hedefler ve beklentiler

Faaliyet esnasında iyi bir kaynak;

- hem eğitimci hem de öğrenci grubunu kendisini kullanmaya zorlar.
- eğitimcilerin hedeflerini daha ilginç ve uyarıcı bir şekilde gerçekleştirmelerine yardımcı olur.
- öğrencilerin amaçlarını karşılamasına ve bilgi edinmesine yardımcı olur.
- eğitimcilerin ve öğrencilerin beklentilerine karşılık, fakat güzel bir sürpriz de olabilir.
- yaratıcılığı teşvik eder.
- faaliyetin içerik ve bağlamına uygundur.

Faaliyet sonrasında iyi bir kaynak;

- daha fazla öğrenme isteği doğurur.
- yeni aktiviteler için fırsatlar verir.
- başka bir küresel eğitim kaynağının kullanılmasına ilham verir.
- diğer kaynaklara ilişkin eleştirel bir bakış açısı (olumlu ya da olumsuz) geliştirmeye yardımcı olur.
- kaynakları seçmek için kriterler oluşturmaya yardımcı olur.
- öğrencilerin ve eğitimcilerin kendi öğrenme metodolojilerini yansıtmalarını ve geliştirmesini sağlar.

6. Etki

İyi bir kaynak eğlenceli olabilir, eğer kaynak;

- komik ya da ciddi olabiliyorsa,
- basit veya karmaşık fikirler içerebiliyorsa,
- bizi güldürebiliyor veya ağlatabiliyorsa,
- ama kesinlikle eleştirel yansımayı kıskırtmıyorsa.

7. Nasıl kullanılır

İyi bir küresel eğitim kaynağı:

- katılımı artırır,
- herkes tarafından kullanılabilir,
- kullanıcıya saygı duyacak şekilde sunulur,
- kullanıcıların yaratıcılığını uyandırır,
- etkileşim yaratır,
- onun nasıl yapılacağını gösterir.

8. Kaynağı seçmeden önce

- *Mümkünse, onu kullanan diğer eğitimcilerin fikirlerini sorun. Ancak, aynı kaynağın kullanımının asla aynı sonuçlar vermeyeceğini unutmayın, çünkü bu kullanım, farklı öğrenme koşullarına ve öngörülmemen faktörlere bağlıdır.*
- *Çalışıp çalışmadığını test etmek için önce küçük gruplarda deneyin. Bir şey yanlış giderse, planlarınızı daha büyük bir gruptan daha küçük bir şekilde değiştirmek daha az rahatsız edici olur.*
- *Öğrencinin yerine kendinizi koyun ve bu kaynaktan öğrenmek isteyip istemeyeceğinizi düşünün.*
- *Tüm projeniz için gereken kaynağın ve bütçenin maliyetini hesaplayın.*

9. Kaynağı seçtikten sonra

- *bunun hedeflerinize ulaşmanıza yardımcı olup olmadığını düşünün*
- *sorulan soruları düşünün*
- *öğrenme grubunuz üzerindeki etkisini ölçün*
- *küresel eğitim sorunları açısından faaliyetinizin katma değerini ortaya koyun*

ÖRGÜN VE YAYGIN ORTAMLAR İÇİN MÜFREDAT TASARIM KRİTERLERİ

Netliğe kavuşturulması ve mutabakata varılması gereken şey, müfredatın küresel eğitim için tasarlanması, mevcut ya da yeni bir müfredata yeni bir disiplinin dahil edilmesi anlamına gelmemektedir. Öncelikle bunun nedeni, özellikle tüm müfredatın, eğitim hedefleri açısından diğer yönleri takip etmesi durumunda, küresel eğitimin bir disiplinle sınırlı olamayacağı gerçeğidir. İkincisi, küresel eğitim, başka insanların ilgili olmadıklarını hissettikleri bir ortamda tek bir eğitimci, koordinatör veya karar vericinin iradesine terk edilemez. Ve son olarak, küresel eğitim, temel olarak küresel sorunların herhangi bir eğitim programına dahil edilmesini destekleyen ve eğitimcilerin bu hususlara herhangi bir konuyla yaklaşımlarını sağlayan müfredatlar arası bir bakış açısıdır.

ASLA UNUTULMAMALIDIR Kİ, BİR KAYNAK SADECE BİR KAYNAKTIR. BİR KAYNAĞIN YARARLARI AŞAĞIDAKİLERE BAĞLIDIR:

- Nasıl kullanırsınız
- Ne kadar süre kullanırsınız
- Aynı grupta ne kadar sıklıkla kullanırsınız
- Grubunuzca nasıl karşılanır
- Kullandığınızda neye ulaşırsınız

Küresel eğitim müfredatının tasarımı için kriterler iki eksende düzenlenebilir: (a) müfredatın içeriğine ilişkin kriterler ve (b) müfredatı tasarlarken izlenen prosedürle ilgili kriterler. Tabii ki, her iki eksenin de küresel eğitimin amaçlarına uygun olması gerekir.

Küresel Eğitim müfredatının içeriği ile ilgili kriterler

Bir müfredatın içeriği sadece bilişsel ve etik değil, aynı zamanda daha önce belirtildiği üzere metodolojik konuları da içerir. Bu, her şeyden önce, küresel eğitim perspektiflerinin öğrenme prosedürünün tüm yönleriyle, yani öğrenme ortamı, yöntemleri, etkinlikleri, ders kitapları ve diğer kaynaklar aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerektiği anlamına gelir. İçeriği tasarlamak ve küresel eğitim müfredatının etkililiğini aynı ölçütlerle değerlendirmek için müfredatta küresel eğitim perspektifini ayırt eden şeyleri tanımlamamız açısından bazı sorular yardımcı olur:

- *Müfredat uluslararası anlayışı güçlendirip küresel bir sorumluluk duygusu geliştiriyor mu?*
- *Müfredat çoğunlukla etnik, ulusal ya da Avrupa odaklı mı yoksa çoklu kültür odaklı, küresel bir vizyon ve dünya anlayışıyla mı karakterize ediliyor?*
- *Çatışma ve şiddetin nedenlerinin ve bireylerin, kurumların ve toplumların barış koşullarının üç zamanlı boyut perspektifiyle araştırılmasına önem veriyor mu?*
- *Hem olayların hem de olay bilgisinin tarihselliği ve birbirine bağlılığının tanınmasına dayanıyor mu?*
- *Her bir bilimin/konunun ve genel bilginin belirli konuları arasında, temel insani değerleri besleyen küresel ve tarihsel bir bakış açısıyla bağlantılar var mı?*

- *Yoksulluğun nedenleri ve sonuçları ile yerel ve küresel düzeyde toplumsal boşluklar, çatışmalar ve şiddetin artması, insan baskısı ve sosyal dışlanma, göç ve yabancı düşmanlığı, tek taraflı kalkınma ve ekolojik felaket arasında bütüncül bir yaklaşım içinde araştırmayı mümkün kılan çeşitli konular arasında bağlantı olanakları var mı?*
- *Farklı bakış açıları arasında toplumları ve farklılıkları araştırırken, temel bilgi ve insani değerlere dayanıyor mu?*
- *Öğrencilerin ve eğitimcilerin farklı kültürel geçmişlerini, küresel dünyamızın farklı alanlarından gelen mevcut bilgiler üzerinde olumlu ve yapıcı bir şekilde inşa etmeyi dikkate alıyor mu?*
- *Öğrencilerin, dünya çapındaki problemlerle yapıcı bir şekilde çeşitli ölçeklerde ve kişisel düzeyden küresel düzeye kadar olan düzeylerde yapıcı bir şekilde çalışabilmeleri için sosyal okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine yardımcı oluyor mu?*
- *Teori, öğrencilerden sorumlu küresel vatandaşlar olarak hareket etme beklentilerini ortaya çıkaran uygulamayla açıkça bağlantılı mı?*
- *Mevcut dünya sorunlarında katılımcı stratejileri ve makro/mikro perspektifleri bir etkileşim yolu olarak, çalışma projeleri için büyük bir gelişme eksenini olarak, öğrenciler arasında, onları dayanışma içinde çözüm arayan toplumun aktif üyeleri haline getiren tartışma ve analiz unsuru olarak kapsayıcı mı?*
- *Öğretim yöntemleri, kaynakları seçme, iyi uygulamalar için katı kurallar içerir mi veya iyi uygulamaların ve kaynakların çok çeşitli örneklerini sunarken, çok çeşitli kaynaklar ve yöntemlere elverişli mi?*
- *Daha güvenli, adil, barışçıl ve sürdürülebilir bir dünya toplumu oluşturmak gibi çeşitli konu alanlarında açık fikirli araştırmalar da dahil olmak üzere, gelecek açısından bir dizi öğrenme fırsatı sunuyor mu?*
- *Çeşitli yöntemlerin kullanılmasına ve çoklu kaynakların kullanımına izin veren esnek bir çerçevesi var mı? Birbirinden etkileşim ve öğrenme olanakları sağlamakta mı?*
- *Örgün ve yaygın müfredat arasında bir "öğrenim birliği" oluşturmaya yönelik çalışma olanakları var mı?*
- *Müfredatın amaçları ile uyumlu ders dışı etkinlikler için yeterli alan ve özgürlük var mı?*
- *İnsanların sosyal ve sürdürülebilir kalkınma için hareket eden sinerjilere katılma yeteneğini güçlendirecek yaşam boyu öğrenme becerilerinin gelişimine özel önem veriyor mu?*
- *Müfredatın her bölümünde, öğrenme grubunun verilen tek gerçeğin bilgisini veya araştırmaya, şüphelere ve sorulara dayalı diyalektik bir yaklaşımla bilgiyi keşfetmesi mümkün mü?*
- *Küresel düzeyde bilginin ilerleyen, dinamik gelişimini araştırıyor mu? Dahası, insanlığın evrimsel sürecini ortaklık ve dayanışma yoluyla ortak sorunların çözümüne yöneltiyor mu?*

Küresel Eğitim müfredatı tasarlanırken izlenen prosedürle ilgili kriterler

Küresel eğitim metodolojisi sorunlarının, küresel eğitim müfredatı tasarlanırken prosedüre yansıtılması beklenmektedir. Aşağıdaki sorular, müfredat tasarım sürecinde bu sorunları tanımlamamıza ve bu süreç için kriterleri belirlememize yardımcı olabilir:

1. Tüm süreç katılımcı, işbirlikçi, kapsayıcı, demokratik ve diyaloga dayalı mı? Eğitimdeki tüm aktörler karar sürecine katılmaya davet ediliyor mu? Özellikle:

Eğitimciler aktif olarak dahil ediliyor mu?

Yalnızca önceden kararlaştırılan bir programın çoğaltıcıları veya idarecileri olarak değil, aynı zamanda karar verme sürecinin ortağı olarak mı yer alıyorlar mı?

Eğitimcilerin eğitim politikasındaki diğer ilgili aktörlerle eşit muhataplar olarak, müfredat tasarımı sürecine katılma sorumluluğunu almaları gerektiği hususu açık mı?

Öğrenciler aktif olarak dahil ediliyor mu?

Küresel eğitim aktif katılım yoluyla sorumlu küresel vatandaşlık yaratmayı hedefliyorsa, hem örgün hem de yaygın eğitimde müfredat tasarımında karar verme sürecinde öğrenenlerin ortak olarak kabul edilmeleri gerekmiyor mu?

Farklı kültürel ve sosyal gruplar eşit olarak temsil ediliyor mu?

Küresel eğitim kültürel ve sosyal-ekonomik farklılıklara saygıyı geliştirmeyi ve insanları başkalarıyla birlikte yaşamayı öğrenmeleri için eğitmeyi hedefliyorsa, karar verme sürecinde farklı grupların temsilcilerini de dahil etmeyerek, müfredata küresel dünyamızın gerçek yönlerini ve sorunlarını nasıl dahil edebiliriz? Farklı kültürlerden ve sosyal geçmişlerden gelen farklı bakış açılarından gelen katkılar, özellikle çok kültürlü, parçalanmış toplumlarımızda çoklu bakış açısı için temel teşkil etmektedir.

2. Aşağıdaki cümleler müfredat tasarımında yer alan kişileri karakterize ediyor mu?

- *bilgiye, önyargılara ve geleneksel kaynaklara karşı eleştirel*
- *dogmatik olmayan ve açık fikirli*
- *diyaloga açık ve farklı görüşlere saygılı*
- *küresel gerçekleri ve güncel sosyal verileri analiz etme konusunda yetenekli*
- *küresel vatandaşların değer ve tavırlarını taşıyor*
- *mevcut kaynakları değerlendirmeye ve yenilerini araştırmaya eğilimli*
- *böyle bir görevi üstlenecek sorumluluğa sahip*
- *küresel eğitimin zorluklarını bilen ve kararlı*

3. Müfredat tasarım süreci küresel eğitim amaçları ile uyumlu mu? Tüm programdan bağımsız olarak veya küresel bir eğitim çerçevesinde tasarlanan farklı disiplinler veya konular için uygun bir müfredat mı? Farklı disiplinlerarası ve birbirleriyle yakın işbirliği içinde çalışan çalışma komiteleri var mı? Farklı konular arasındaki bağlantıların, yalnızca farklı bilim dallarında kalifiye olmuş insanlar ve farklı eğitim düzeylerinden insanlar arasındaki işbirlikçi, etkileşimli ve bütünsel bir yaklaşımla çalışabilecekleri sinerjiler içinde oluşturulabileceği açık mı?
4. Müfredat tasarım süreci, küresel eğitim ortamına uygun mu? Yansıtıcı ve uyarıcı, etkileşimli, yaratıcı ve umut verici mi? Dahası, araştırma, analiz ve senteze dayanıyor mu?
5. Müfredat tasarım süreci, küresel eğitimin felsefesine ve amaçlarına dayalı değerlendirme kriterleri ve yöntemleri içerir mi? Bu hususta (a) öncül, geliştirici ve nihai değerlendirme için ve (b) dahili ve harici değerlendirme ve öz değerlendirme için kriterler tanımlanmış mı?
6. Örgün veya yaygın sektördeki müfredat tasarım süreci bir eğitimciler için eğitim programı içeriyor mu?
7. Müfredat tasarım sürecinin kendisini değerlendirmek için herhangi bir kriter var mı?
8. Eğitim sürecinin değerlendirilmesine ve küresel eğitim amaçlarına ve metodolojisine uygun olarak, müfredatın sürekli, sürdürülebilir güncellemeleri için bir çerçeve sağlayarak, takip eden bir süreç mekanizması var mı?

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme, uyguladıkları küresel eğitim programının etkinliği konusunda farkındalıklarını arttırarak uygulayıcıları güçlendiren, küresel eğitimde gerekli bir süreçtir. Değerlendirme, bir sonu ifade etmez aksine, küresel eğitim ve hedeflerle ilgili sürekli bir faaliyet süreci olmalı, insanların sürekli olarak öğrenmelerini, yöntemlerinin kalitesini geliştirmelerini ve çevrelerindeki küresel eğitimi güçlendirmelerini sağlamalıdır.

Değerlendirme süreci, küresel eğitim faaliyetlerinin ya da projelerinin bazı yönlerinde ya da tüm yönleriyle farklı yollarla, çok sayıda fonksiyona ve büyük, değişken bir ihtiyaç yelpazesine cevap verebilir.

Değerlendirme sürecinin konusu nedir?

Küresel eğitimin tüm yönleri - öğrenme metodolojisi, kaynaklar, araçlar, öğrenme ortamı, müfredat konuları, eğitimcilerin yeterlikleri, öğrenenlerin bilgisi, faaliyetlerin türü, planlama, iletişim stratejisi, insanların katılımı, yerel gerçekler üzerindeki etkisi vs. değerlendirilebilmektedir.

İnsanlar sık sık küresel bir eğitim değerlendirme süreci konusunda, neyin eğitim alanındaki diğer değerlendirme süreçlerinden farklı olduğunu sormaktadır. Cevabı çağdaş pedagojik ve değerlendirme kuramlarının dışında aramaya gerek yoktur. Çünkü cevap, küresel eğitimin amaçları, hedefleri ve metodolojisi ile küresel eğitimin değerlendirme sürecinde sorulan “neden, nasıl ve ne için” soruları arasındaki bağlantıdadır.

A. NEDEN KÜRESEL EĞİTİMDE DEĞERLENDİRME YAPMA İHTİYACI DUYARIZ?

Küresel eğitimdeki uygulayıcılar için değerlendirme gerçekten gerekli midir?

Değerlendirme kültürünü geliştirmek, küresel eğitim için bir meydan okumadır. Açıkçası, değerlendirme sürecinin küresel eğitim konularına uygun olması gerekmektedir. Küresel eğitim, insanların eleştirel düşünme ve analiz becerilerini, ortak problemler üzerine araştırma ve çoklu perspektif yaklaşımını, çelişkileri ve önyargıları ele alma becerilerini geliştirmeyi sağlamaktadır. İnsanların kendi bilgi ve vizyonu, diyalog ve işbirliği, açık fikirlilik ve ortak dünyamıza karşı sorumluluğun değer ve tutumlarını geliştirmelerine yardımcı olur. İnsanları, yaşadığımız dünyayı daha iyi bir hale getirme konusunda küresel bir vizyon ve olumlu bir yaklaşım geliştirmeye teşvik eder. Buna paralel olarak, bir değerlendirme kültürü geliştirmek, hem eğitimcilerin hem de öğrencilerin kendi çalışmalarına eleştirel, çoklu bakış açısıyla yaklaşan bir tutumla kendisi ve grup gelişimi için işbirliği yapabilecekleri anlamına gelir. Değerlendirme, kendi kendini değerlendirme boyutunu da içerdiğinden, sadece öğrenenler değil, aynı zamanda eğitimcilerin küreselleşmiş dünyamızda sorumlu, çalışkan eğitimler olarak rollerini üstlenmeleri açısından, kendi becerilerini ve yeterliliklerini geliştirmelerini teşvik edilmelidir. Ve değerlendirme karmaşık, çok boyutlu ve doğrusal olmayan bir yaklaşım gerektirdiği için bir değerlendirme sürecine dahil olan insanlar, içinde yaşadığımız dünyayı anlamak ve geliştirmek için, eğitimle ilgili faktörlerin karmaşıklığını ve farklı unsurları birbirine bağlamanın gerekliliğini daha fazla fark etmektedirler.

Uygulayıcılar genellikle değerlendirme hakkında ne düşünüyor?

Her ne kadar insanlar değerlendirme ihtiyacını kabul etseler de, birçok uygulayıcı değerlendirme sürecine dahil olmayı sevmez, bazen sürece direnir ya da değerlendirme sonuçlarını görmezden gelir. Değerlendirme genellikle kendi işlerinin bir denetimi olarak algılandığı ve hatta bazen bununla bağlantılı olduğu için, mesleki yeterliklerinin sorgulanmasından ve hatta koltuklarının tehdit altında olmasından korkarlar. Ve değerlendirmenin genellikle harici, zaman alıcı, bazen zor, sıkıcı ve anlamsız bürokratik bir prosedür olarak algılanması da önemli bir noktadır. Eğitimciler, rapor hazırlamanın, değerlendirme yapmaktan daha fazla zaman aldığından dolayı şikayet etmektedirler. Bu yüzden değerlendirme, "tepeden inme" bir kararla gelen "zorlama" bir süreç olamaz. Aslında durum tam tersidir, küresel eğitimde değerlendirme sürecinin, uygulayıcıların değerlendirme sürecine dahil olma ihtiyacını keşfettiği "aşağıdan yukarıya" bir prosedürle kararlaştırılması ve tasarlanması gerekir, zira değerlendirmenin, sistematik bir şekilde çalışmalarını daha iyi yapmalarını ve verimliliğini etkileyen tüm faktörlerin farkında olmalarını sağlayan metodolojilerinin bir parçası olduğunu anlarlar.

Değerlendirme sürecinin amacı nedir?

Değerlendirmenin amacı, faaliyetlerimizin stratejisi, yöntemleri ve amaçları ile ilgilidir. Küresel eğitim uygulayıcıları çalışmalarını aşağıdakileri gerçekleştirmek üzere değerlendirmelidir:

- metodolojileri ya da stratejileri hakkında daha bilinçli olmak ve bunu yansıtmak
- projenin uygunluğunu öğrenme grubunda kontrol etmek
- öğrenme sürecinde uyguladıkları kaynakların etkisini anlamak
- yöntemlerinin etkinliğini ölçmek
- beceri ve bilgi değişimlerini ölçmek
- tutum ve davranışlardaki değişimleri ölçmek
- amaçlar ve yöntemler arasındaki ilişkiyi analiz etmek ve sentezlemek
- geri bildirim almak ve gelecekteki etkinlikleri iyileştirmek
- yeniden gözden geçirmek ve bir problemi işbirlikçi bir şekilde çözmeye çalışmak
- uygulamaları yeniden düşünmek ve gerekli değişiklikleri yapmak
- değerli hissetmek ve daha sonraki faaliyetler için daha fazla ilham almak

Kurumsal düzeyde değerlendirme sonuçları, önceki gerekliliklerden daha fazla bir şekilde, aşağıdakiler için son derece yararlı olabilir:

- bir sürecin amaçlarına ve hedeflerine göre etkinliğini ölçmek
- yöntem ve kaynaklar açısından beceri ve bilgi değişimlerini ölçmek
- insanların davranışları ile ilgili yöntem ve kaynaklara dönük tutumlarındaki değişiklikleri ölçmek
- bir proje için tanınma ve görünürlük elde etmek
- iyi uygulamaları toplamak
- bir projeden diğerine deneyim aktarmak
- bir projede kullanılan farklı yöntemlerin karşılaştırmalı bir analizini yürütmek
- projenin ortak bir anlayışını oluşturmak
- geçmiş deneyimlere göre sonuçları analiz etmek

- deneyimlerin potansiyelini en üst düzeye çıkarmak için bu konuyla ilgili farklı insan gruplarıyla (örneğin; ortaklar) paylaşmak
- fon sağlama amaçları
- benzer durumları yaşamaları olası olan diğer ülkelerde benzer faaliyetleri karşılaştırmak
- yerel, bölgesel veya ulusal düzeyde politika değişikliklerine yönelik talebi arttırmak
- nicelik ve nitelik bakımından kurumsal çalışmayı güçlendirmek
- daha fazla ve daha iyi faaliyete ve ağ kurulmasına ilham vermek
- niteliksel kriterler yoluyla kalkınma kapasitesini arttırmak

B. ÇALIŞMAMIZ İÇİN HANGİ DEĞERLENDİRME TÜRÜ UYGUNDUR?

Küresel eğitimin parçası olan insanlara, zaman çizelgesine, kullanılan araçlara, hedeflere ve özellikle de eğitim projemizin içeriğine göre değişen farklı değerlendirme prosedürleri ve değerlendirme yöntemleri bulunmaktadır. Farklı süreçleri değerlendirmek için farklı araçlar kullanılır. Bir proje veya organizasyonel performans ve yönetim için bir öğrenme sürecini ve öğrenme çıktılarını veya bir projenin stratejik planının değerlendirilmesi için etkisini değerlendirmek aynı şey değildir.

Ancak, tüm değerlendirme prosedürleri genel olarak aşağıdakiler arasındaki ayrımları dikkate almaktadır:

Öz değerlendirme, dahili ve harici değerlendirme

Grup çalışması açısından bir öz değerlendirme ile dahili değerlendirme arasında ve ayrıca dahili ve harici değerlendirme arasında önemli bir ayrım yapılmaktadır.

Öz değerlendirme

Öz değerlendirme kendi yöntemlerimizi gözden geçirmek ve geliştirmek için kesinlikle gereklidir. Bu tabii ki, öz bilgi ve öz eleştiri becerilerini gerektirir. Kendini geliştirme ve yaşam boyu öğrenme doğal iradeye bağlıdır. İnsanlar öz değerlendirme yaptıklarında, çalışmalarının tamamına yönelik bir görev bilinci ve sorumluluk duygusuna sahip olurlar.

Öz değerlendirme; bir değerlendirme süreci açısından asla yeterli değildir, ancak uygulayıcıların kendi çalışmalarının farkında olmaları için gereklidir. Değerlendirme sürecindeki belirli bir faaliyetle ilgili kendi taahhütlerimizi ve performansımızı yeniden düşünmek adına bir başlangıç noktasıdır. Bunun yanında, bir uygulayıcının çalışmasına ilişkin diğer faktörlerle bağlantılı olarak bir bağlam içinde hareket ettiğini hatırlamamız gerekir. Dolayısıyla, öz değerlendirmenin kendi sınırlamaları vardır ve diğer değerlendirme biçimleriyle birleştirildiğinde, öğrenme sürecinin diğer öğeleriyle birlikte değerlendirildiğinde daha dinamiklidir.

Öz değerlendirme sadece uygulayıcıları değil, aynı zamanda öğrencileri de ilgilendirir. Öğrenme süreci devam ederken, öğrenciler küresel meselelerde farkındalık anlamında kişisel gelişimlerini analiz ederler. Küresel eğitim, dönüşüm sağlayan bir öğrenim şekli olarak, öğrencilerin kendi düşüncelerini, duygularını ve hareketlerini fark etmelerini ve aynı zamanda küreselleşmiş dünyamızın zorluklarına karşı sosyal sorumluluk ve bağlılık düzeylerini anlamalarını sağlar.

Dahili değerlendirme

Dahili değerlendirme, öğrenme veya çalışma grubundaki takım çalışmasına yardımcı olabilmekte ve kurumsal ağ ve gelişmeyi desteklemektedir. Gruptaki insanlar arasında güven ve itimat, sürekli işbirliği ve teşvik gerektirmektedir. Burada engel, genellikle insanların direnç göstermesi, grup içindeki rekabet, zaman eksikliği veya isteksizliktir. Bu nedenle, ekip tarafından net, objektif göstergelerin oluşturulması ve ayrıca tüm süreç boyunca katılımcı yöntemlerin daha elverişli olması gerekmektedir. İnsanların dahili değerlendirme sürecine, tüm sürecin kendilerine ait olduğu duygusuyla katılmaları gerekmektedir, bu sayede onlar, yansıtıcı birer uygulayıcılar haline gelmektedirler.

Öğrenciler, küresel eğitim grubunun üyeleri olarak, iç değerlendirme sürecinde önemli bir rol oynarlar. Öğrenme sürecine, beklentilerine ve ihtiyaçlarına göre kendi bakış açılarını ortaya koyan, eşit bir temelde yer almaları gerekmektedir.

Harici değerlendirme

Harici değerlendirme daha objektif ve yaygın kabul gören norm ve standartlara dayanmaktadır. Bazen harici değerlendirme insanları korkutur, çünkü çalışmalarındaki zayıf yönlerini gizleyemezler. Bu durumda insanların, değerlendirmenin yapılan işi eleştirmeye dönük olmadığını ancak iyileştirme amacı ile yapıldığını anlamalarını sağlamak gerekmektedir. Değerlendiricinin küresel eğitimde yalnızca metodolojik yeterlilikleri olan "eleştirel bir arkadaş" olarak değil, ama aynı zamanda üstlendiği rol nedeniyle, gerekli mesleki mesafeyi sağlayan ve farklı süreçleri koordine eden biri olarak görülmesi halinde, harici değerlendirme, ekibin çalışmalarını iyileştirmek için gerekli verilere sahip olmasını sağlayacaktır.

Hem dahili hem de harici değerlendirmede, değerlendirme, yöntemler, kriterler ve göstergelerin yanı sıra sonuçların konusu da, ekibe açık bir şekilde açıklanmalı ve ekip tarafından kabul edilmelidir. Harici değerlendiricinin, göstergeleri düzenlemeden önce grupla istişare toplantıları düzenlemesi son derece önemlidir, ki böylece ekibin gerçekleri dikkate alınabilir. Son olarak, değerlendirme süreci kişisel özerkliğe, görüşlere ve yaşamlara saygı göstermelidir.

Kriterler, göstergeler ve yöntemlere göre, sonuçların karşılaştırmalı analizi için dahili ve harici değerlendirme bir arada çok verimli olabilir. Her iki değerlendirme şekli arasındaki etkileşim oldukça faydalıdır ve sürecin geçerliliğini artırmaktadır.

Öncül, geliştirici ve nihai değerlendirme

Öncül, geliştirici ve nihai değerlendirme arasında bir başka ayırım yapılmaktadır. Projenizi başlatmadan önce problemleri tanımlamak, bilgi ve becerileri ölçmek, değer ve tutumları anlamak ve stratejinizi belirlemek için gerekli bilgiyi elde etmek için bir öncül değerlendirme yapın.

Uygulamanızın ve gelişimin desteklenmesi için, daha sonra projenizi veya etkinliğinizde sorunları tanımlamak ve çözümleri araştırmak ve değerlendirme sürecinin sonuçlarına göre programınızı

uyarlamak ve geliştirmek için projenizin veya etkinliğinizin erken aşamalarında geliştirici değerlendirmeyi kullanın.

Etkinliğinizi ölçmek ve geleceğe yönelik metodolojinizi yansıtmak ve geliştirmek için projeniz veya faaliyetiniz tamamlandıktan sonra nihai değerlendirmeyi kullanın.

Mümkünse, işinizin sürekli takibi için her iki süreci de kullanın. Bu durumda, her bir işlemin sonuçlarının zaman çizelgesiyle ve işinizin geliştirici değerlendirmesinden gelen geri bildirimle ilişkili olduğunu unutmamalısınız. Geliştirici değerlendirme ile çalışmanız arasında etkileşim varsa, nihai değerlendirmenin sonuçları cesaret ve ümit vericidir.

Bir değerlendirme sonrası süreç, çalışmamızla ilgili olarak değerlendirme sürecinin etkinliğini ölçmede çok yararlı olabilir.

Kalitatif ve kantitatif değerlendirme

Kalitatif ve kantitatif değerlendirme arasında önemli bir ayırım yapılmaktadır. Kalitatif değerlendirmeye nazaran kantitatif değerlendirme daha kolay olsa da, her ikisi de sistematik bir şekilde kaliteyi sağlamak için gereklidir. Bu nedenle, küresel bir eğitim metodolojisi uygularken, hem kantitatif hem de kalitatif özelliklerin kanıtlarını değerlendirmemiz gerekir. Dahası, kantitatif değerlendirme çoğu zaman bize, kalitatif değerlendirme göstergelerini vermektedir. Örneğin, bir projeye veya etkinliğe katılan katılımcıların sayısı, faaliyetlerin sayısı veya sıklığı, faaliyetler, basın bültenleri, yayınlar, kullanılmış materyaller vb. kantitatif değerlendirmedeki göstergelerdir. Aslında, bu ölçümler bize, örneğin toplanan verilerin kaynağıyla ilgili kriterleri veya sosyal bağlamda ya da etki grubu ya da projemizle ilgili öğrenme grubu içinde bu sayıların sebebi ile ilgili kriterleri insanların ilgisine göre kullanmamız halinde, kalitatif değerlendirme için göstergeler verebilmektedir. Kantitatif veriler ve kalitatif kriterler arasındaki bu tür bir kombinasyon, bir projenin değerinin ve etkinliğinin daha kapsamlı bir analizine yol açabilmektedir. Dahası, kantitatif değerlendirme ölçülebilir verilerin toplanması amacıyla nihai değerlendirmede sıklıkla kullanılırken, eğitim sürecini sürekli iyileştirmek amacıyla geliştirici değerlendirme süreci için kalitatif değerlendirme gereklidir.

C. DEğerLENDİRME NASIL YAPILIR?

Daha önce belirtildiği üzere, sürecin “neden”, “ne zaman”, “kime” ve “nasıl” uygulandığı ile ilgili farklı değerlendirme yöntemleri vardır. Değerlendirme süreci, izlenecek gerekli adımlarla ilgili aşağıda belirtildiği şekilde ortak özellikler sunmaktadır:

Konuyu tanımlama

Öncelikle neyi değerlendirmek istediğimizi ve neyin değerlendirilebileceğini tanımlamamız gerekiyor. Değerlendirmenin 'konusu', değerler ve davranışlardaki uzun vadeli değişikliklerden ziyade bilgi ve beceri değişimlerini değerlendirmenin daha kolay olduğunu akılda tutarak, çalışmalarımız kapsamında spesifik ve ölçülebilir olmalıdır. Değerler ve davranışlar kolayca ölçülebilir değildir, bu yüzden onlarla ilgili değerlendirme konularını tanımlayabiliriz (örn. spesifik davranıştaki değişiklikler). Bunun yanında, faaliyetimizin veya projemizin amaçlarından ve hedeflerimizden kaynaklanan bazı konuların tümünü

değerlendirmek zorundayız. Bu nedenle, kamu politikaları ve uzun vadeli programlarda, bütünün değerlendirilmesinde, küresel eğitimin belirli bir bağlamdaki etkisini analiz etmek, ardından eğitim politikasını yansıtmak ve bütün programı bütüncül bir yaklaşımla geliştirmek genellikle gereklidir.

Kriterleri ve göstergeleri belirleme

Değerlendirme yöntemini seçmeden önce kriterler ve göstergelere karar verilmelidir. Ayrıca kriterler ve göstergeler arasında bir ayırım yapmak gereklidir. “Bu kriteri nasıl ölçebiliriz?” sorusunu cevaplamak suretiyle bir gösterge belirlendiği zaman, çalışmamızın kalitesiyle ilgili olarak konunun sorunları hakkında kendimizi sorgulayarak bir kriter oluşturulmaktadır. Örneğin, bir simülasyon aktivitesinin etkisine ilişkin bir kriter, hedeflerimizle ilgili olması gereken, kısırlanan yansıma derecesidir. İlgili gösterge, katılımcıların sorduğu soruların sayısı veya sorgulama ile tepki gösteren veya kendilerini ifade eden katılımcıların sayısı olabilir.

Metodun seçimi ve veri toplama

Küresel eğitim metodolojisi ile ilgili farklı değerlendirme yöntemleri vardır. Tercihen katılımcı bir şekilde, geniş bir yöntem yelpazesinde çalışmanıza uygun olanı seçin. Akran görüşleri, pilot değerlendirme, vaka çalışmaları, içerik analizi, S.W.O.T. analiz, etki değerlendirmesi size gerekli çerçeveyi sağlayabilir. Daha sonra tartışma grup çalışmasını müteakiben, değerlendirme süreci mülakatlar, istişareler, ekip ziyaretleri, katılımcı aktiviteler, tartışma atölyeleri, münazaralar ve gözlemler gerçekleştirin. Öğrenme grubunuzdan anketleri yanıtlamasını, öğrenme günlüklerini yazmasını, bir portföy düzenlemesini, bireysel veya grup raporları veya diğer belgeleri hazırlamasını, veri toplamasını veya bir değerlendirme fotoğrafı veya posteri hazırlamasını isteyin. Bir küresel eğitim projesini veya etkinliğini değerlendirirken, öğrenme yöntemlerine uygun olarak, değerlendirme yöntemlerini kullanmak esastır. “Dünya kafe” veya “görüşümüzün ifade edilmesi için uzayda gezinmek” gibi katılımcı faaliyetler veya yuvarlak masa tartışmaları özellikle teşvik edilmektedir.

Bilgiyi yorumlama ve analiz etme

Verileri topladıktan sonraki adım, kriterlerimize ve amaçlarımıza odaklanmak amacıyla seçmiş olduğumuz performans alanlarındaki bilgilerin yorumlanması ve analiz edilmesidir. Değerlendirme sürecinden gelen bilgileri analiz ederken, değerlendirmenin amaçları ile değerlendirilen projenin veya faaliyetin hedeflerini birbirinden ayırmak önemlidir. Ayrıca, öğrenme ortamına ve yöntemlerimize bağlı olarak, söz konusu kişilerden gelen bilgilerde görünmeyen ve söylenmeyenleri anlamaya çalışmak da önemlidir.

Sonuçların iletilmesi

Katılımcı bir süreç, ilgili tüm kişilerin değerlendirme sürecinin sonuçlarını öğrenmesi, tartışması ve bir sonraki adım için işbirliği yapması gerektiği anlamına gelir.

İyileştirme stratejileri geliştirme

Daha önce de belirtildiği gibi, değerlendirme kendi başına bir son değildir. Değerlendirmenin sonucu, metodolojimizi yansıtmak, yeni perspektifler ve yeni hedefler oluşturmak ve çalışmamızın iyileştirilmesi için stratejiler geliştirmek için kullanılmalıdır.

BÖLÜM E

BİBLİYOGRAFYA VE KAYNAKLAR

REFERANSLAR

- Asbrand Barbara & Lang-Wojtasik Gregor, University of Nuremberg / GENE Grup Değerlendirme Çalışması , Almanya
- Birzea, César - *Civic Culture*, Editura Trei, Bükreş,1999
- Birzea, César - *Education for democratic citizenship: a lifelong learning perspective*, Council for Cultural CoOperation (CDCC). Avrupa Konseyi, Strasburg, 2000
- Beljanski-Ristic, Ljubica - *Drama In Education*, Model CEDEUM, Belgrad, 2001
- Benett, C.I. - *Comprehensive Multicultural Education*, Ally & Bacon Co., Boston-Londra/Toronto, 1990
- Bennett, C. - *Strengthening Multicultural and Global Perspectives in the Curriculum*, in A. K. Moodley (ed.), *Beyond Multicultural Education: International Perspectives*, Detseling Enterprises Ltd., Calgary, Alberta, 1992
- Boal, Augusto, *Exercices pour acteurs et non-acteurs*, Ed. Maspero, Paris, 1978
- Boal, Augusto - *Theatre of the Oppressed*, Ed. Tiyatro İletişim Grubu, New York, 1985
- Brown, H.D. - *On Track to Century 21*. San Francisco, USA, 1990
- Cabezudo, A. - *Towards Global Learning. On Democracy and Education*, University of Rosario/School of Education, Rosario, Argentina. Süreç devam ediyor(2007-08)
- Cates, K. - *Global education and Foreign Language Teaching : Theory & Practice*, Journal of the Faculty of General Education, Tottori University No. 24 Ekim 1990
- Dasen, Pierre - *Fundamentele stiintifice ale unei pedagogii interculturale*, in Educatia interculturala. Experiente, politici, strategii, Polirom, Iasi, 1999
- Dasen, P., Perregaux, Ch., Rey, Micheline - *Intercultural Education. Experiences, policies, strategies*, Polirom, Iasi, 1999
- DEA: *Effectiveness in Global Education*, <http://www.dea.org.uk/info/projects /effectiveness>
- Delors, J. Apprendre - *Un trésor est caché dedans*, Paris,Ed. Odile Jacob, 1996
- Eisler,R. - *The Chalice and the Blade*, Harper and Row, San Francisco, 1988
- Freire, Paulo - *Pedagogy of Oppressed*, NYC, 1982
- Fukunaga, Y. - *Teaching Global Issues through English Movies*, Global Issues in Language Education Newsletter. No. 30, Mart 1998, Tottori, Japonya
- Galtung, Johan - *Conflict Transformation by Peaceful Means*, Geneva, ONU, 2000
- GENE-Global Education Network Europe - *Learning for a Global Society. Evaluation & Quality in Global Education*, GENE konferansı bildirileri, Londra Eylül 2003
- Haavelsrud, Magnus - *An Introduction to the Debate on Peace Education*, in International Review of Education, 29, 3, 1983

- Haavelsrud, M. - *The Substance of Peace Education*, in *International Educator*, 1995
- Hannoun, Hubert - *Les Ghettos de l'école. Pour une éducation interculturelle*, ESF, Paris, 1987
- Hanvey, R. - *An Attainable Global Perspective*, Center for War/Peace Studies, New York, 1975
- Hinkelman, D. - *Overseas Tours to Research Social Issues*". *The Language Teacher*. Vol. XVII No. 5 May 1993, Tokyo
- Kniep, W. - *A Critical Review of the Short History of Global Education*, New York : American Forum for Global Education, 1985
- Maley, A. - *Global Issues in ELT*. *Practical English Teaching*. Vol 13 No. 2, Dec.1992, Londra
- Mestenhauser, A.J. - *Travelling the Unpaved Road to Democracy from Communism: a Cross-cultural perspective on Change*, in *Higher Education in Europe*, XXIII, 1, UNESCO, 1998
- Munoz, Marie-Claude - *Les pratiques interculturelles en éducation*, in J. Demorgon, E.M.Lipiansky (coord.), *L'école confrontée a la diversité culturelle*, in *Guide de l'interculturel en formation*, Tetz, Paris, 1999
- Niklas Luhmann, Niklas / Schorr, Karl Eberhard - *Reflexionsprobleme im Erziehungssystem*, Frankfurt / M.: Suhrkamp 1999
- Provo, J. - *Teaching World Issues*, Daily Yomiuri Newspaper, Tokyo, Mart 1993
- Reischauer, E. - *Toward the 21st Century*, New York, 1973
- Rey, Micheline - *Piège et défi de l'interculturalisme*", in *Education permanente*, 75, 1984
- Scheunpflug, Annette unter Mitarbeit von Claudia Bergmüller und Nikolaus Schröck - *Evaluation globalen Lernens*. Eine Arbeitshilfe, Stuttgart, Brot für die Welt, 2002
- Toffler, Alvin - *Al treilea val*, Editura politica, Bükreş, 1983
- Touraine, Alain - *Faux et vrais problèmes*, in *Une société fragmentée? Le multiculturalisme en débat*, Edition La Découverte, Paris, 1996

KÜRESEL EĞİTİM ÖĞRENİMİNDE KULLANILAN KAYNAKLAR

Kitaplar

Drew, N. - *Learning the Skills of Peace-making*, Jalmar Press, USA, 1995

Elder, P. - *Worldways: Bringing the World Into Your Classroom*, Addison- Wesley, USA, 1987

Fisher, S. & Hicks, D. - *World Studies*, Oliver & Boyd, New York, 1985

Hicks, D & Steiner, M. - *Making Global Connections*, Oliver & Boyd, New York, 1989

Kniep, W. - *Next Steps in Global Education*, New York, 1987

Lewis, B. - *The Kids Guide to Social Action*, Free Spirit, USA, 1998

Milord, S. - *Hands around the world: cultural awareness & global respect*, Williamson Ed., 1992

Pike, G. & Selby, D. - *Global Teacher , Global learner*, Hodder & Stoughton, London, 1988
Pike, G. & Selby, D. - *In the global classroom*, Pippin Publishing, Toronto, 1999

Kaynaklar

Apprendre à vivre ensemble. Un programme interculturel et interreligieux pour l'enseignement de l'éthique. Fondation Arigatou en collaboration avec et sous l'égide de l'Unesco et l'Unicef, 2008

Service Learning: Lessons, Plans and Projects, Human Rights Education Program, Amnesty International & Human Rights Education Associates, HREA, March 2007

AVRUPA KONSEYİ EĞİTİM KAYNAKLARI

COMPASS

COMPASS Avrupa Konseyi Gençlik ve Spor Müdürlüğü İnsan Hakları Eğitimi Gençlik Programı çerçevesinde yayımlanmıştır. Program, insan haklarını gençlik çalışmalarının merkezine koymayı ve insan hakları eğitiminin ana akım haline getirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

<http://eycb.coe.int/compass>

DOMINO

İrkçilik, yabancı düşmanlığı, anti-semitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadele aracı olarak akran grup eğitimini kullanma kılavuzu.

Ayrıca bkz. Alien 93, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ile mücadele eden gençlik örgütü.

<http://eycb.coe.int/domino>

EĞİTİM PAKETİ

Gençler ve yetişkinler ile kültürlerarası sargın eğitim için fikir, kaynak, yöntem ve faaliyetler.

<http://eycb.coe.int/edupack>

ÇOCUK HAKLARINI ARAŞTIRMA, ilkokullar için ders serileri <http://www.coe.int>

İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ GERÇEKLER KİTABI

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi - öğretmenler için başlangıç noktaları

<http://www.coe.int>

T-KITLER: EĞİTİM KİTLERİ

Eğitim kitleri, deneyimli gençlik eğitmenleri ve diğer uzmanlar tarafından yazılan tematik yayınlardır. Eğitim ve çalışma oturumlarında kullanmak üzere kolay kullanımlı el kitaplarıdır. T-Kitler Gençlik Müdürlüğü tarafından yayımlanmaktadır

<http://www.coe.int>

ŞİDDETSİZ DEMOKRATİK OKULLAR İÇİN AVRUPA ŞARTI

Avrupa Konseyi'nin girişimi üzerine, Avrupa'daki gençler, tüm Avrupalılar tarafından, özellikle Avrupa Konseyi'nin İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmesinde belirtilenler tarafından paylaşılan temel değerler ve ilkeler temelinde, Avrupa Şiddetsiz Demokratik Okullar Şartı'nı hazırlamışlardır.

<http://www.coe.int>

Daha fazlası için: www.nscentre.org

EK 1
MAASTRICHT KÜRESEL
EĞİTİM BİLDİRGESİ

2015 YILI AVRUPA'DA KÜRESEL EĞİTİMİN
İYİLEŞTİRİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ İÇİN
AVRUPA STRATEJİSİ ÇERÇEVESİ

MAASTRICHT KÜRESEL EĞİTİM BİLDİRGESİ

Avrupa çapında Küresel Eğitim Kongresi,
Maastricht, Hollanda, 15 - 17 Kasım 2002

- Milenyum Hedeflerine Ulaşmak,
- Sürdürülebilirlik için Öğrenme,
- Artan ciddi kamu desteği için küresel eğitime artan bağlılık

Biz, Maastricht'te, 15 - 17 Kasım 2002 tarihinde gerçekleşen Avrupa çapında Küresel Eğitim Kongresine katılan delegeler, Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesine ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimin On Yılı adına yapılan hazırlıklara katkıda bulunmayı arzulayan Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin parlamenterlerinin, hükümetlerinin, yerel ve bölgesel yetkililerinin ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileriyiz.

1. Aklımızda tutmamız gerekenler:

- En son düzenlenen Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde sürdürülebilir küresel kalkınmaya yönelik uluslararası taahhütler ve BM Binyıl Kalkınma Hedeflerinde belirtilen küresel yoksulluğun azaltılması için küresel bir ortaklığın geliştirilmesi.
- İnsanların dünya gerçekleri hakkında bilgi arayışını destekleyen ve onları daha fazla adalet, sürdürülebilirlik, eşitlik ve insan hakları için eleştirel küresel demokratik yurttaşlığa dahil eden bir eğitim olarak, Küresel Eğitim desteğini artırmak ve geliştirmek üzere yapılan bölgesel, ulusal ve uluslararası taahhütler (Bkz. Ek 1).
- Avrupa Konseyi'nin Kuzey-Güney Merkezi Küresel Eğitim tanımları (2002)
 - Küresel eğitim, insanların gözlerini ve zihinlerini küreselleşmiş dünyanın gerçeklerine açan ve onları herkes için daha fazla adalet, eşitlik ve İnsan Hakları konularının farkına vardırın bir eğitimidir.
 - Küresel Eğitim, Vatandaşlık Eğitiminin küresel boyutu olarak Kalkınma Eğitimi, İnsan Hakları Eğitimi, Sürdürülebilirlik Eğitimi, Barış Eğitimi ve Çatışma Önleme ve Kültürlerarası Eğitim konularını kapsayan bir eğitim olarak anlaşılmaktadır.

2. Şu gerçeğin içtenlikle farkında olarak:

- Yaygın küresel eşitsizlikler hala devam etmektedir ve eğitim hakkı (Dakar Herkes İçin Eğitim Bildirgesinde belirtildiği üzere) dahil olmak üzere temel insani ihtiyaçlar henüz tüm insanlar için karşılanmamış durumdadır;
- Demokratik karar alma süreçleri, bilgi sahibi ve güçlü vatandaşlarla onların seçilmiş temsilcileri arasında bir siyasi diyalogu gerektirmektedir;
- Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için gerekli olan üretim ve tüketim kalıplarının temel dönüşümleri, yalnızca vatandaşların, kadınların ve erkeklerin eşit bir şekilde yeterli

bilgiye erişebilmeleri ve harekete geçme gerekliliğini anlamaları ve bunda hemfikir olmaları durumunda gerçekleştirilebilir;

- Toplumsal cinsiyet konularını da dikkate alarak iyi bir şekilde tasarlanmış ve stratejik olarak planlanmış olan Küresel Eğitim, bu tür önlemlerin anlaşılmasına ve kabul edilmesine katkıda bulunmalıdır.

3. Şunları bilmeliyiz:

- Avrupa dünyanın her tarafından insanların geldiği ve hali hazırda dünyanın her tarafında Avrupalı insanların yaşadığı bir kıtadır.
- Sınır ötesi sorunların ortak ve çok taraflı siyasi önlemlerle giderilmesi gereken ve gittikçe küreselleşen bir dünyada yaşıyoruz.
- Uluslararası dayanışmanın zorlukları sağlam temele bağlı bir çözümle karşılanmalıdır.
- Küresel Eğitim, kalkınma işbirliği harcamalarına kamu desteğini güçlendirmek için gereklidir. Küresel toplumumuzla güçlendirilmiş küresel vatandaşlar olarak herkes gerçekten anlamak, katılmak ve etkileşimde bulunmak için gerekli bilgiye ve beceriye ihtiyaç duyar. Bu, eğitim dahil tüm yaşam alanları için temel zorlukları ortaya çıkarmaktadır.
- Ulusal ve uluslararası kurumlardaki kamusal güven kaybına karşı mücadele etmek adına Avrupalıların aktif yerel, ulusal ve küresel vatandaşlık ve sürdürülebilir yaşam tarzları için gerekli eğitim şekilleri çerçevesinde meşgul olacakları yeni zorluklar ve fırsatlar mevcuttur.
- Küresel Eğitim metodolojisinin odağında, aktif öğrenmeyi destekleme, öğrencilerin ve eğitimcilerin aktif katılımıyla onları etkileme hususu bulunmaktadır. Farklılık ve başkalarına saygı duymayı teşvik eder ve öğrencilerin kendi bağlamındaki seçimlerini küresel bağlamla ilintili olarak yapmalarını teşvik etmektedir.

4. Şunları kabul etmeliyiz:

Barışçıl ve sürdürülebilir bir dünya, herkesi ilgilendirmektedir. Yukarıdaki Küresel Eğitim tanımları, Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim kavramını içerdiğinden dolayı, bu Strateji, yakın zamandaki Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'ne dahil edilebilir ve 2005 yılında başlayan BM Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimin On Yılı adına bir hazırlık olarak hizmet edebilir.

Küresel Eğitim sektörler arası bir yükümlülük olmakla birlikte bu taahhütlere katkıda bulunabilir. Küresel Eğitime erişim hem bir zorunluluk hem de bir haktır. Bu ise aşağıdaki hususları beraberinde gerektirecektir:

- Uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki aktörler arasında artan ve geliştirilmiş işbirliği ve koordinasyon;
- Kuzey-Güney Merkezi çerçevesinde devam eden yararlı politik tartışmaya dahil olan siyasi aktörlerin dört kategorisini - Parlamenterler, hükümetler, yerel ve bölgesel

yetkililerin yanı sıra sivil toplumu da(dörtlü diyalog) içeren bu Kongrenin takibinde aktif katılım ve bağlılık;

- Ulusal ve uluslararası düzeylerde önemli ölçüde artan ek fonlar;
- Her düzeyde örgün ve yaygın eğitim müfredatına tam entegrasyon sağlamak amacıyla Kalkınma İşbirliği, Dışişleri, Ticaret, Çevre Bakanlıkları ve özellikle Eğitim Bakanlıkları arasında giderek artan destek;
- Uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel destek ve koordinasyon mekanizmaları;
- Kuzey ve Güney ile Doğu ve Batı arasında büyük ölçüde artan işbirliği.

5. Kendimize, temsil ettiğimiz üye devletlere, sivil toplum örgütlerine, parlamenter yapılara, yerel ve bölgesel kurumlara aşağıdaki hususlarda taahhütte bulunuyoruz:

5.1 Küresel Eğitimin tanımlanması sürecine öncelik verme, zengin deneyim ve perspektif çeşitliliğinin (örn. Güney, Azınlıklar, Gençlik ve Kadın perspektifleri) sağlanması hususunu her aşamada dahil etme.

5.2 Binyıl Kalkınma Hedeflerinin hedeflediği tarihe doğru, giderek artan ve geliştirilen Küresel Eğitim için, şu andan 2015 yılına kadar yetkili kurumlar ve ilgili aktörlerle işbirliği içinde (veya mevcut olanın üzerine inşa ederek), ulusal hareket planları geliştirme.

5.3 Küresel Eğitim için gerekli fonları artırma.

5.4 Küresel Eğitim perspektiflerini her düzeydeki eğitim sistemlerine entegre etme.

5.5 Ulusal koşullara uygun olduğu ölçüde, tüm Avrupa Konseyi üyesi devletlerde Küresel Eğitim için finansman, destek, koordinasyon ve politika oluşturma için ulusal yapıları geliştirme veya geliştirildiği durumlarda bunu ilerletme ve artırma (bu yapılar geliştirse, bunların sayılarını arttırma veya yapıları geliştirme).

5.6 Küresel Eğitimin kalitesini yükseltmek ve güvence altına almak için gerekli stratejileri geliştirme veya geliştirildiğinde ise bunu sürdürme.

5.7 Küresel Eğitim için politika yapıcılar ve uygulayıcılar arasında artan ve geliştirilmiş Bölgesel, Avrupalı ve Uluslararası stratejiler ağı desteğini artırma.

5.8 Küresel Eğitim Raporları ve düzenli akran değerlendirmeleri yoluyla 12 yıllık bir süre içerisinde, ulusal bir akran izleme/akran destek programı geliştirmenin uygulanabilirliğini test etme.

5.9 Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitimin On Yılı için hazırlıklara katkıda bulunma.

Biz, Maastricht'te, 15 - 17 Kasım 2002 tarihinde gerçekleşen Avrupa çapında Küresel Eğitim Kongresine katılan delegeler ve Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin parlamenterlerinin, hükümetlerinin, yerel ve bölgesel yetkililerinin ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileri olarak, Küresel Eğitimin şekil ve içeriği konusunda Güney ile sürekli bir diyalog içerisinde bulunmayı taahhüt ediyoruz.

AVRUPA STRATEJİ ÇERÇEVE BELGESİNİN EKİ:

Küresel Eğitimin Artırılması ve Geliştirilmesi Gerekliliğine Dair Mevcut Fikir Birliğine Dayanarak hatırlatırız ki:

- *"Millennium Deklarasyonu'nda yer alanlar da dahil olmak üzere, uluslararası çapta kabul edilen kalkınma hedeflerinin başarılması, mali kaynakların eğitim ve farkındalık yaratma akışında ... önemli artışlar ... gerektirecektir..." (par 75) ve Eğitimi değişimin temel aracı olarak geliştirmek amacıyla sürdürülebilir kalkınmayı eğitim sisteminin her aşamasına entegre etme" (par. 104) ve aynı zamanda 2005 yılından başlayarak sürdürülebilir kalkınma için on yıllık bir eğitimin benimsenmesi hususları da dahil olmak üzere, Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi 2002'de yapılan anlaşma;*
- *Gündem 21'in "Eğitim, Toplumsal Farkındalık ve Eğitimin Teşvik Edilmesi" ile ilgili 35 ve 36'ncı Bölümleri;*
- *Küresel Eğitim türleri -insan hakları eğitimi, barış eğitimi, kalkınma eğitimi, çevre eğitimi, sürdürülebilirlik için öğrenme, arasındaki sinerjinin gelişmesini teşvik eden Avrupa Konseyi Kuzey-Güney Merkezi Küresel Eğitim Şartı;*
- *Sürdürülebilirliği öğrenmeye yönelik haklara dayalı yaklaşımla birlikte Bilgiye Erişim, Karar Vermede Kamusal Katılım ve Çevresel konularda Adalet Erişim konularında imzalanan Aarhus Sözleşmesi;*
- *Avrupa Konseyi Okullarda İnsan Hakları Eğitimi ve Öğretimi Hakkında Tavsiye Kararı'nı (1985) içeren uluslararası ve bölgesel insan hakları belgelerinde yer alan insan hakları eğitimine yönelik taahhütler; UNESCO Montreal İnsan Hakları Eğitim Bildirgesi (1993); Viyana Bildirgesi (1993); UNESCO Barış, İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi Entegre Eylem Çerçevesi (1995); ve BM İnsan Hakları Eğitimi On Yıllık Eylem Planı: 1995 - 2005;*
- *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin "Vatandaşların hak ve sorumluluklarına dayalı Demokratik Vatandaşlık Eğitimi Bildirgesi ve Programı" (Budapeşte, 1999);*
- *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin, Demokratik Vatandaşlık Eğitimi ile ilgili üye devletlere yönelik son tavsiyesi ve Konsey'in Avrupa Vatandaşlık Eğitim Süresini (Temmuz 2002) belirlemeye yönelik önerileri;*
- *"Kalkınma eğitimi için artan desteği" ve hükümetler ve sivil toplum aktörleri arasındaki kalkınma eğitiminde bilgi ve deneyim alışverişini" teşvik eden Avrupa Birliği Kalkınma Bakanları Konseyi'nin Kalkınma Eğitim Kararı (8 Kasım 2001);*

- *OECD DAC (Kalkınma Yardım Komitesi) Üst Düzey Toplantısı (Aralık 2000), DAC'ın üye devletleri, kalkınma eğitimi harcamaları için ODA (Resmi Kalkınma Desteği) harcamalarının yüzdesi olarak ulusal hedefler geliştirmeye teşvik ettiği önerileri;*
- *Oslo'da Mayıs 2001'de düzenlenen İskandinav Kalkınma ve Eğitim Bakanları Konseyi toplantısının sonuçları, "Küresel dayanışma için kalkınma ve eğitim Bakanlıkları arasında daha fazla işbirliğini taahhüt eden İskandinav Dayanışması;*
- *Baltık 21 İşbirliği, Haga Deklarasyonu, "Tüm eğitim seviyelerinde sürdürülecek olan sürdürülebilir kalkınma eğitimi..." ve Baltık 21E'nin (Ocak 2002) Baltık bölgesinde Eğitim için Gündem 21 stratejisinin sürdürüleceğine dair taahhüt;*
- *Dünya Şartı;*
- *Sürdürülebilir Kalkınmanın tüm müfredatlara dahil edilmesi gerektiğini belirten Avrupa'da 250'den fazla üniversitenin imzaladığı Copernicus Şartı (1993);*
- *Lüksemburg Üniversiteler Bildirgesi;*
- *Bonn'da 28-30 Eylül 2000'de gerçekleştirilen "Eğitim 21; Adil ve sürdürülebilir gelecekteki gelişimi öğrenmek" Konferansındaki Katılımcıların Alman Kapanış Bildirgesi gibi Küresel Eğitim Ulusal Bildirgeleri;*
- *Dünya Eğitim Forumu (UNESCO, Dakar, 26-28 Nisan 2000) tarafından Herkes İçin Eğitim (EFA) ile ilgili kapanış bildirgesi ve Yüksek Kalite tarafından kabul edilen kapanış bildirgesi*
- *Herkes İçin Eğitim Grubu (UNESCO, Paris, 29-30 Ekim 2001);*
- *Johannesburg Yerel Yönetim Bildirgesi.*

EK 2
KÜRESEL EĞİTİM ŞARTI

KUZEY-GÜNEY MERKEZİ – AVRUPA KONSEYİ

KÜRESEL EĞİTİM ŞARTI

Çalışma belgesi
Dakmara Georgescu tarafından hazırlanmıştır
Bükreş Eğitim Bilimleri Enstitüsü

1997

- Küreselleşmeyle Yüzleşme
- Küresel Eğitime Uluslararası Destek
- Küresel Eğitimin Tanımlanması ve Küresel Öğrenme
- Hedefler
- Pedagojik Zorluklar
- Kurumsal Zorluklar
- Ek - Küresel Eğitimi destekleyen Uluslararası Belgeler

Küresel Eğitim, okul ve okul dışı faaliyetlerle ilgilidir. Bu Şart, Küresel Eğitimin Avrupa'daki okul politikalarından sorumlu organlar üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. Küresel Eğitim, örgün sektörde çalışmanın genel eğitim değişikliklerini etkilemek için çok stratejik ve önemli bir yol olduğu gerçeğini dikkate alarak okullarda, müfredatta ve öğretmen eğitim kurslarında bir ilke haline getirilecektir.

Şart, politik ve eğitsel karar vericiler için bugün karşı karşıya kalmamız gereken zorlukların üstesinden gelmek ve yarın ile yüzleşmek için bir dizi argüman sunmaktadır. Küreselleşmeyle ilgili sorunları okul programlarına dönüştürerek, eğitimin nasıl örgütlenmesi gerektiği konusundaki tartışmayı teşvik etmek, müfredatın nasıl daha fazla birbirine bağımlı bir toplumda hızlı değişimlere ayak uydurmak için oluşturulacağını tartışmayı amaçlanmaktadır.

Bu Şart'ın amacı, resmi okul programlarında küresel eğitimin fikirlerini ve ideallerini desteklemek üzere politika yapımcıları ve eğitimcileri teşvik etmektir. Şimdi ve gelecekte, okul müfredat reformunun önemli bir boyutunun, küresel konuları resmi müfredata entegre etmek olduğunu düşünüyoruz¹².

¹²Avrupa Konseyi üyesi ülkelerle ilgili küresel bir Eğitim Bildirgesi fikri, Avrupa Konseyi'nin Kuzey-Güney Merkezi tarafından Yunan Cumhuriyeti Millî Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı ile ortaklaşa olarak 15-17 Mart 1996'da Atina'da düzenlenen Küresel Eğitim Ortaklığı -Ortaokullarda Küresel Eğitim- konulu uluslararası bir çalıştayda ortaya çıktı.

1. KÜRESELLEŞMEYLE YÜZLEŞME

Küreselleşme, günümüz dünyasındaki sosyal, ekonomik ve politik gelişmeleri tanımlamaya ve açıklamaya çalışan her tür söylemde birçok kez yinelenen bir sözcüktür. Geçtiğimiz birkaç on yılda, küreselleşmeyle ilgili süreçler, sorumlu küresel vatandaşlık tanımını gerektiren ekonomik, teknolojik, kültürel, demografik, çevresel ve politik önemli değişimlere neden olmuştur. Yaşadığımız dünya, çeşitli ülkeler arasında birçok karşılıklı bağımlılık sonucu olarak tek bir sosyal sisteme dönüşmüştür. Yakın tarih, tartışmasız bir şekilde, bu gezegeni paylaşan erkek, kadın; herkesin binlerce kilometre uzaklıktaki gerçeklerden, süreçlerden, örgütlerden ve ağlardan etkilendiğini göstermektedir.

Küreselleşme yüzlerce yıl önce, batı etkisinin; dünyanın çeşitli bölgelerine yayılmasıyla ortaya çıkmış olsa da, bu yüzyıla gelene kadar -daha ziyade İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra- bir gerçeklik haline gelmemiştir. Dünya çapındaki ekonomik ilişkilerin yanı sıra - büyük ölçüde çok uluslu şirketlerin faaliyetleri sayesinde - sosyal ilişkiler, modern iletişim ve bilgi akışını mümkün kılan ulaşım, hem küreselleşmenin hem de birbirine bağımlı bir dünyaya öncülük eden bir süreç olarak küreselleşmenin nedenleri ve özellikleridir.

Bununla birlikte, küreselleşme dengeli bir şekilde gelişmemiştir, aslına bakarsanız eşitsizlik ve çatışmalar her zaman küreselleşmenin bir parçası olmuştur. Ekonomik ve sosyal ilişkilerin küresel gelişimi, Kuzey ve Güney arasındaki geniş eşitsizliklerle paralel olmuştur. Piyasa ekonomisinin hakimiyeti, ekonomik ve teknolojik ilerlemeler, dünya ekonomisinin eşit olmayan bir şekilde büyümesi, bilişsel ve maddi kaynakların eşit olmayan dağılımı, kaynakların dengesiz bir şekilde gelişmesi ve teknolojik ilerlemelerin tehlikeli kullanımının neden olduğu hasarın sonucu olarak sayılmaktadır. Gezegenimizin bir gezegen köyüne dönüşmesinin gerçeklik olarak kabul edilmesi durumunda, küreselleşmenin fayda ve maliyetlerinin değerlendirilmesi, sürecin yorumlanması son derece tartışmalı bir konu haline gelmektedir. Farklı bağlamlarda, dünyanın çeşitli yerlerinde ve küreselleşmenin çeşitli yönleri açısından, günümüzün (ve günümüzde giderek artan) küresel/gezegen köyünün kurulmasına yardımcı olan olaylar ve süreçler, olumlu ya da olumsuz, iyi ya da kötü, faydalı ya da zarar verici, kar üretme ya da zarar getirme gibi belirsiz konular olarak algılanmaktadır.

Küresel eğitim, insanların küreselleşmiş gelecekteki sosyal gelişimin rotasını ifade ettiğini ve gelişmelerin sadece dünya nüfusunun veya bütün insanlığın ayrıcalıklı bir parçasına faydası olup olmayacağına bizlere bağlı olduğunu farketmelerine yardımcı olabilir. Küresel eğitim (ve küresel öğrenme) küreselleşme süreçlerine bir cevap niteliği taşımaktadır ve risklerin yanı sıra aynı zamanda bir şans olduğunun da altını çizmek gerekir.

Berlin Duvarı'nın yıkılması, Orta ve Doğu Avrupa'da, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde, Orta ve Güney Amerika'da demokratikleşmenin yükselişi gibi, son yıllarda yaşanan büyük siyasi değişimler, küreselleşmenin ve bunun etkilerinin iyimser bir görünümünü destekler bir tavır sergilemektedir. Ancak bu zamanlar, dünyanın çeşitli yerlerinde etnik ve dini çatışmaların acımasız savaflara dönüştüğü bir zaman olduğunu da unutmamak gerekir. Dünyanın her tarafındaki insanların ortak ihtiyaç ve istekleri konusunda farkındalık artarken, dünya kaynaklarına erişim sağlamaya ilişkin farklı görüşlerde tam olarak nasıl mutabık kalınacağı hala ucu açık bir soru niteliği taşımaktadır.

Küreselleşme süreçlerinin ortaya çıkardığı bazı soruların; eğitim ile ele alınabileceğini ve ele alınması gerektiğini düşünmekteyiz. Toplumumuzda uygun ve saygın bir şekilde çalışmak için,

gençlere ve yetişkinlere; diğer kültürlere ve ırklara saygı duymalarındaki gerekliliği ortaya koymalı; sosyal kontrol mekanizması olarak şiddet, zorlama ve baskıyı kınama ihtiyacını eğitim yoluyla hatırlatmalı ve sürekli olarak insanlar arasındaki temel eşitliği düşünmelerini sağlamalıyız.

2. KÜRESEL EĞİTİME ULUSLARARASI DESTEK

Küresel farkındalık ve küresel bilinç, geçtiğimiz on yıllar içerisinde birden fazla şekilde belgelenmiştir. İlk olarak medya küreselleşmiş bilgiye, kültüre ve yaşam tarzlarına erişim sağlamıştır. Küresel değişimin bilincinde olan karşılıklı bağlılık ve uluslararası işbirliğine olan ihtiyaç, Birleşmiş Milletler, UNESCO, Avrupa Konseyi, AGİT gibi uluslararası kuruluşların temel olarak geliştirdiği değişime sistematik bir cevapla tamamlanmıştır. Giderek, küresel eğitimin destekçileri olan bireyler ve örgütler, insanların ve liderlerinin, uluslararasıdaki karşılıklı bağlılıkların ve işbirliğinin kabulü ve teşvik edilmesine yardımcı olan tutum ve davranışları geliştirmeye açıkça ihtiyaç duyduğunun farkına varmışlardır.

Zamanla bu kurumlar tarafından hazırlanan ve yürürlüğe konulan birçok uluslararası sözleşme ve bildirme, çağdaş küresel eğitim programlarının tasarımı ve uygulanması için teklifler, tavsiyeler ve hareket tarzları, aynı zamanda çağdaş dünyanın zorluklarına ilişkin yanıtları kapsamaktadır¹³. Okulun eğitim potansiyeline olan sağlam inancı ortaya koyan bu tür sözleşmeler ve bildirgeler, haklarda ve saygınlıkta eşit olan kişiler arasındaki işbirliğinin realite olacağı bir dünya açısından temel olarak görülen değer ve ilkeleri özetleyen ve küresel vatandaşlığı vurgulayan göze çarpan ifadeler içermektedir.

Eğitimciler, bu değerlerin ve ilkelerin sürekli olarak öğrenme süreçleriyle yeniden oluşturulmaları, değiştirilmeleri ve savunulmaları gerektiğini bilmelidirler. Karar vericiler ve eğitimciler, ayrıca bu değerler ve ilkelerin evrensel olarak kabul edilemeyecekleri gerçeğine son derece duyarlı olmalıdırlar: Zira burada ana zorluk budur. Farklı kültürel perspektiflerin diğer değerler sistemi bağlamında empati yapması ve değer vermesi, küresel eğitimin zorlu bir gerekliliğidir.

Bu tür uluslararası belgelere yapılan referanslar, yıllardır dünyadaki entelektüel ve siyasi perspektif değişikliklerini ortaya koymakta ve uluslararası örgütlerin belirli faaliyetleri (ör. çevre eğitimi, insan hakları eğitimi, barış eğitimi, bütüncül eğitim, önleyici eğitim vb.) ile farklı ifadelerin, yaşadığımız dünyada meydana gelen değişimlere paralel olarak, eğitimsel öncelikler konusunda ortak bir farkındalık için farklı şekillerde ilerlediğini göstermektedir.

¹³Küresel eğitim programlarının nasıl yapıldığı ve yürütüldüğü ile ilgili olarak eğitimciler, Ekteki çok da teferruatlı olmayan bir listede belirtilen ve eğitim metinleri olduğu görülen bazı belgelerdeki fikir ve önerilerinden yararlanabilirler.

3. KÜRESEL EĞİTİM VE KÜRESEL ÖĞRENMENİN TANIMLANMASI

Bir düşünce hareketi ve eğitim yönelimi olarak küresel eğitim¹⁴, modern yaşamın her alanında artan küreselleşmeye bir tavır ve bir cevap olarak görülmektedir. Küresel eğitimin kapsamı son yirmi yıldır istikrarlı bir şekilde artmıştır. Amerikalıların ve Kanadalıların deneyimi bu duruma bir ivme kazandırmıştır. Kalkınma eğitimi, insan hakları ve barış eğitimi, kültürlerarası ve çok kültürlü eğitimden farklı olmakla birlikte, küresel eğitim, bu özel eğitim alanları tarafından geleneksel olarak aktarılanlara daha geniş bir perspektif kazandırmakta ve sosyal yaşamın ekonomik, teknolojik, sosyo-politik, demografik ve kültürel yönleri arasındaki güçlü karşılıklı bağılıkları ve bağları vurgulamaktadır.

Küresel eğitim programlarının nasıl yapıldığı ve yürütüldüğü ile ilgili olarak eğitimciler, Ekteki çok da teferruatlı olmayan bir listede belirtilen ve eğitim metinleri olduğu görülen bazı belgelerdeki fikir ve önerilerinden yararlanabilirler.

Küresel eğitim, bir öğrenme ve düşünce tarzı olarak insanları yerel, bölgesel ve dünya çapındaki bağları belirleme ve eşitsizliğe yöneltme konusunda teşvik eder.

Dört ana araştırma ve hareket alanıyla ilgilenmektedir:

- küresel bir anlayışta karşılıklı bağıllık
- sürdürülebilir kalkınma
- çevre bilinci ve ilgisi
- insan hakları (ırkçılık karşıtlığı dahil), demokrasi, sosyal adalet ve barış

Küresel eğitim, bir bütün olarak insanlık ile olan ilişkilerini ve uluslararası bağlamlarla olan yakın bağlantısını vurgulamaktadır. Disiplinler arası bir yaklaşıma göre ise konuları ele almaktadır ve aktif - katılımcı eğitim yöntemlerine dayanan karşılıklı bağıllığın tüm yönlerine büyük önem vermektedir.

Özel bir eğitim hareketi olarak küresel eğitim, öncelikle disiplinler arası ve kültürlerarası yaklaşımla, yukarıda bahsedilen tema odağı ve küresel vatandaşlığın gerektirdiği yetkinlikleri geliştirmeyi amaçlayan öğrenme hedefleriyle karakterize edilmektedir.

Eğitim için yeni fırsatlar geliştirmek suretiyle küresel eğitim, bireylerin değişen bir toplumun zorluklarına uyum sağlamaları için gerekli beceri ve yeterliliklerin edinilmesini ve geliştirilmesini sağlayan küreselleşme konularına yeni bir bakış olarak teşvik edilmektedir. Küresel eğitim, insanların yaşadığımız dünyayı anlamalarını sağlamanın bir stratejisinden daha fazlası, aynı zamanda, insanların kişisel ve toplumsal güçlenmeyi başarmalarına yardımcı olmak amacıyla dünyayı yeniden şekillendirmek üzere gereken özel bir hareket tarzıdır.

Küresel eğitim, çoklu bağılıkların arka planını anlamak, hissetmek ve onlara karşı hareket etmek üzere insanların yeteneklerini geliştiren ve geleceğe yönelten küresel öğrenmeyi merkezine almaktadır. Küresel öğrenme uzman bilgisi olmaksızın elde edilemezken, bilgi edinme onun en önemli amacı değildir. Küresel öğrenme temel olarak, kişinin kendi yaşamı hakkında karar verme,

¹⁴Küresel Eğitimin tanımı var olan kavramların ve uygulamaların zaman içinde belirli bir noktada anlaşılmasını yansıtan ve daha iyi bir şekilde iletişim kurmamıza yardımcı olan fikirlerin temelini oluşturmaya çalışan açık ve enstrümantal olarak görülmelidir.

sosyal uygulamada yer alma ve temel hakları ihlal edilenlerle dayanışma içinde bulunma yetkinliklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Küresel öğrenme, karşılıklı bağılıklarla başa çıkmayı düşünme fikrine dayanan kapsamlı, öngörücü, katılımcı, kişi merkezli, durumsal olarak tanımlanır. Öz motivasyon ve bağımsız çabalara dayanan konulara odaklanmış bir tür öğrenmedir.

Bir öğrenme süreci olarak küresel eğitim, hissetme, düşünme, yargılama ve hareket etme becerilerinin gelişimini kolaylaştırır ki bu sayede gençler küresel bir varlığın entelektüel ve duygusal zorluklarıyla baş edebilirler¹⁵.

Küresel öğrenim, özellikle;

- küreselleşme ve yerel hareket potansiyeli
- karmaşıklık ve kaçınılmaz fazla basitleştirmeler
- yaşam deneyiminin evrenselleşmesi ve bireyselleşmesi
- belirsizlik ve kesinlik ihtiyacı
- gelecekteki yönelim ve tarihsel olarak belirlenen olaylar ve süreçlerle yüzleşme
- bilgi edinimi ve sosyal yetkinliklerin geliştirilmesi

arasında gerçekleşen içeriğe bağlı gerilimlerin üstesinden gelmeyi amaçlamaktadır.

Düşünme, yargılama, hissetme ve hareket etme perspektifi olarak Küresel eğitim, öğrenme, yaşam biçimi ve faaliyet boyutlarını birleştirerek, değerler ve insanlık standartlarının bütün olarak ilişkisini vurgular, uluslararası bağlamlara atıf yapar ve çocukların geleceklerinin inşasına aktif olarak katılmalarını sağlar.

¹⁵Küresel eğitimin özellikle Üçüncü Dünya ülkeleri hakkında klişeleri ve önyargıları devam ettiren bir hayır kurumuna veya ataerkil yaklaşıma yönelmesi ve bu ülkelerin kalkınma kollarına erişim potansiyeli ve çabası göz önüne alındığında, sahte ve tehlikeli olan imaj ve tutumları yaratması veya sürdürmesi riski hala vardır.

4. HEDEFLER

Küresel eğitim, gençlerin eğitim ihtiyaçlarını karşılar ve aşağıdaki gibi sorulara tutarlı ve yetkin cevaplar sağlamaya çalışarak ahlaki eğitimlerine de katkıda bulunur:

- Yerel düzeyde faaliyet yürüttüğümüz küresel süreçler, yaşamımızı hangi aşamada ve ne ölçüde etkiledi ve bunun ne kadar farkındayız?
- Yerel bazda küresel süreçler, kaynaklara erişimden sorumluluk paylaşımına varıncaya değin nasıl ve ne ölçüde etkilenebilecektir?
- Sürdürülebilir büyüme ve sürdürülebilir bir toplum şimdi ve gelecekte nasıl sağlanabilir?
- Küresel-yerel karşılıklı bağlılık nasıl modellenmelidir ki küreselleşme yerel olan her şey için bir tehdit olmasın?
- Sebepler bencil ve "yanlış" olduğunda, yanlış yöne giden bir küreselleşmeyi nasıl önleyebiliriz?
- Yerel bir kimliğin küresel bir perspektif içinde korunmasını sağladığımızda etnik merkezli eğitim modelleri nasıl aşılabilir?
- Yerel vatandaşlık kavramları nasıl tanımlanabilir?

Küresel eğitim, şimdiki ve gelecekteki dünyada intibakı sağlamayı amaçlamaktadır. İçinde yaşadığımız dünyayı ve buradaki yetkin ve ahlaki hareketleri anlama becerilerini geliştirmek için, küresel eğitim aşağıdakileri kolaylaştırmalıdır:

- başkalarının bilgi altyapısı ve çoğulcu bir dünyada yaşamın kabulü;
- küresel ilişkilerin karmaşık olduğu ve küreselleşmeyi farklı açılardan anlamamız gerektiği bilinci;
- küresel ilişkilerin neden-sonuç ve amaç-araç ilişkisi ile bizi nasıl etkilediğinin bir analizi;
- yerel, bölgesel ve ulusal kimliklerimizi küresel bir bağlamda şekillendiren karşılıklı bağlılıkların ve müdahalelerin kabulü ve benimsenmesi;
- adalete olan ilginin geliştirilmesi, hak ve sorumlulukların küresel vatandaşlık perspektifinde paylaşılması;
- eleştirel medya okuryazarlığı dahil olmak üzere öğrenme biçimlerini başlatma/çeşitlendirme;
- İnsanların adaletsizliğe, sömürüye ve baskıya karşı katılım yoluyla hayatı etkileyebileceğine dair kanıtlar;
- kişisel ve grup hareketlerine hazır olma;
- mevcut seçimlerin/kararların ve hareketlerin etkilerinin farkındalığı;

Kültürlerarası eğitimin küresel eğitimin içine girdiği/dahil olduğu boyutlar göz önüne alındığında, küresel eğitimin Dünya üzerindeki dört ana alanı ve Dünya Gezegeninde birlikte yaşama bilgisini içerdiğini düşünmekteyiz ("Birlikte yaşamayı bilmek"):

- a.**Empatik eğitim (başkalarını anlamaya çalışmak, kendimizi başkalarının yerine koymayı öğrenmek, başkalarının gözüyle ilgili sorunları görmek, başkalarına empatik olmak);
- b.**Dayanışma eğitimi (grup, devlet veya ırk sınırlarını aşan, eşitsizliğe ve sosyal adaletsizliğe son vermek için çalışma/kampanya yürüten bir topluluk duygusu geliştirmek);
- c.**Karşılıklı saygı ve anlayış eğitimi (diğer kültürel alanlara/dünyalara açılmak, başkalarını kendi kültürüne katılmaya/dahil olmaya davet etmek);
- d.**İrkçılığa karşı eğitim (diğer milletlere açılmak, iletişim kurmak, önyargı ve klişelere dayanan tutumları/ifadeleri/davranışları önlemek).

Küresel eğitim, bilginin ufkunu genişletir ve kişinin kendisinin ve diğerlerinin kimlikleri ile yaşam tarzları üzerinde eleştirel bir yansımasını sağlar ve böylece yanlış yorumlamalardan ve önyargılardan kaçınılmasına yardımcı olur. Küresel eğitime özgü öğrenme süreçleri, eyleme geçmek suretiyle hayatlarımızı inşa etme ihtiyacını karşılamaya yönelik sürekli bir küresel-yerel ilişki geliştirmeyi amaçlamaktadır.

4.1 Bilginin gövdesi ve öğrenme süreçleri

Küresel süreçler hakkında bilgi ve farkındalık, kendi başına bir amaç değildir. Bunlar, gençlere duyarlılığı ve sosyal katılımı teşvik etmeye yönelik tutum ve yeterlilikler geliştirmeyi amaçlamadıkça hiçbir anlam ifade etmezler.

Belirli bir bilgi gövdesi aracılığıyla öğrenciler, küresel eğitimin diline ve konularına aşina hale getirilmelidir. Öğrencilerin aşağıdakiler gibi temel kavramlarla yüz yüze gelmeleri gerekmektedir:

insan hakları, dünya iletişimi, sürdürülebilir gelecek, iş ve istihdam, yeni ekonomik ittifaklar ve yeni güç blokları, üstünlük, kalkınma, bölünme, uluslararası ticaret, nüfus artışı, kaynakların baskısı, habitatın tahribatı ve koruma, dahil etme, dışlama, kitlesel yoksulluk, göçler, ırkçılığa karşı uluslararasılık, çatışmalar, toplumsal hareketler, eğitim.

Öğrencilere sağlanan gerçek bilgiler, farklı kültürel, tarihsel, cinsiyetle ilgili ve ideolojik bakış açılarını birbirine bağlantılarken, sağlam ve doğrulanabilir olmalıdır. Ayrıca, bu perspektiflerin belirlendiği kapalı ve açık varsayımların ve değerlerin bir analizi eşlik etmelidir. Küresel eğitim, Kuzey ve Güney arasındaki ve Kuzey ile Güney'deki gelişim eğilimleri arasındaki yapısal bağılıkları vurgulamalıdır.

Öğrenme süreçleri, bu şekilde bilgi sağlamak yerine, bilgi ve bağlam arasındaki ilişkiyi de dikkate alarak, tutumları, becerileri ve bilgiyi bütünleştirmeye çalışmalıdır.

Bilgi gövdesi, öğrencilerin, okul programı tarafından sağlanan disiplinler arası ve müfredatlar arası bağlantıları keşfetmesine ve kullanmasına izin verecek şekilde tasarlanmalıdır (örneğin, tarih ve çevre çalışmaları, coğrafya, tarih ve sivil ve politik çalışmalar, vb. arasındaki bağlantılar).

4.2 Davranışlar ve beceriler

Politik ve eğitim alanında karar vericiler ve eğitimciler, küresel eğitimin gerekliliğini ve potansiyelini anlamalıdır. Okul programlarının açıkça, uluslar arasındaki karşılıklı bağılıkların ve işbirliğinin kabulüne ve gelişmesine yol açan tutum ve davranışları teşvik etmesi gerekmektedir. Bugün hayatımızın gerçekliğini ve karmaşıklığını yönetebilmek için ihtiyaç duyulan manevi, duygusal ve fiziksel yetenekler, birlikte yaşama sanatı ve bilgisinin küreselleşen bir bakış açısına yönelmesi gereken entelektüel ve sosyo-duygusal enstrümanlardır.

Küresel eğitimin desteklenmesi ve teşvik edilmesi gereken davranış ve becerilerin geliştirilmesi, çocukların kayıtsızlıktan ve endişe duymamasından kaçınmasını sağlamaya yöneliktir. Klişeleri, önyargılarını ve kalıp yargılarını koruyan ve olumsuz sosyal etkilerinin devam etmesini sağlayan basit ve tek taraflı bir düşünceden kaçınır. Küresel eğitimin amacı, gençlerin bilgi edinme (hatta anlayışı) ve sorumlu hareketler arasındaki uçurumu kapatmak ve gençlerin politik becerilerini geliştirmelerine ve onları kullanmalarına yardımcı olmaktır.

Küresel ve yerel konular arasındaki ilişkiyi vurgulayan kapsamlı küresel eğitim çabaları, öğrencilerin eşitlik, sosyal adalet ve kişisel ve çevresel refah konusundaki kaygılarını geliştirmelerini ve ifade etmelerini sağlamalıdır. Bu nedenle öğrenciler, tutum ve saygı, dayanışma, işbirliği, adil rekabet, bakım, ataerkil olma veya ırkçılıktan uzak vatanseverlik gibi davranışlar geliştirmelidirler.

Küresel eğitim yoluyla geliştirilen entelektüel beceriler, öğrencilere insan haklarının, sürdürülebilir kalkınmanın, barışın, vatandaşlığın ve çevrenin karmaşık ve birbirine bağlı alanlarına/yönelimlerine yetkin erişim sağlamaktır. Entelektüel beceriler öğrencilerin kimliklerimizin çoklu ve kültürlerarası boyutlarını ve çağdaş yaşamın karmaşık bağımlılıkları bağlamında tasarlanan ve değerlendirilen olumlu veya olumsuz örnekleri çerçevesinde kavramasını sağlamalıdır. Eleştirel düşünme ve eleştirel yaklaşımlar, esas olarak, yerel ve küresel olayları ve süreçleri karşılaştırmak ve bunların nedenlerini analiz etmek anlamına gelmektedir. Öğrenciler, eleştirilere başvurduklarında karşıtlık, karşılaştırma, değerlendirme içeren olası yaklaşımları kullanmalıdırlar.

Öğrenciler ayrıca, her gün bizi dünyayla ilişkilendiren yeni bilgi teknolojiler ile uğraşmayı öğrenmelidirler. Klişeleri ve yanlış yorumları teşvik etme potansiyeli göz önüne alındığında, medyanın eleştirel okuryazarlığına ve eleştirel analizine özel bir yer verilmelidir. Öğrenciler sosyal iletişim, karar verme ve çatışma çözme becerilerini geliştirmelidirler. Sorumlulukları paylaşmayı, karşılıklı zenginleşme ve güçlendirme kaynağı olarak farklı bakış açılarını kabul etmeyi öğrenmelidirler. Bu tür beceriler, yerel, ulusal ve uluslararası ilişkilere katılmak üzere stratejilere erişim ve kullanım için temeldir. Bu beceriler, insanların hareketleri ve karar verme süreçleri arasındaki ilişki konusunda farkındalık geliştirmelidir. Ayrıca, yaratıcı düzenlemelerin değişmesine de yardımcı olmalıdırlar.

5. PEDAGOJİK ZORLUKLAR

Küresel eğitimin okullarda tanıtımı ve teşviki, yeni bir öğrenme boyutu kapsamında, iyi bir inovasyon veya reform hareketi olarak algılanan önemli müfredat değişiklikleri olabilir ve olmalıdır.

Küresel eğitim, pedagojik pratiğe çapraz müfredatlı bir yaklaşım olarak, küreselleşen yönlere özel vurgu yapan disiplinler bir yaklaşım olarak veya özel müfredat dışı projeler veya programlar olarak tanımlanabilir. Uygulayıcılar, duygu, düşünme ve icra etmenin yanı sıra, denge oyununu ve öğrenmeyi, öğrencinin oyuncu-seyirci statüsünü, öğrenme ve faaliyeti paylaşarak birleştiren yöntem ve stratejilere olan ihtiyacın farkına varmışlardır.

Küresel eğitim, bilişsel öğrenmeye ilaveten öğrenmenin duygusal değerini geliştirerek, içeriği ve öğrenme biçimini küresel eğitimin amaçlarına uyarlamaya yardımcı olan etkileşimli tekniklere dayanmaktadır.

Örgün eğitimde küresel meseleler hakkında eğitim ve öğrenim, aşağıda özetlendiği gibi önemli pedagojik zorlukları ortaya çıkarmaktadır:

- *Okul, coğrafi olarak uzaktaki olaylara, nedenlere ve etkilere yakınlık yaratmayı nasıl başarabilir ve henüz karar vericiler düzeyinde veya genel olarak medyanın çoğunda bulunmayan farkındalık ve tutumları nasıl geliştirebilir?*
- *Küresel eğitim, yerel-küresel etkileşime odaklanan ancak yalnızca topluluk odaklı olmayan anlamlı okul projelerini nasıl tasarlayabilir?*
- *Geleneksel pedagojinin "konvansiyonel" yöntemlerine başvurmak suretiyle modern eğitim bilimleri tarafından geliştirilen örneğin, interaktif stratejiler, ortaklık veya proje çalışması, işbirliği, değişim ve okullar ve ülkeler arasındaki doğrudan kişiler arası iletişim ve modern iletişim sistemleri (faks, e-posta, internet) gibi yeni metodolojiler arasında denge nasıl sağlanabilir?*
- *Okul ve okul dışı faaliyetler, okulun aileden, toplumdaki ve diğer sosyo-politik etkilerden, potansiyel eğitim faydaları ile tamamen ve yapay olarak kopmasını engelleyen karşılıklı yarar sağlayan etkileşimlere izin verecek şekilde nasıl birbiriyle ilişkili olabilir?*
- *Küresel eğitim ne zaman okul programlarında yer alabilir?*

Bu zorluklar, öğretim materyalleri, danışmanlık ve eğitim de dahil olmak üzere okul aktiviteleriyle bağlantılı her şey için dikkate alınmalıdır.

Birçok iyi uygulama örneğinde, küresel eğitimin reform potansiyelini kanıtladığını ve eğitim açısından, bir pedagoji değil, belirli pedagojilerin belirli bağlamlara göre düzenlendiğini görmekteyiz. Bu şekilde, küresel eğitim ilkesi olarak kültürel ve politik çoğulculuk, okul pratiğinde pedagojik çoğulculuk olarak görülmektedir. Öğrencilere, programların tanıtımı ve özel faaliyetler konusunda da ses vermesi gereken, bu pedagojik çoğulcudur.

Uygulayıcılar arasında daha fazla tartışma ve daha fazla diyalogun, dünyanın her yerinden müfredat sürecinin ve iyi uygulama örneklerinin daha iyi bilinmesine yardımcı olacağına inanıyoruz. Geniş çaplı bir müdahale aracı olarak küresel eğitim, merak duygusunun ve keşif zevkinin kademeli olarak gelişmesini kolaylaştıran ve edinilen bilginin uygulamaya geçirilmesini sağlayan özel bir öğrenme ortamında desteklenmelidir.

6. KURUMSAL ZORLUKLAR

Küresel eğitim, taraftarları ve uygulayıcıları tarafından yalnızca değerli bir sosyal öğrenme ve sosyalleşme kaynağı olarak değil, aynı zamanda kurumsal değişim ve okulun iyileştirilmesi için daha az akademik ve daha iyi ayarlanmış ve gerçek hayattaki değişimlere entegre olanın gerçekleşmesi adına bir kaynak olarak görülmektedir.

Küresel eğitim, okulların kurumsal gelişimi için bir meydan okuma ve şans olarak ortaya çıkmaktadır ki bu, daha açık ve esnek bir müfredat gereksinim olduğu gibi, okulda demokratik bir iklimi ve bir öğrenme ortamını geliştirmek anlamına gelmektedir.

Eğitim politikacıları, ırkçı amaçları sürdürmek için bir araç olarak görülme yerine, çocukları dünyaya açan ve onların karşı karşıya oldukları bir dünyada değil, aynı zamanda daha önce hiç bilinmeyen tehditlerle karşılaşacakları bir dünyada birlikte yaşamalarını sağlayan bir okulun rolünü yeniden gözden geçirmelidirler.

Politika yapımcıların ve okul yöneticilerinin, okulda yapılacak küresel eğitime

- resmi eğitim programı aracılığıyla küresel eğitim projelerinin ve programlarının tanıtılması/teşvik edilmesi;
- küresel eğitim merkezlerinin kurulması ve işbirliğinin kolaylaştırılması;
- Kuzey ve Güney kurumları ve kişiler arasındaki ortaklık ağlarının kolaylaştırılması, küresel eğitim odaklı ulusal veya uluslararası merkezlerle okul bağlarının kurulması;
- öğretmenlerin mesleki küresel eğitim kültürüne erişime ilgi duymasını teşvik etmek için hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen eğitiminin sağlanması

suretiyle kurumsal destek vermeleri beklenmektedir:

Birçok küresel eğitim projesi, fon sağlama ya da ortaklık gibi farklı hususların, özellikle kamu otoriteleriyle işbirliği yapılması halinde ve küresel eğitim konusunda uzmanlaşmış ulusal ve uluslararası merkezler ile birlikte yapılması durumunda gözle görülür hale geldiğini kanıtlamıştır. Bu etkiye iyi örnekler, Hollanda, İsviçre, Büyük Britanya ve Almanya gibi, Eğitim Bakanlıkları ve müfredat geliştirme konusunda uzmanlaşmış bazı STK'ların çabaları ve ilgileri ile okul programlarına dahil edilmiş kapsamlı bir müfredatlar arası küresel eğitim geleneği hakkında konuşabilen ülkelerdir.

Küresel eğitimin önkoşulu ve sonucu olarak kişiler ve/veya kurumlar arasındaki etkin ortaklıklar bazen bilgi ve dokümantasyona bazen de erişimin, küresel eğitimde aktif ve yetkin olan ulusal ve uluslararası merkezlerin özel hizmetleri tarafından sağlandığı mali fırsatlara bağlıdır. Küresel Eğitim Merkezleri, koordinasyonu ve bilgi ve fikir akışını geliştirmelidir. Ayrıca, küresel eğitimin hareket boyutlarını okullara dahil etmek amacıyla, öğretmen gruplarını da kendi okullarına ayırt edici bir profil sağlayarak yönlendirmek gerekmektedir.

Kapsamlı küresel eğitim programlarının resmi müfredatına giriş için kurumsal desteği geliştirmek amacıyla, küresel eğitimin ulusal, bölgesel ve yerel yasalara dahil edilmesini ve okulun tüm yapıları ve düzeylerine yönelik olarak, öğretmenler ve öğrencilerin küresel vatandaşlık için küresel sosyalleşme ve eğitim için etkili stratejiler geliştirmelerini sağlayacak müfredat ve rehberlerin oluşturulmasını şiddetle tavsiye ediyoruz.

Okul programları, yaşam boyu öğrenmeye iyi bir başlangıç olmalı ve küresel (öğrenen) bir topluma yönelik kültürel geçişin uzun ve sürekli eğitim çabalarını kolaylaştırmalıdır.

EKLER

- *Küresel eğitimin tanınması ve desteklenmesi ile ilgili uluslararası belgelerin listesi:*
- *İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi (1948) ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Şartı*
- *Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi (1950)*
- *UNESCO Tavsiyesi - (1974)*
- *Helsinki Anlaşmaları (1975)*
- *Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi (1976)*
- *Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (1976)*
- *Avrupa Konseyi'nin İnsan Hakkında Öğretme ve Öğrenmeye İlişkin 85/1985 sayılı Tavsiye Kararı*
- *Okullarda Haklar*
- *Kalkınma Hakları Bildirgesi (1986)*
- *BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989), örn. Madde 29*
- *Maastricht Anlaşması (1992)*
- *Sürdürülebilir Kalkınma Gündem 21 (Post-Rio Deklarasyonu - 1992)*
- *Avrupa Konseyi Üye Devletlerin Devlet ve Hükümet Başkanları Viyana Bildirgesi (1993)*
- *İnsan Hakları Dünya Konferansı tarafından 25 Haziran 1993'te kabul edilen Viyana Bildirgesi ve Eylem Programı*
- *Avrupa Eğitim Bakanlarının Demokrasi, İnsan Hakları ve Hoşgörü Üzerine Daimi Konferansının Kararları (1994)*
- *UNESCO Avrupa Müfredatı Konferansı Sonuç ve Önerileri*
- *Gelişim: Sivil Eğitim ve Doğu Avrupa - Viyana (1995)*
- *UNESCO Genel Konferansı'nda kabul edilen Barış, İnsan Hakları ve Demokrasi için Eğitim Üzerine Entegre Eylem Çerçevesi Taslağı (1995)*
- *JACQUES DELORS tarafından yönetilen Yirmi birinci yüzyıla ait Uluslararası Eğitim Komisyonu, UNESCO'ya rapor: L'EDUCATION - UN TRESOR EST CACHE DEDANS, Odile Jacob Basımı, (1996)*
- *Araştırma, Eğitim ve Öğretim Komisyon Üyesi Edith Cresson'un ve İstihdam ve Sosyal İşler Komiseri Pdraig Flynn'in Sanayi, Telekomünikasyon ve Bilgi Teknolojileri Komiseri Martin Bangemann ile gerçekleştirdiği işbirliği çerçevesinde Avrupa Komisyonu Eğitim ve Öğretim hakkındaki Beyaz Kitap (1996),*
- *Çatışma önleme ve barış inşası üzerine Amsterdam Çağrısı. Avrupa Liderleri ve Sivil Toplum için Eylem Planı (1997)*

Bu tür bildirgelerin, sözleşmelerin ve tavsiyelerin birçoğu uluslararası toplantılar tarafından hazırlanmıştır; örneğin, çevre eğitimi ya da gelecekteki eğitim ile ilgili olarak Stockholm 1972, Tiflis 1977, Kopenhag 1982, Moskova 1987, Rio de Janeiro, 1992.

KATKILAR

Küresel Eğitim Rehberi Çalışma Grubu

Alicia Cabezudo

*Bariş ve İnsan Hakları Eğitimcisi. Eğitim Fakültesi, Rosario Üniversitesi, Arjantin
Bariş Eğitimi Yüksek Lisans Profesörü. BM/University for Peace - UPEACE - San José, Costa Rica*

Christos Christidis

Okul danışmanı, GAIA Eğitim Merkezi Direktörü, Selanik, Yunanistan

Valentina Dimitriadu- Saltet

Ortaokul Öğretmeni, Daimi Sekreter Yardımcısı - Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Kıbrıs

Franz Halbartschlager

Ortaokul Öğretmeni, Südwind Agentur Eğitim Bölümü Başkanı, Avusturya

Georgeta-Paula Mihai

Ortaokul Öğretmeni, Örgün ve Yaygın Eğitim için Okul Müfettişi, Romanya

Küresel Eğitim Haftası ağıının desteği ve katkısı ile.

DANIŞMANLAR:

Kwasi Boateng - Bir Dünya Haftası Gana

Maarten Coertjens - Politika Görevlisi Eğitimi, Avrupa Gençlik Forumu

Dakmara Georgescu - Program Koordinatörü (Teknik Yardım/Program Geliştirme), UNESCO Uluslararası Eğitim Bürosu (IBE)

Madie Joubert - Özel Tarım Eğitimi Ulusal Konseyi (CNEAP) Uluslararası İşbirliği Koordinatörü, Paris

Nuno da Silva - Serbest Eğitimci, Portekiz Ulusal Gençlik Konseyi; Avrupa Konseyi, Avrupa Gençlik Forumu ve AB SALTO Avrupa Vatandaşlık kurslarının eğitmen havuzu üyesi; NSC Gençlik ve Kalkınma Üniversitesi bünyesindeki eğitimciler için Küresel Eğitim koordinatörü.

Ingrid Wilson - Öğretmen; Kültürlerarası Kalkınma Eğitim ve Sanat Hizmetleri Direktörü, S. Wales; Bir Dünya Haftası Mütevelliisi, İngiltere

Proje koordinasyonu ve yazımı: Miguel Carvalho da Silva

Düzeltilme: Wendy Graça

Kapak ve metin hazırlama: Luca Padovani

Baskı: Multitema Soluções de Impressão S.A.

Yayımlayan: Avrupa Konseyi Kuzey-Güney Merkezi - 2008

İlk basım: 2008

Güncelleme versiyonu: 2010

Bu çalışmada ifade edilen görüşler yazarların sorumluluğundadır ve Avrupa Konseyi'nin resmi politikasını yansıtmamaktadır.

Avrupa Konseyi Kuzey-Güney Merkezi

Av. da República, nº15-4º

1050-185 Lizbon-Portekiz

Tel .: + 351 213 584 030 Faks: + 351 213 584 072

www.nscentre.org - www.coe.int